

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY STRZEGOM NA LATA 2015-2025

(PROJEKT)

**REWITALIZACJA
GMINY STRZEGOM**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Diagnoza stanu	4
2.1. Metodyka delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji	4
2.2. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy	6
2.3. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w gminie	15
2.3.1. Sfera społeczna	15
2.3.2. Sfera gospodarcza	29
2.3.3. Sfera środowiskowa	33
2.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	37
2.3.5. Sfera techniczna	41
2.4. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w gminie	43
2.5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy	47
2.5.1. Obszary zdegradowane w sferze społecznej	47
2.5.2. Obszary zdegradowane w innych sferach	48
2.5.3. Obszary zdegradowane i rewitalizacji w gminie	49
2.5.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie	50
3. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych	61
3.1. Wizja rozwoju	61
3.2. Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych	62
3.3. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista podstawowa (A)	70
3.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista uzupełniająca (B)	75
4. Wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	99
4.1. Mechanizm integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	99
4.2. Ramy finansowe	101
4.3. Partycypacja społeczna	104
4.4. System monitorowania	109
4.4.1. Podmioty zaangażowane w zarządzanie	109
4.4.2. Monitoring i ewaluacja	110
4.4.3. Zasady wprowadzania modyfikacji	114
4.5. Określenie zmian w obowiązujących aktach prawnych	114
5. Spójność Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	115
Załącznik nr 1 Mapy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji	119

1. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 (LPR) stanowi istotny instrument wspierający zarządzanie rozwojem gminy w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez powiązane ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Pozwala on na realizację wieloletniego procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy.

LPR został opracowany zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r.*¹. W zakresie definicji związanych z rewitalizacją skorzystano również z *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*². Dokument uwzględnia zasady partnerstwa i partycypacji na każdym etapie jego wdrażania oraz zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Kompleksowość i spójność zaproponowanych kierunków działań koresponduje ze zdiagnozowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi, umożliwiając optymalne wykorzystanie potencjału endogenicznego gminy na rzecz poprawy ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych i stanu środowiska naturalnego, podniesienia jakości życia mieszkańców i integracji społeczności lokalnej oraz rozwoju gospodarczego i poprawy dostępności komunikacyjnej. Programowanie działań rewitalizacyjnych uwzględniło również konieczność zapewnienia kompleksowości interwencji infrastrukturalnej (EFRR) ze wsparciem realizowanym w ramach funduszy ukierunkowanych na rozwój kapitału społecznego (EFS).

Zgodnie z zapisami w/w aktów prawnych LPR operuje następujący pojęciami:

- rewitalizacja – proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki;
- obszar zdegradowany – przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców;
- obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację; nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

---

¹ MIiR/H 2014-2020/20(01)/07/2015.

² Dz. U. 2015 poz. 1777.

2. Diagnoza stanu

2.1. Metodyka delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji

Prezentowana w LPR diagnoza stanu stanowi wypadkową zaleceń wskazanych w "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r., a częściowo również w *Ustawie o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777). Zgodnie z przytoczonymi wyżej dokumentami diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących głównie zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych sfer funkcjonowania miasta i gminy.

Dla potrzeb wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie Strzegom określono zestaw wskaźników diagnozujących poszczególne sfery funkcjonowania gminy w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej (tab. 1). Starano się by przyjęte wskaźniki z jednej strony były zgodne z zapisami Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji, a także *Ustawy o rewitalizacji*, z drugiej w możliwie najlepszy sposób pozwalały na identyfikację negatywnych zjawisk zachodzących w przestrzeni gminy.

Tab. 1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie Strzegom

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik
Sfera społeczna	Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem [%] Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem [%]
	Poziom ubóstwa	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców
	Poziom przestępczości	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców Przestępstwa o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców
	Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej [%] Średni wynik egzaminu gimnazjalnego [%]
	Poziom kapitału społecznego	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców Członkowie działający w organizacjach pozarządowych na 1000 mieszkańców
	Poziom aktywności społecznej	Frekwencja w wyborach samorządowych [%] Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem [%]
	Poziom kapitału ludzkiego	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%] Indeks starości
Sfera gospodarcza	Poziom	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik
	przedsiębiorczości	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca
	Poziom kondycji przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu karnym skarbowym na 100 podmiotów gospodarczych (wg REGON)
Sfera środowiskowa	Jakość środowiska	Udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródeł niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa w liczbie komunalnych ogółem [%] Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej w liczbie budynków mieszkalnych ogółem [%]
	Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi	Obiekty budowlane pokryte lub izolowane azbestem na 1000 mieszkańców Obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska na 1000 mieszkańców ³
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Lokale mieszkalne socjalne na 1000 mieszkańców Dostęp do urządzeń sieciowych (kanalizacyjnej, wodociągowej, gazowej i ciepłowniczej) [%] Dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych
	Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji	Dostęp do usług podstawowych na 1000 mieszkańców ⁴ Udział długości chodników w długości dróg o nawierzchni utwardzonej
Sfera techniczna	Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Budynki komunalne oddane do użytku przed 1990 r. na 1000 mieszkańców Udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 roku w liczbie lokali mieszkalnych komunalnych ogółem

Źródło: opracowanie własne

Starano się tak dobrać mierniki by każde ze zjawisk było opisane przez dwa wskaźniki cząstkowe, co umożliwiło dokładniejszą identyfikację obszarów zdegradowanych. Dotyczyło to w szczególności zjawisk w zakresie sfery społecznej, która stanowi istotę działań rewitalizacyjnych. Część z przyjętych wskaźników ma charakter stymulant, a pozostałe są destymulantami. Stymulanty to cechy, których wysoka wartość wskaźnika wyraża wysoki stopień rozwoju społeczno-gospodarczego, a niska degradację w tym zakresie. W przypadku destymulant sytuacja jest odwrotna. Wysokie wartości wskaźnika obrazują degradację społeczno-gospodarczą, a niskie wartości wysoki stopień rozwoju w tym zakresie.

Standaryzacja wartości wskaźników cząstkowych w zakresie poszczególnych zjawisk społeczno-gospodarczych przebiegała w dwóch zasadniczych etapach. W pierwszym etapie wartości wskaźnika dla poszczególnych ulic miasta i miejscowości w wiejskiej części gminy dzielono na klasy w zależności od stopnia nasilenia zjawisk negatywnych, przyznając im określone wartości punktowe od 0 (brak lub bardzo niski stopień degradacji) do 5 (bardzo wysoki stopień degradacji). Następnie wartości sumowano w obrębie analizowanych zjawisk,

³ Za obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska uznano: dzikie wysypiska, obszary wymagające rekultywacji oraz przedsiębiorstwa wytwarzające odpady niebezpieczne.

⁴ Uwzględniono dane na temat: budynków niepodłączonych do sieci wodociągowej, budynków niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz zapotrzebowania na dodatkowe punkty świetlne.

a wartości powstałego w ten sposób wskaźnika sumarycznego dzielono na pięć grup (klas), nadając im określone wartości punktowe:

- +2 dla wartości bardzo korzystnych;
- +1 dla wartości korzystnych;
- 0 dla wartości neutralnych;
- -1 dla wartości niekorzystnych;
- -2 dla wartości bardzo niekorzystnych.

Wartości korzystne i bardzo korzystne oznaczają rozwój społeczno-gospodarczy w zakresie analizowanego zjawiska, a wartości niekorzystne i bardzo niekorzystne degradację społeczno-gospodarczą. Identyfikacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy dokonano w oparciu o wartości wskaźników sumarycznych dla poszczególnych sfer, w szczególności uwzględniając obszary w których ma miejsce koncentracja negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej.

W analizie wykorzystano głównie dane z zasobów Urzędu Miejskiego w Strzegomiu, a także dokumenty planistyczne i strategiczne oraz dostępne materiały kartograficzne. W zasadniczej części analizy diagnostycznej wykorzystano uśrednione dane dla lat 2012-14, dzięki czemu możliwe było wyeliminowanie skokowych (często incydentalnych) wahań, wynikających ze specyfiki wielu zjawisk. Bardzo szeroki zakres danych (zarówno w zakresie czasowym, jak i tematycznym) znacząco wpłynął na jakość opracowania. Ponadto do charakterystyki sytuacji społeczno-gospodarczej gminy na tle powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego posłużono się danymi z Banku Danych Lokalnych GUS.

2.2. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy

Gmina miejsko-wiejska Strzegom położona jest w północno-zachodniej części powiatu świdnickiego w województwie dolnośląskim. Gmina sąsiaduje z gminami Jaworzyna Śląska i Żarów od wschodu, miastem Świebodzice od południa, gminą Dobromierz od zachodu oraz gminami Mściwojów i Udanin od północy. W sensie administracyjnym gmina składa się z miasta Strzegom i 22 sołectw (miejscowości wiejskich). Gmina Strzegom zajmuje powierzchnię 144,6 km², z czego 76,7% stanowią użytki rolne, 10,0% lasy, a 11,3% grunty zabudowane i zurbanizowane. Według danych GUS z 2014 r. gminę Strzegom zamieszkiwało 26623 mieszkańców, z czego 16643 (tzn. 62,5%) osób zamieszkuje miasto Strzegom, a 9980 osób miejscowości wiejskie. Większość mieszkańców gminy Strzegom stanowią kobiety, o czym świadczy wartość współczynnika feminizacji (na 100 mężczyzn przypada tu blisko 105 kobiet). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła średnio 184 osoby na km² (w mieście 812 osób na km², a na obszarach wiejskich 80 osób na km²). Według danych Urzędu Miejskiego w Strzegomiu największymi miejscowościami wiejskimi na terenie gminy Strzegom są (tab. 2): Jaroszów (2013 mieszkańców), Goczałków (1319), Stanowice (1035) i Olszany (956).

Tab. 2. Liczba ludności w miejscowościach wiejskich w gminie Strzegom w 2015 r.

Miejscowość	Liczba ludności	Miejscowość	Liczba ludności
Bartoszków	210	Morawa	177
Goczałków	1319	Olszany	956
Goczałków Górny	254	Rogoźnica	718
Godziszówek	156	Rusko	386
Granica	256	Skarżyce	66
Graniczna	144	Stanowice	1035
Grochotów	100	Stawiska	76
Jaroszów	2013	Tomkowice	355
Kostrza	706	Wieśnica	102
Międzyrzecze	256	Żelazów	187
Modłecin	306	Żółkiewka	328

Źródło: opracowanie własne

Analizując wybrane wskaźniki (tab. 3), należy ocenić sytuację społeczno-gospodarczą gminy Strzegom jako przeciętną, co wskazuje na konieczność podjęcia rewitalizacji na jej terenie. Do szczególnie negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej w przypadku gminy można zaliczyć: dość wysoki poziom bezrobocia, wysoki poziom ubóstwa, wysoki poziom przestępczości, niski poziom edukacji oraz dość niski poziom aktywności społecznej. W innych sferach do negatywnych zjawisk należą: niski poziom przedsiębiorczości, dość wysoki poziom zagrożeń odpadami uciążliwymi, niski poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji oraz niski poziom stanu technicznego obiektów budowlanych.

Tab. 3. Wskaźniki obrazujące poszczególne sfery w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Strzegom

Zjawisko	Wskaźnik	Wartość średnia
Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem	6,4
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem	2,8
Poziom ubóstwa	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	8,8
	Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców	210
Poziom przestępczości	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców	18,1
	Przestępstwa o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców	4,9
Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej	64,6
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego	54,3
Poziom kapitału społecznego	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców	3,1
	Członkowie działający w organizacjach pozarządowych na 1000 mieszkańców	85,1
Poziom aktywności społecznej	Frekwencja w wyborach samorządowych	52,6
	Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem	12,1
Poziom kapitału ludzkiego	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem	17,2

Zjawisko	Wskaźnik	Wartość średnia
	Indeks starości	96,2
Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca	64,6 377
Poziom kondycji przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu karnym skarbowym na 100 podmiotów gospodarczych (wg REGON)	5835 143
Jakość środowiska	Udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródeł niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa w liczbie komunalnych ogółem Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	82,2 10,5
Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi	Obiekty budowlane pokryte lub izolowane azbestem na 1000 mieszkańców Obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska na 1000 mieszkańców	18 2,9
Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Lokale mieszkalne socjalne na 1000 mieszkańców Dostęp do urzędzeń sieciowych Dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych	3,0 72,3 84,6
Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji	Dostęp do usług podstawowych na 1000 mieszkańców Udział długości chodników w długości dróg o nawierzchni utwardzonej	27 52
Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Budynki komunalne oddane do użytku przed 1990 r. na 1000 mieszkańców Udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 roku	45 5,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzegomiu

Jednym z najważniejszych problemów społeczno-ekonomicznych gminy Strzegom jest niekorzystna sytuacja demograficzna. W latach 2010-2014 liczba mieszkańców w gminie zmniejszyła się z 27148 do 26623 osób, czyli o 1,9%. Z gmin powiatu świdnickiego bardziej niekorzystne procesy depopulacji wystąpiły jedynie w przypadku (tab. 4) gminy miejskiej Świdnica (spadek o 2,9%) oraz gminy wiejskiej Dobromierz (spadek o 2,0%). Co ważne w przypadku gminy Strzegom problem depopulacji dotyczy nie tylko miasta (spadek o 2,1%), ale również wiejskiej części gminy (spadek o 1,7%), co wyróżnia gminę Strzegom na tle innych gmin miejsko-wiejskich w powiecie świdnickim. W nich spadek liczby mieszkańców w mieście jest bowiem łagodzony przez wzrost liczby ludności na obszarach wiejskich, gdzie obserwowane jest zjawisko suburbanizacji (tab. 5). W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* stwierdzono, że przyczyną wysokiego tempa depopulacji w gminie jest wysokie saldo migracji do większych ośrodków miejskich i za granicę, mające charakter migracji zarobkowych lub związanych z edukacją, a także utrzymujący się trend ubytku naturalnego.

Tab. 4. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014 w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba ludności		Zmiana
	2 010	2 014	
woj. dolnośląskie	2917242	2908457	-0,3
powiat świdnicki	162386	160438	-1,2
miasto Świdnica	60548	58802	-2,9
miasto Świebodzice	23323	23197	-0,5
gmina Dobromierz	5423	5312	-2,0
gmina Jaworzyna Śl.	10437	10390	-0,5
gmina Marcinowice	6514	6530	0,2
<i>gmina Strzegom</i>	<i>27148</i>	<i>26623</i>	<i>-1,9</i>
gmina Świdnica	16351	16979	3,8
gmina Żarów	12642	12605	-0,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Tab. 5. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014 w gminie Strzegom na tle innych gmin miejsko-wiejskich w powiecie świdnickim

Jednostka	Zmiana liczby ludności w latach 2010-14		
	gmina ogółem	część miejska	część wiejska
Jaworzyna Śl.	-0,5	-1,4	0,6
Strzegom	-1,9	-2,1	-1,7
Świdnica	-1,5	-2,9	3,8
Żarów	-0,3	-1,7	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Procesy depopulacji w gminie Strzegom są w dodatku ściśle powiązane z procesami starzenia się i zmniejszającą się liczbą urodzeń. W latach 2010-2014 udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie wzrósł z 16,1% w 2010 r. do 18,9% w 2014 r. (czyli aż o 2,8 punktu procentowego), a indeks starości w tym samym czasie wzrósł w gminie z 90,0 w 2010 r. do 112,1 w 2014 r. Na tle gmin powiatu świdnickiego (tab. 6) większym zaawansowaniem procesów starzenia się wyróżniają się jedynie miasta Świdnica i Świebodzice (w 2014 r. udział ludności w wieku poprodukcyjnym wyniósł odpowiednio 22,5% i 20,9%, a indeks starości 148,5 i 126,9). W pozostałych gminach powiatu sytuacja demograficzna jest znacznie bardziej korzystna (w żadnej z gmin powiatu udział ludności w wieku poprodukcyjnym nie przeważa udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym). Znaczny udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Strzegom wpływa także na dość wysoką wartość współczynnika obciążenia demograficznego (na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada tu 55,7 osób w wieku nieprodukcyjnym).

Tab. 6. Wskaźniki obrazujące sytuację demograficzną w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Udział ludności w wieku			Indeks starości	Współczynnik obciążenia demograf.
	przedprod.	produkc.	poprod.		

woj. Dolnośląskie	16,8	63,5	19,7	117,4	57,5
powiat świdnicki	16,7	63,6	19,7	117,6	57,3
miasto Świdnica	15,2	62,3	22,5	148,5	60,6
miasto Świebodzice	16,5	62,6	20,9	126,9	59,8
gmina Dobromierz	18,0	65,8	16,3	90,7	52,1
gmina Jaworzyna Śl.	18,0	65,3	16,7	92,4	53,1
gmina Marcinowice	19,1	65,6	15,3	80,4	52,4
<i>gmina Strzegom</i>	<i>16,9</i>	<i>64,2</i>	<i>18,9</i>	<i>112,1</i>	<i>55,7</i>
gmina Świdnica	19,2	65,4	15,5	80,7	53,0
gmina Żarów	18,0	64,4	17,5	97,3	55,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Istotnym problemem społecznym gminy Strzegom jest wysoki poziom bezrobocia. Wśród gmin powiatu świdnickiego (tab. 7) wyższą liczbą bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym charakteryzuje się jedynie gmina wiejska Dobromierz. O istotności problemu w przypadku gminy Strzegom świadczy również relacja poziomu bezrobocia w gminie do poziomu bezrobocia w powiecie świdnickim i województwie dolnośląskim, gdzie wartości analizowanego wskaźnika są średnio niższe odpowiednio o 2,6 i 2,4 punktu procentowego. Warto jednak zauważyć, że w latach 2012-2014 dysproporcja ta uległa wyraźnemu zmniejszeniu (o 1,0 p.p. w relacji do średniej dla powiatu świdnickiego i 1,5 p.p. w relacji do średniej dla województwa dolnośląskiego), co świadczy o wyraźnej poprawie sytuacji na rynku pracy w przypadku gminy Strzegom. W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* stwierdzono, że dużym problemem gminy jest bezrobocie wśród kobiet (większy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, kobiety stanowią również większość w grupie osób długotrwale bezrobotnych). Zwrócono również uwagę na bezrobocie wśród osób najślabiej wykształconych (wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe), co może wynikać z braku dostatecznych lub zbyt niskich kwalifikacji.

Tab. 7. Poziom bezrobocia w gminie Strzegom w latach 2010-2014 na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2010	2011	2012	2013	2014
woj. Dolnośląskie	7,8	7,5	8,3	8,2	6,6
powiat świdnicki	7,4	7,1	8,5	7,9	6,4
miasto Świdnica	6,1	5,6	7,4	6,9	5,4
miasto Świebodzice	9,0	8,0	9,1	8,4	7,4
gmina Dobromierz	12,7	12,1	13,4	12,3	10,9
gmina Jaworzyna Śl.	6,3	6,9	8,0	7,5	6,0
gmina Marcinowice	5,4	5,7	7,1	6,6	4,7
<i>gmina Strzegom</i>	<i>10,1</i>	<i>10,2</i>	<i>11,6</i>	<i>10,1</i>	<i>8,4</i>
gmina Świdnica	6,3	5,6	7,3	7,1	5,9
gmina Żarów	6,0	6,2	6,9	6,7	4,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Poziom bezrobocia w istotny sposób wpływa też na poziom ubóstwa. Gmina Strzegom cechuje się znaczną liczbą osób w gospodarstwach domowych korzystających ze

świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców. Z gmin powiatu świdnickiego bardziej niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu ubóstwa występuje jedynie w gminie Dobromierz, natomiast w pozostałych gminach powiatu poziom ubóstwa jest wyraźnie niższy (tab. 8). Warto jednak zauważyć, że w latach 2010-2014 liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie gminy Strzegom znacząco się zmniejszyła (z 13,6 w 2010 r. do 8,7 w 2014 r.), co świadczy o znaczącej poprawie sytuacji finansowej gospodarstw domowych w gminie. W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* stwierdzono, że spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej świadczy o poprawie sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy Strzegom oraz mniejszego zapotrzebowania na świadczenia społeczne.

Tab. 8. Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
woj. dolnośląskie	7,0	6,4	6,2	6,3	5,8
powiat świdnicki	8,7	8,0	7,5	7,7	6,8
miasto Świdnica	6,4	5,8	5,9	6,1	5,8
miasto Świebodzice	8,2	7,2	7,4	7,5	6,5
gmina Dobromierz	15,9	14,8	15,0	15,5	13,7
gmina Jaworzyna Śl.	10,8	9,5	8,7	9,2	7,5
gmina Marcinowice	11,1	8,8	8,3	9,2	7,7
<i>gmina Strzegom</i>	13,6	13,6	10,7	10,4	8,7
gmina Świdnica	8,0	7,8	7,4	7,5	6,3
gmina Żarów	4,8	3,8	3,9	4,4	4,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Do mniej znaczących problemów społecznych gminy Strzegom można zaliczyć m.in. dość niski poziom edukacji. Świadczy o tym zarówno średni wynik sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej (64,6%), jak i egzaminu gimnazjalnego (54,3%), które są nieznacznie niższe od średnich dla powiatu świdnickiego (odpowiednio 64,8% i 54,4%) i województwa dolnośląskiego (odpowiednio 65,9% i 55,1%). W przypadku sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej niższy wynik spośród gmin powiatu świdnickiego osiągnięty został w gminach: Jaworzyna Śląska, Świdnica i Dobromierz (tab. 9), a w przypadku egzaminu gimnazjalnego: w gminach Jaworzyna Śląska, Dobromierz i Żarów oraz w mieście Świdnica.

Tab. 9. Średni wynik sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej i egzaminu gimnazjalnego w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Średni wynik	
	sprawdzianu po VI klasie	egzaminu gimnazjalnego
woj. dolnośląskie	65,9	55,1
powiat świdnicki	64,8	54,4
miasto Świdnica	66,4	53,5
miasto Świebodzice	66,2	55,5
gmina Dobromierz	64,3	54,0
gmina Jaworzyna Śl.	57,7	53,3
gmina Marcinowice	68,3	56,7
gmina Strzegom	64,6	54,3
gmina Świdnica	61,1	56,8
gmina Żarów	65,1	51,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu

O dość niskim poziomie aktywności społecznej w gminie Strzegom świadczy z kolei niska frekwencja w wyborach samorządowych (52,6%), mimo iż była zdecydowanie wyższa od średnich dla powiatu świdnickiego (46,0%) i województwa dolnośląskiego (44,7%) (tab. 10). Z gmin powiatu świdnickiego wyższą frekwencję niż w gminie Strzegom odnotowano jedynie w gminach Dobromierz i Marcinowice. Niski poziom aktywności społecznej ludności jest jednak problemem ogólnokrajowym, o czym świadczą niskie frekwencje (często poniżej 50%) w wyborach prezydenckich, parlamentarnych czy (w szczególności) samorządowych, które odbywały się w Polsce w ostatnich kilkunastu latach.

Tab. 10. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Frekwencja w wyborach samorządowych
woj. dolnośląskie	44,7
powiat świdnicki	46,0
miasto Świdnica	40,9
miasto Świebodzice	46,5
gmina Dobromierz	59,1
gmina Jaworzyna Śl.	41,8
gmina Marcinowice	57,9
gmina Strzegom	52,6
gmina Świdnica	44,4
gmina Żarów	48,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Dość istotnym problemem gminy Strzegom jest też niski poziom stanu technicznego budynków mieszkalnych, o czym świadczy wysoki udział (62,2%) mieszkań w budynkach mieszkalnych powstałych przed 1945 r. Z gmin powiatu świdnickiego wyższym udziałem mieszkań w budynkach powstałych przed 1945 r. charakteryzują się (tab. 11): gmina wiejska Dobromierz, gmina wiejska Świdnica, gmina wiejska Marcinowice i gmina miejsko-wiejska Jaworzyna Śląska. Problem niskiego poziomu infrastruktury technicznej w przypadku gminy Strzegom dotyczy jednak w szczególności wiejskiej części gminy, gdzie udział mieszkań w budynkach mieszkalnych powstałych przed 1945 r. wynosi aż 76,3%. Na terenie miasta Strzegom jest on zdecydowanie niższy (55,0%), co wynika ze znacznych zniszczeń, jakie doznało miasto w czasie II wojny światowej.

Tab. 11. Udział mieszkań w budynkach mieszkalnych powstałych przed 1945 r. w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Udział [%]
woj. dolnośląskie	47,3
powiat świdnicki	54,6
miasto Świdnica	37,9
miasto Świebodzice	51,1
gmina Dobromierz	89,9
gmina Jaworzyna Śl.	73,5
gmina Marcinowice	78,1
gmina Strzegom	62,2
gmina Świdnica	79,4
gmina Żarów	68,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2002

Innym problemem społeczno-gospodarczym występującym w szczególności na terenie wiejskiej części gminy Strzegom jest niski poziom przedsiębiorczości. O ile gmina Strzegom jako całość, na tle gmin powiatu świdnickiego (tab. 12), charakteryzuje się wysoką liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (110 w 2014 r.). Poziom przedsiębiorczości w przestrzeni gminy jest jednak mocno zróżnicowany. Na terenie miasta Strzegom na 1000 mieszkańców w 2014 r. przypadały aż 132 podmioty gospodarcze (wyższym poziomem przedsiębiorczości w powiecie świdnickim cechowało się jedynie miasto Świdnica – 142), natomiast na obszarach wiejskich gminy były to jedynie 74 podmioty gospodarcze (najniższy poziom przedsiębiorczości ze wszystkich gmin lub ich części w powiecie). Niekorzystnej sytuacji wiejskiej części gminy Strzegom nie poprawia także stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (z 65 w 2010 r. do 74 w 2014 r.). W południowo-zachodniej części miasta znajduje się podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o powierzchni 9,81 ha, której funkcjonowanie może przyczynić się do rozwoju gospodarczego gminy i zróżnicowania branżowego gminnej gospodarki (*Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020*).

Tab. 12. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
woj. dolnośląskie	113,5	112,3	115,6	119,4	120,7
powiat świdnicki	109,4	109,0	110,9	112,9	113,3
miasto Świdnica	136,7	136,8	140,2	142,7	142,5
miasto Świebodzice	107,5	105,3	106,1	107,1	106,7
gmina Dobromierz	80,4	82,0	75,1	78,7	78,1
gmina Jaworzyna Śl.	74,8	74,8	75,0	74,5	77,4
gmina Marcinowice	76,0	77,6	79,5	83,1	82,8
gmina Strzegom	103,0	102,2	104,3	107,1	110,3
gmina Świdnica	85,3	84,7	86,8	88,6	89,3
gmina Żarów	85,0	85,7	88,0	89,7	88,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

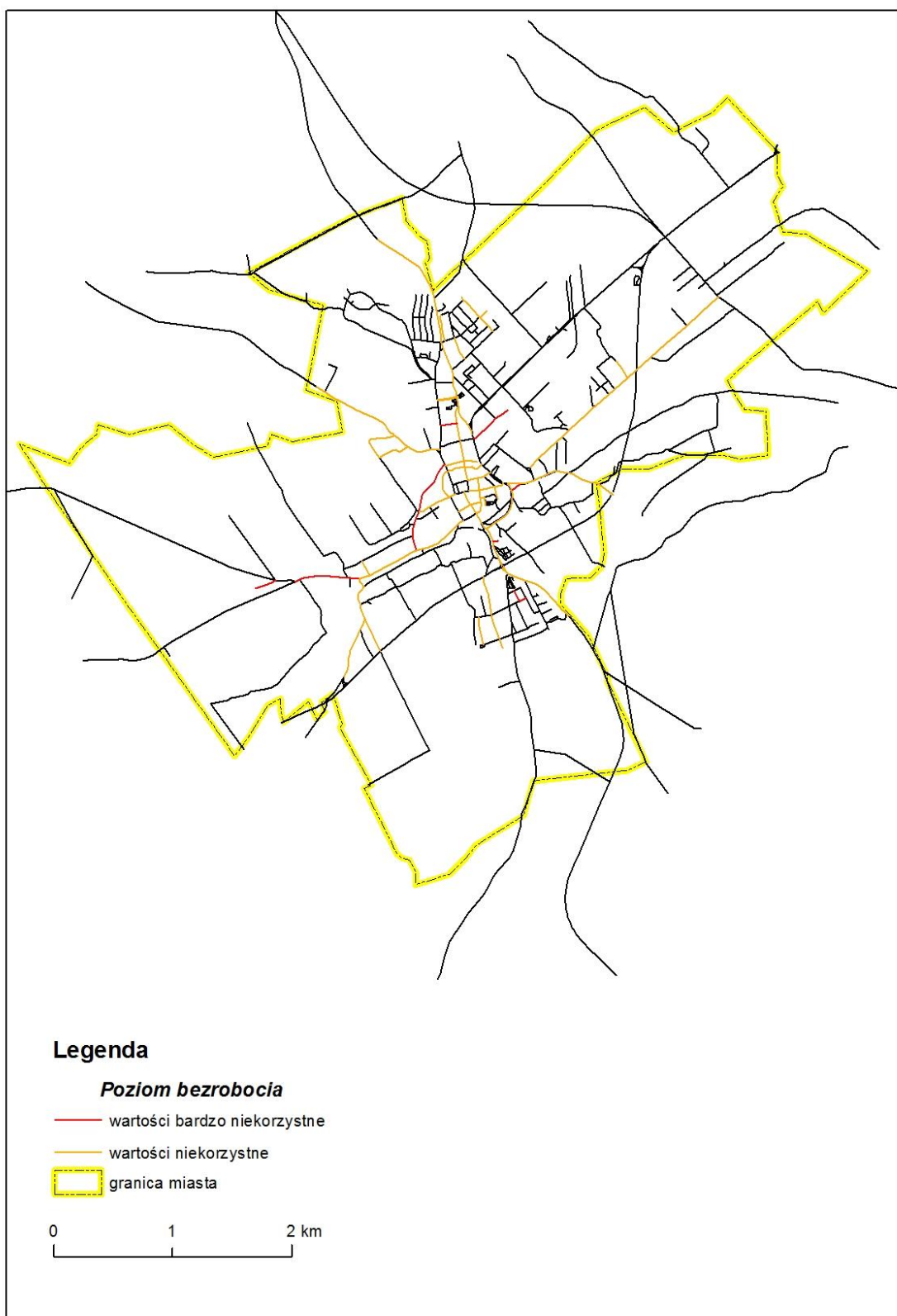
Osobnym problemem jest dość znaczne zróżnicowanie wartości analizowanych wskaźników w przestrzeni gminy oraz koncentracja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w określonych strefach (tzn. miejscowościach wiejskich lub ulicach miasta). Stąd też uznano, że właściwa identyfikacja występujących zjawisk negatywnych, a także miejsc ich koncentracji, będzie możliwa jedynie jeśli będzie rozpatrywana odrębnie dla miasta, jak i dla miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy.

2.3. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w gminie

2.3.1. Sfera społeczna

Poziom bezrobocie

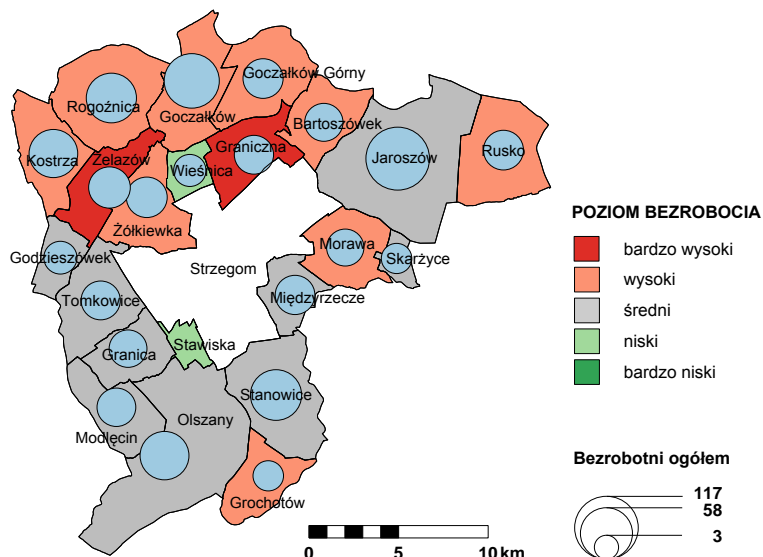
Jednym z problemów społeczno-gospodarczych gminy Strzegom jest dość wysoki poziom bezrobocia. Wyraża się to wysokim udziałem bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (6,8%) i dużym udziałem bezrobocia strukturalnego (44%). Problem zagrożenia bezrobociem w większym stopniu dotyczy obszarów wiejskich gminy niż miasta. W przypadku miasta Strzegom (ryc. 1) niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu bezrobocia dotyczy ulic położonych w centralnej części miasta (m.in. Czarna, Kościelna, Krótka, Ogrodowa, Parkowa, Wolska) i na terenie Grabiny (Dolna, Jeleniogórska, Kopalniania), a także pojedynczych ulic w innych częściach miasta. W przypadku miejscowości wiejskich gminy Strzegom problem bezrobocia dotyczy w szczególności wsi leżących w północno-zachodniej części gminy (ryc. 2), np. Goczałkowa, Granicznej, Rogoźnicy i Żelazowa.

Ryc. 1. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne

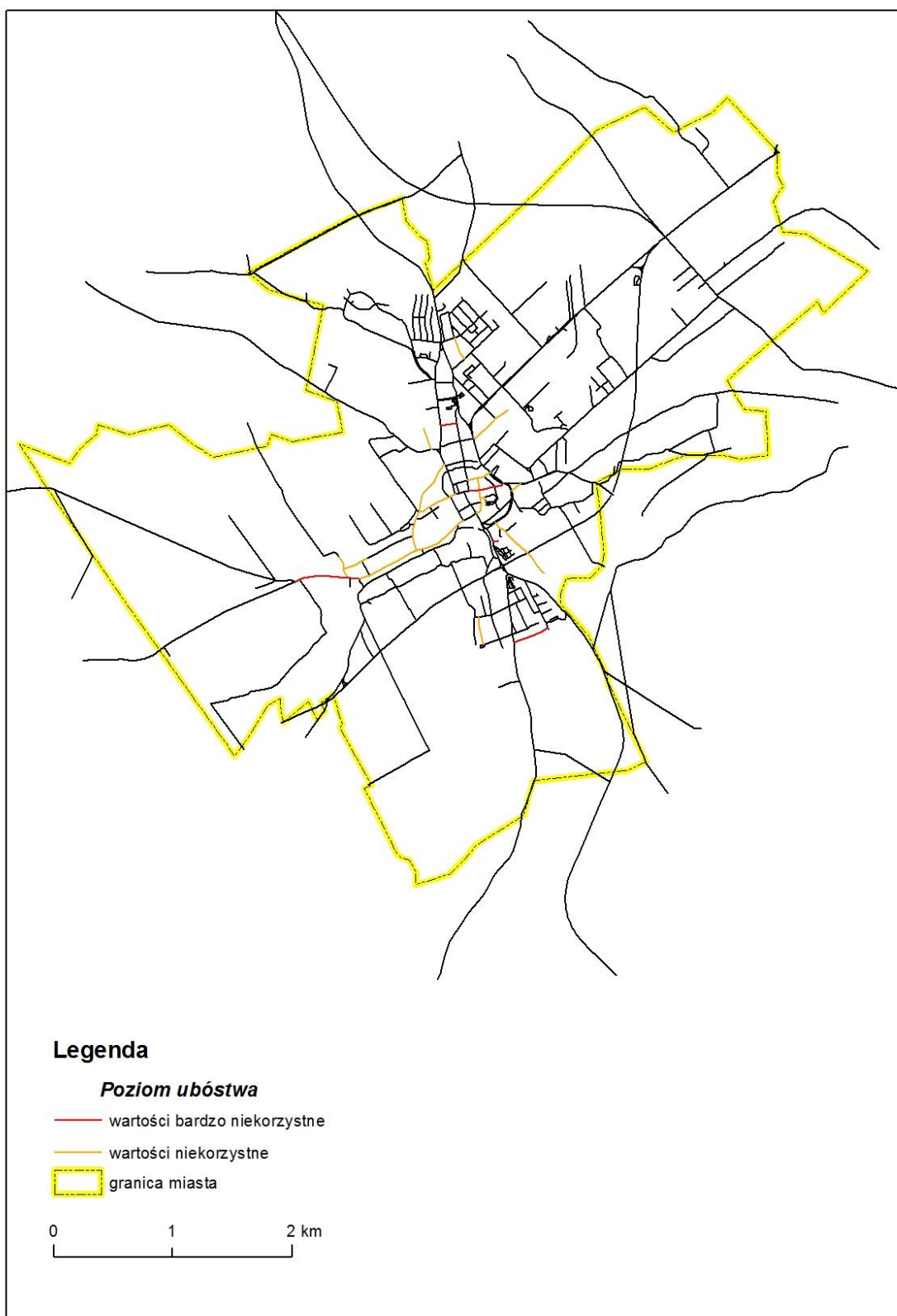

Ryc. 2. Poziom bezrobocia w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

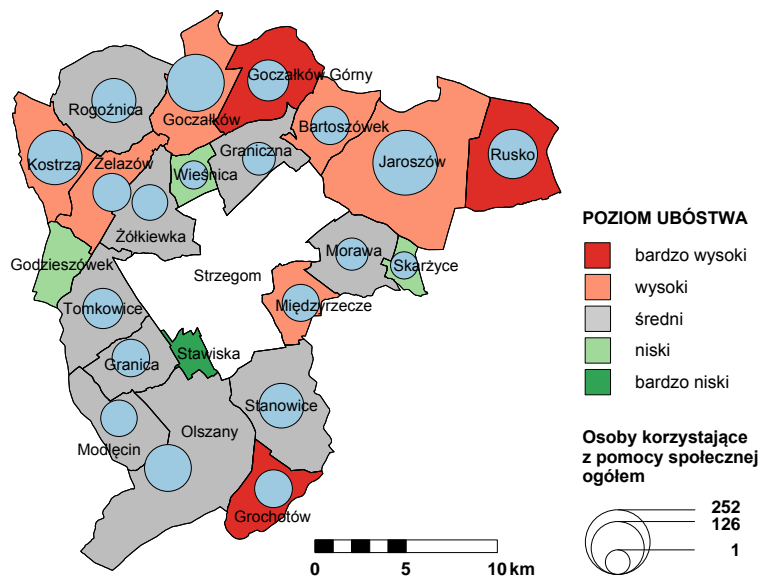
Poziom ubóstwa

Jednym z najważniejszych problemów społecznych w gminie Strzegom jest wysoki poziom ubóstwa. Wyraża się to wysokim udziałem osób korzystających z pomocy społecznej (8,8%) oraz znaczną wysokością świadczeń pomocy społecznej (210 zł). Również i w tym przypadku na problem ubóstwa znacznie bardziej narażone są miejscowości wiejskie w gminie niż miasto, stanowiące siedzibę gminy. W przypadku Strzegomia uwidacznia się jednak problem koncentracji problemu ubóstwa na określonych ulicach (ryc. 3): tzn. Czarnej, Dąbrowskiego, gen. Andersa, Jeleniogórskiej i Matejki, a także innych ulic położonych głównie na Starym Mieście i na terenie Grabiny. W przypadku miejscowości wiejskich w gminie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu ubóstwa dotyczy w szczególności wsi leżących w północnej części gminy (ryc. 4), zwłaszcza wsi Goczałków Górny i Rusko, a w mniejszym stopniu także Jaroszowa, Bartoszkówka, Goczałkowa, Kostrzy i Żelazowa.

Ryc. 3. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne

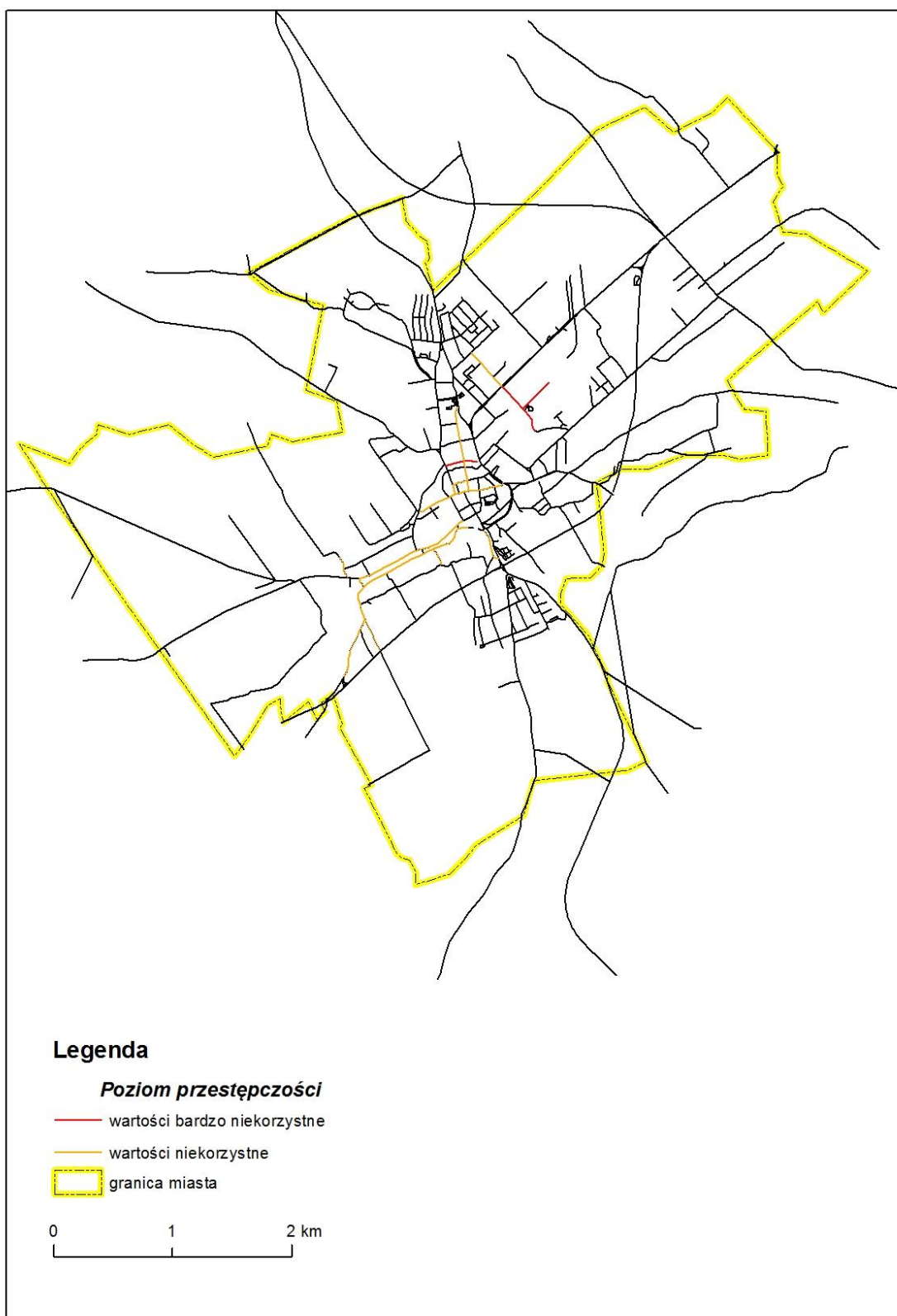

Ryc. 4. Poziom ubóstwa w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

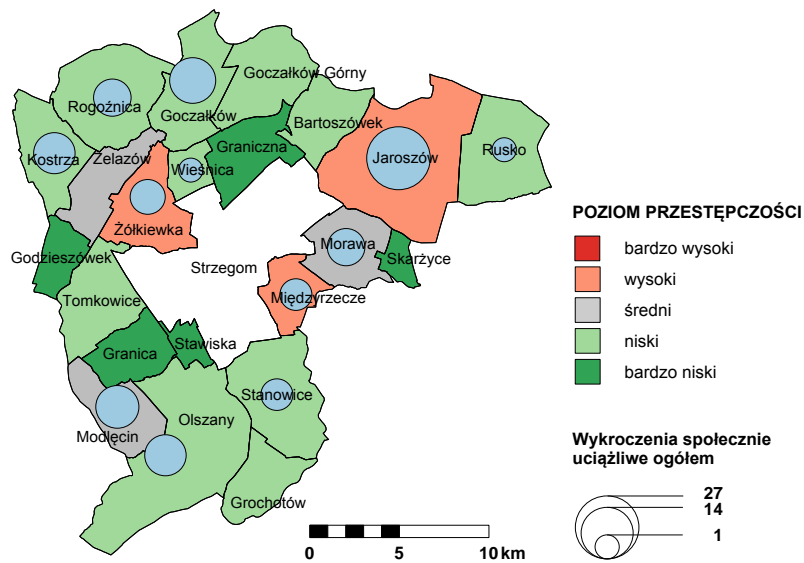
Poziom przestępczości

Innym problemem społecznym gminy Strzegom jest wysoki poziom przestępczości. Wynika to ze znacznej liczby wykroczeń społecznie uciążliwych (18,1) oraz znacznej liczby przestępstw o charakterze kryminalnym (4,9) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Problem wysokiego poziomu przestępczości dotyczy w szczególności miasta Strzegom, a największa koncentracja zdarzeń przestępczych występuje na obszarze Starego Miasta (Rynek, Krótka, Dąbrowskiego), Grabiny (Dolna, Górnica, Brzegowa, Wałbrzyska) i w sąsiedztwie dworca autobusowego (ryc. 5), a spośród miejscowości wiejskich gminy Jaroszewa, a w mniejszym stopniu także Międzyrzecza i Żółkiewki (ryc. 6). Pozostałe miejscowości wiejskie cechują się w większości niskim lub bardzo niskim poziomem przestępczości. W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zauważono spadek liczby przestępstw popełnianych na terenie gminy, co wpisuje się w trend poprawy bezpieczeństwa w całym kraju. Najczęściej popełniane przestępstwa na terenie gminy to: kierowanie pojazdów po spożyciu alkoholu, kradzieże mienia, kradzieże z włamaniem i przestępstwa o charakterze gospodarczym.

Ryc. 5. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przestępczości

Źródło: opracowanie własne

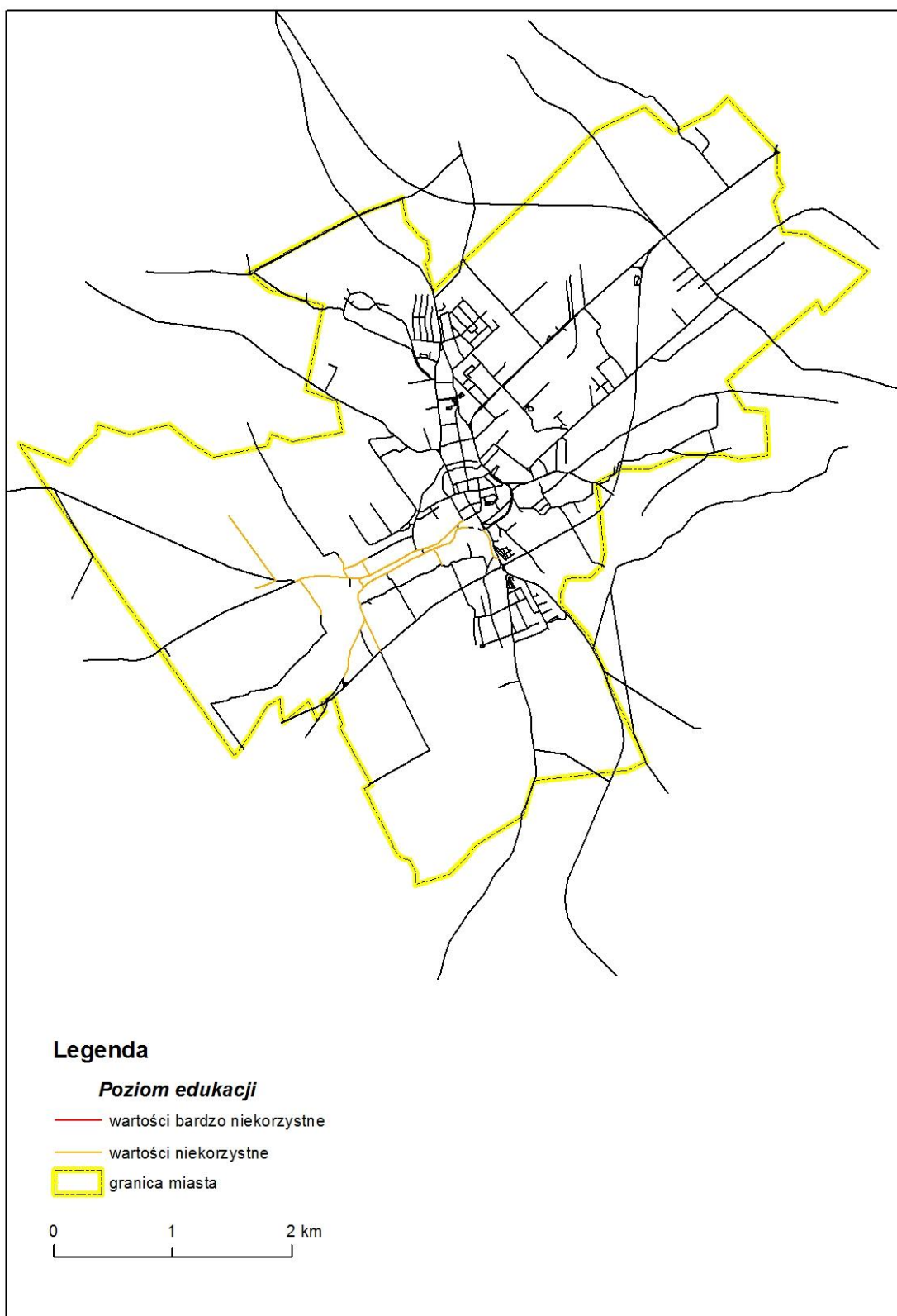

Ryc. 6. Poziom przestępczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

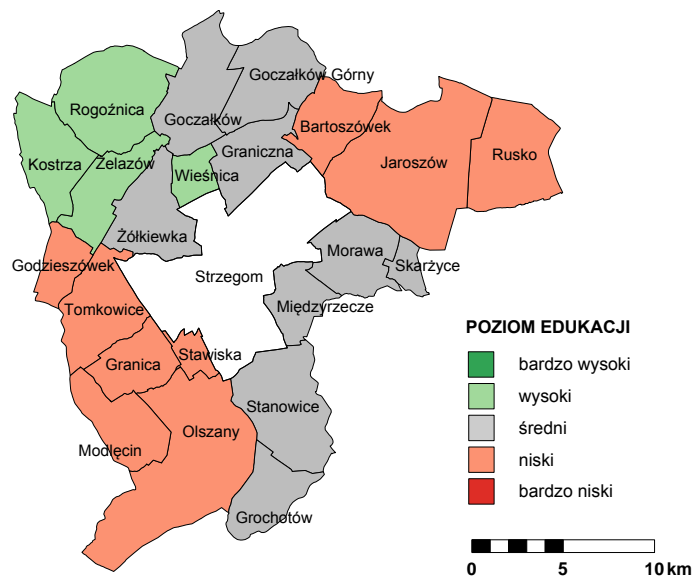
Poziom edukacji

Poważnym problemem społecznym gminy Strzegom jest także niski poziom edukacji, co wyraża się niskimi wynikami sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej (64,6%) oraz niskim poziomem egzaminu gimnazjalnego (54,3%). Ponadto problem ten w równym stopniu dotyczy miasta, jak i obszarów wiejskich w gminie. W przypadku Strzegomia niski poziom edukacji dotyczy w szczególności dzieci zamieszkujących na obszarze Grabiny (np. Dolna, Brzegowa, Górnicza, Jeleniogórska) (ryc. 7), natomiast w przypadku miejscowości wiejskich w gminie (ryc. 8): Jaroszowa, Bartoszkówka i Ruska, a mniejszym stopniu także wsi leżących w południowo-zachodniej części gminy (Godzieszówek, Olszany, Tomkowice, Modłęczin, Granica, Stawiska).

Ryc. 7. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu edukacji

Źródło: opracowanie własne

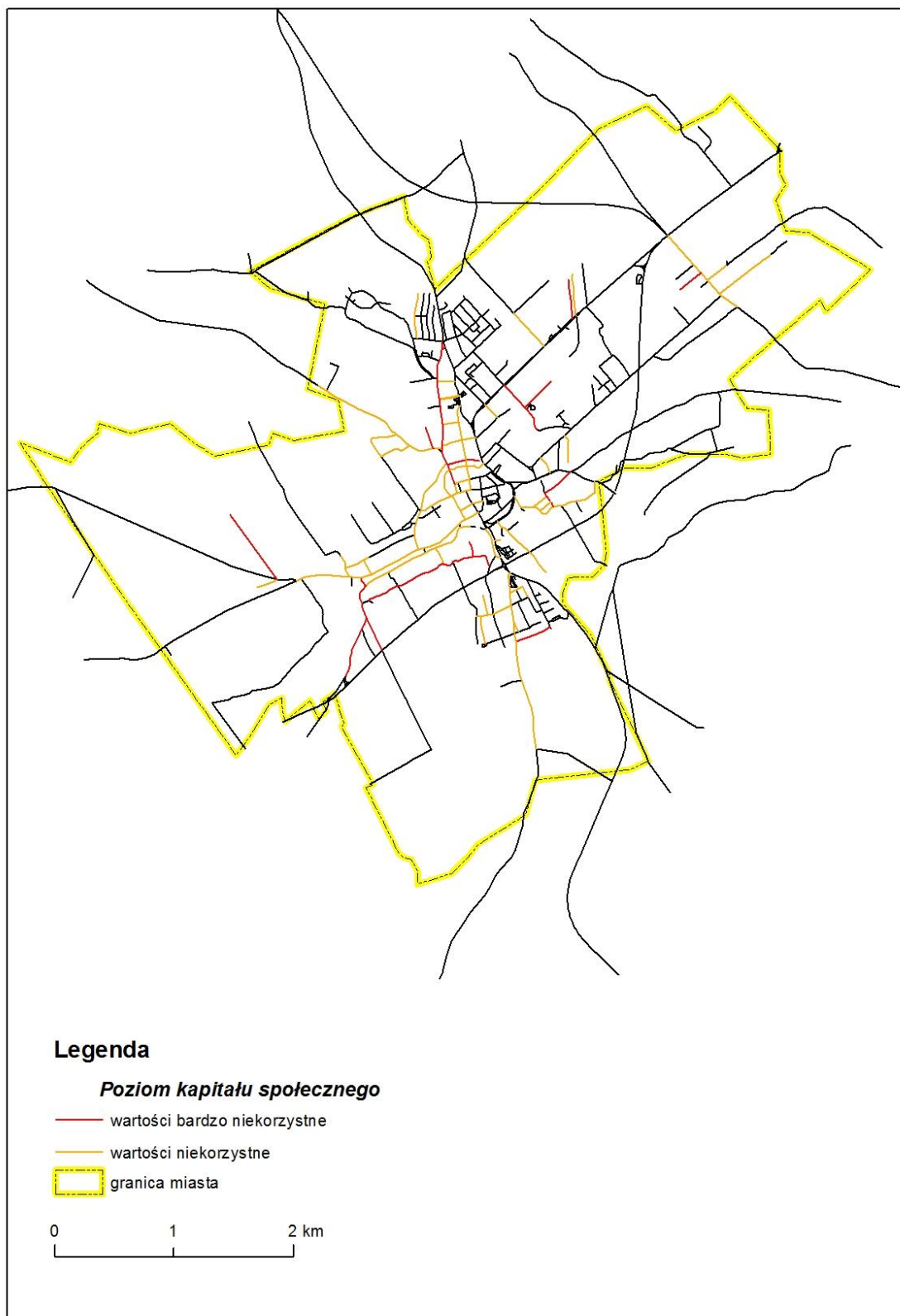

Ryc. 8. Poziom edukacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

Poziom kapitału społecznego

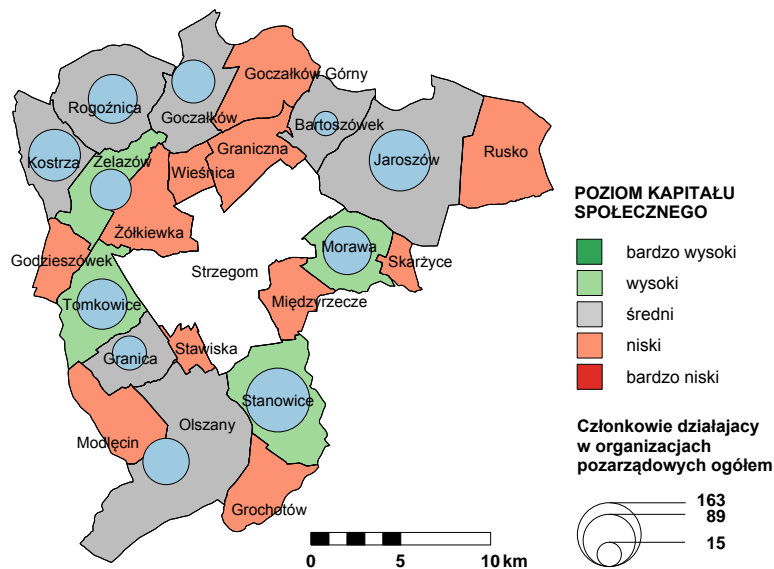
Gmina Strzegom charakteryzuje się w miarę korzystną sytuacją w zakresie poziomu kapitału społecznego. Wpływa na to przeciętna liczba organizacji pozarządowych (3,1) oraz znaczną liczbą osób działających w ramach organizacji pozarządowych (85) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przy czym nieco wyższym poziomem kapitału społecznego cechują się miejscowości wiejskie, a niższym miasto Strzegom. W przypadku miasta niski poziom kapitału społecznego dotyczy licznych ulic (ryc. 9), położonych w różnych częściach miasta, zwłaszcza tych o nieznacznej liczbie ludności, na których nie funkcjonują żadne organizacje pozarządowe. W przypadku wiejskiej części gminy niskim poziomem kapitału społecznego charakteryzują się wsie o niskiej liczbie mieszkańców: Goczałków Górny, Godziszówek, Graniczna, Grochotów, Międzyrzecze, Modłęczin, Rusko, Skarżyce, Stawiska, Wieśnica oraz Zółkiewka (ryc. 10). W celu poprawy sytuacji w zakresie poziomu kapitału społecznego Gmina Strzegom systematycznie opracowuje i wdraża *program współpracy gminy Strzegom z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji działań publicznych*.

Ryc. 9. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału społecznego

Źródło: opracowanie własne

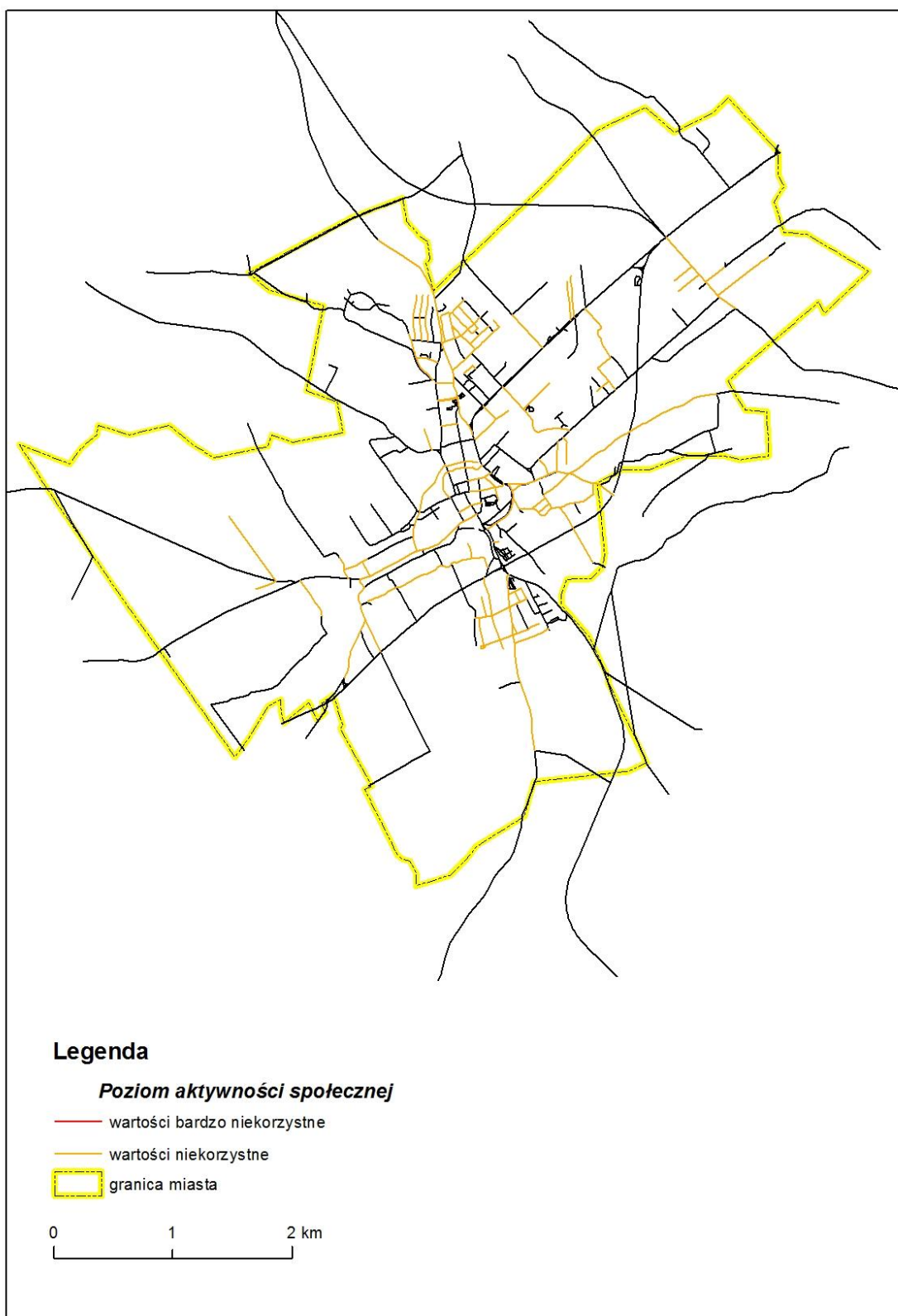

Ryc. 10. Poziom kapitału społecznego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

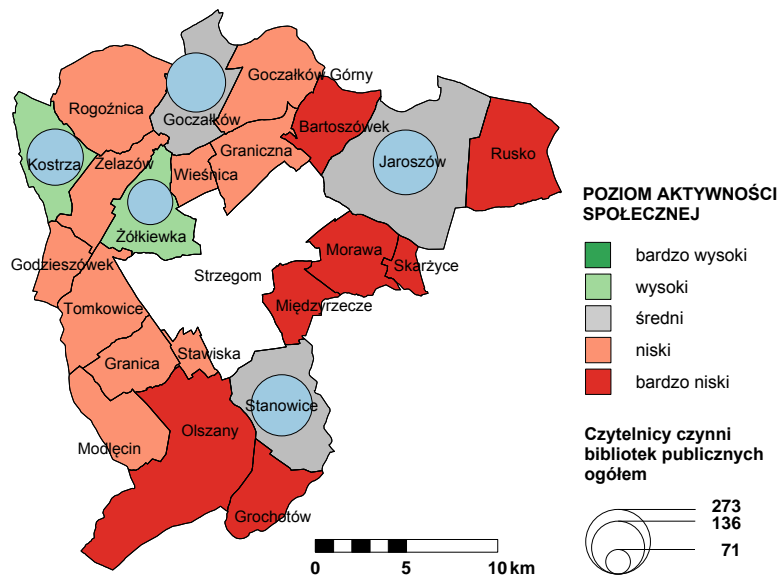
Poziom aktywności społecznej

Istotnym problemem społecznym w gminie Strzegom jest niski poziom aktywności społecznej mieszkańców. O ile gmina charakteryzuje się dość wysoką frekwencją w wyborach samorządowych (52,6%), to poziom czytelnictwa wyrażony liczbą czytelników bibliotek publicznych na 100 mieszkańców jest w gminie Strzegom jest bardzo niski (12,1). Dotyczy to zwłaszcza miejscowości wiejskich, gdzie poziom czytelnictwa wynosi 9,3% (przy 14,1% w mieście). Większość wsi w gminie cechuje się niekorzystną lub bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu aktywności społecznej (ryc. 12). Dotyczy to w szczególności wsi: Rusko, Bartoszówek, Skarżyce, Morawa, Międzyrzecze, Grochotów i Olszany. W przypadku Strzegomia szczególnie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu aktywności społecznej występuje na ulicach (ryc. 11): Czerwonego Krzyża, Dworcowej, gen. Andersa, Jagodowej, Kościuszki, Malinowej, św. Jana, Wałbrzyskiej, Wałowej, Wodnej i Wydobywczej.

Ryc. 11. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej

Źródło: opracowanie własne

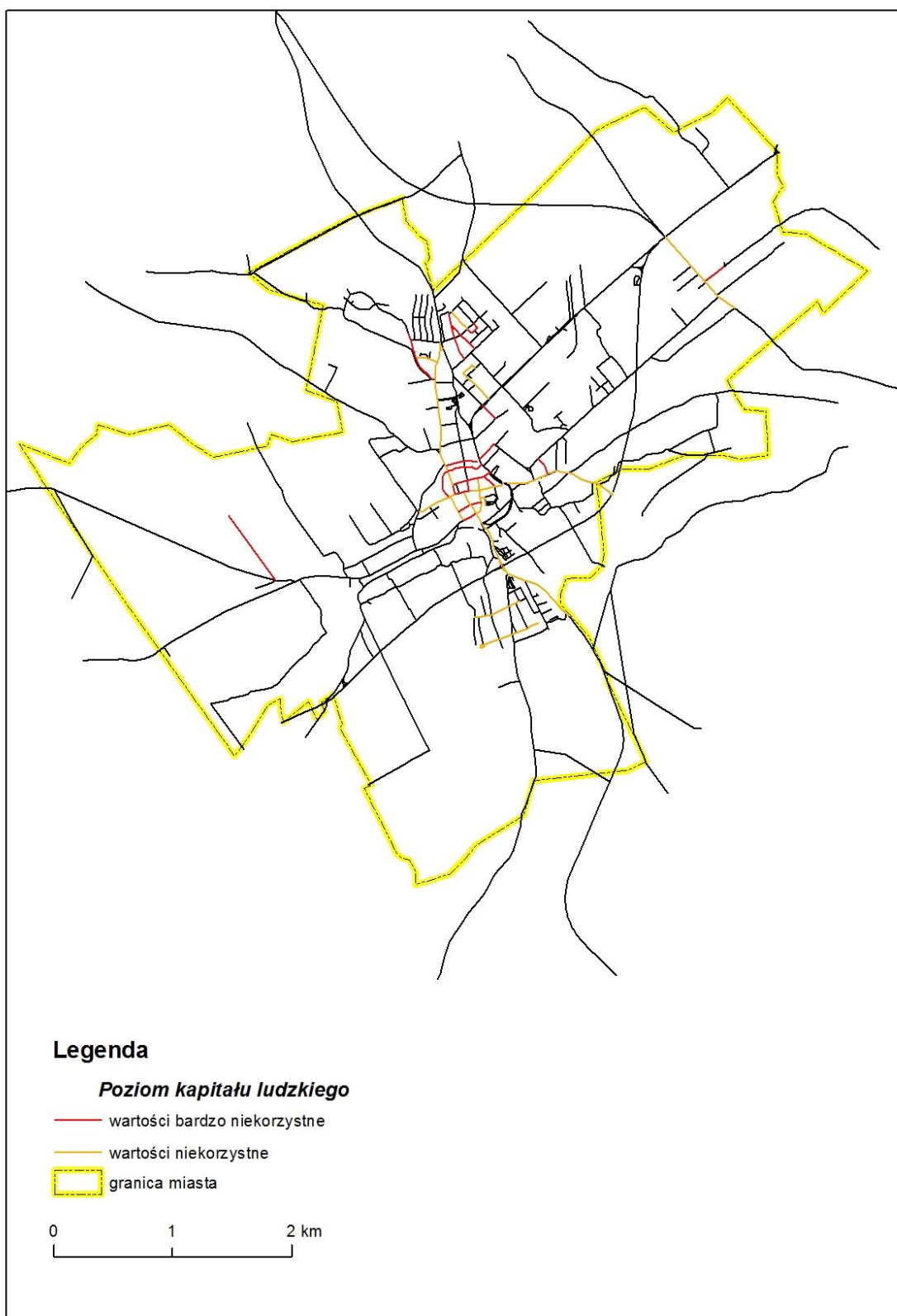

Ryc. 12. Poziom aktywności społecznej w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

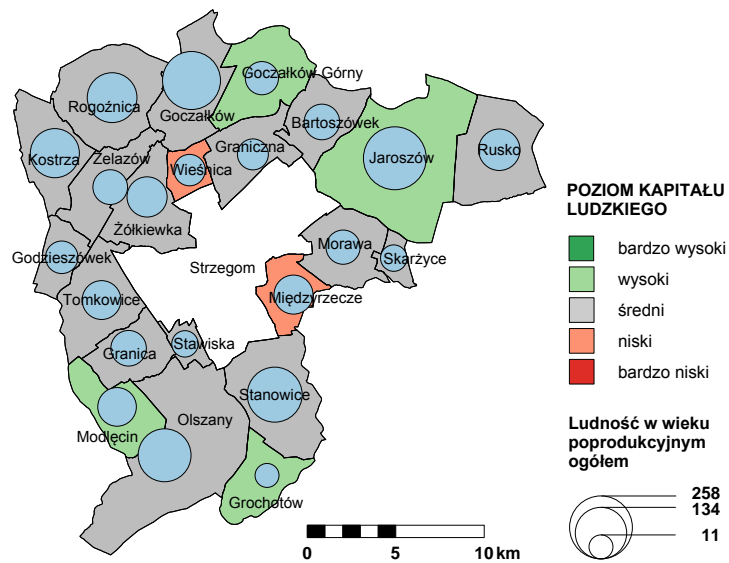
Poziom kapitału ludzkiego

Gmina Strzegom charakteryzuje się przeciętnym poziomem kapitału ludzkiego, co wpływa przeciętna wartość indeksu starości (96,2) oraz dość niski udział ludności w wieku poprodukcyjnym (17,2%). Warto jednak zauważyć, że sytuacja w zakresie poziomu kapitału ludzkiego jest zróżnicowana w przestrzeni gminy. Miasto Strzegom cechuje się znacznie mniej korzystną sytuacją w zakresie omawianego zjawiska (indeks starości wynosi 107,5, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym 18,6%, podczas gdy na obszarach wiejskich gminy wskaźniki te osiągają odpowiednio 79,0 i 14,9%). Niskim i bardzo niskim poziomem kapitału ludzkiego wyróżniają się ulice na Starym Mieście (Rynek, Kamienna, Ogrodowa, Szkolna) oraz ulice położone w innych częściach miasta (ryc. 14), jak np. Agatowa, Chopina czy Reja. W miejscowościach wiejskich najmniej korzystna sytuacja w zakresie poziomu kapitału ludzkiego występuje na terenie Wieśnicy i Międzyrzecza, natomiast pozostałe wsie cechują się korzystniejszą sytuacją w zakresie poziomu kapitału ludzkiego (ryc. 7).

Ryc. 13. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej

Źródło: opracowanie własne

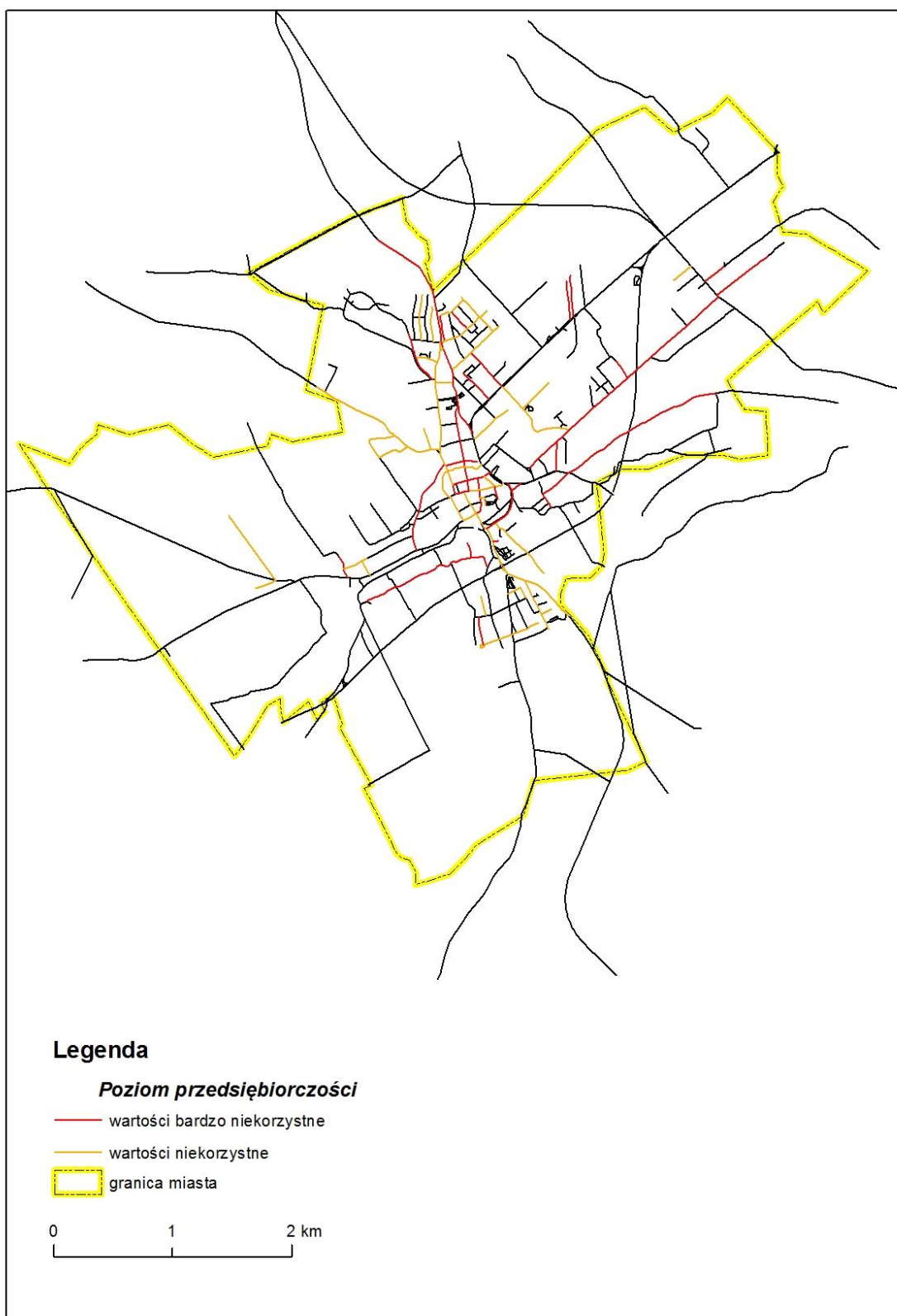
Ryc. 14. Poziom kapitału ludzkiego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

2.3.2. Sfera gospodarcza

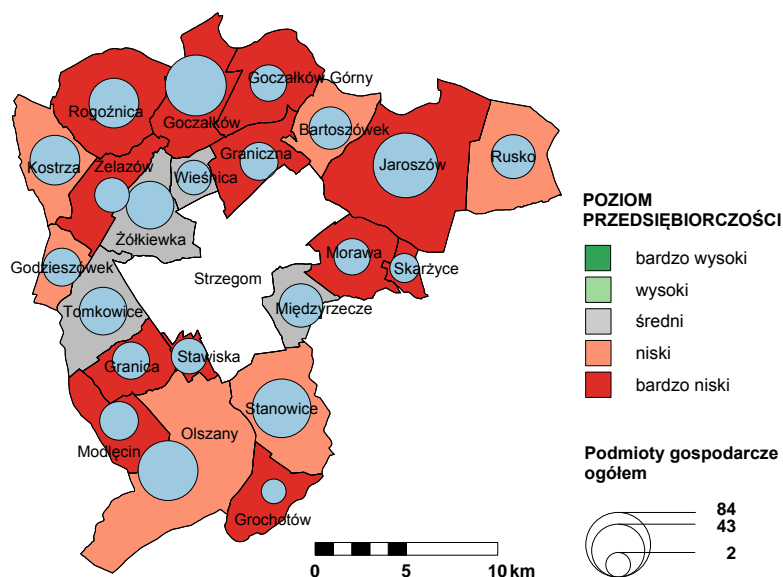
Poziom przedsiębiorczości

Gmina Strzegom charakteryzuje się niskim poziomem przedsiębiorczości, co wyraża się małą liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (64,6) oraz niską wartością podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców w stosunku do liczby ludności (377 zł). Na tle obszarów wiejskich gminy wyższym poziomem przedsiębiorczości charakteryzuje się miasto Strzegom (analizowane wskaźniki wynoszą tu odpowiednio 73 podmioty i 441 zł), jednak w odróżnieniu od większości miast o średniowiecznym rodowodzie centralna część Strzegomia (tzn. Stare Miasto) wyróżnia się stosunkowo niskim poziomem przedsiębiorczości (ryc. 15). Niskim poziomem przedsiębiorczości cechują się także ulice z niską liczbą ludności, a także ulice położone na osiedlach mieszkaniowych położonych w południowej i północnej części miasta. Niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu przedsiębiorczości charakteryzuje się również większość (18 z 22) miejscowości wiejskich w gminie i to niezależnie od ich wielkości (ryc. 16). Dotyczy to w szczególności: Goczałkowa, Goczałkowa Górnego, Granicy, Granicznej, Grochotowa, Jaroszowa, Modłęcina, Morawy, Rogoźnicy, Skarżyc, Stawisk oraz Żelazowa.

Ryc. 15. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne

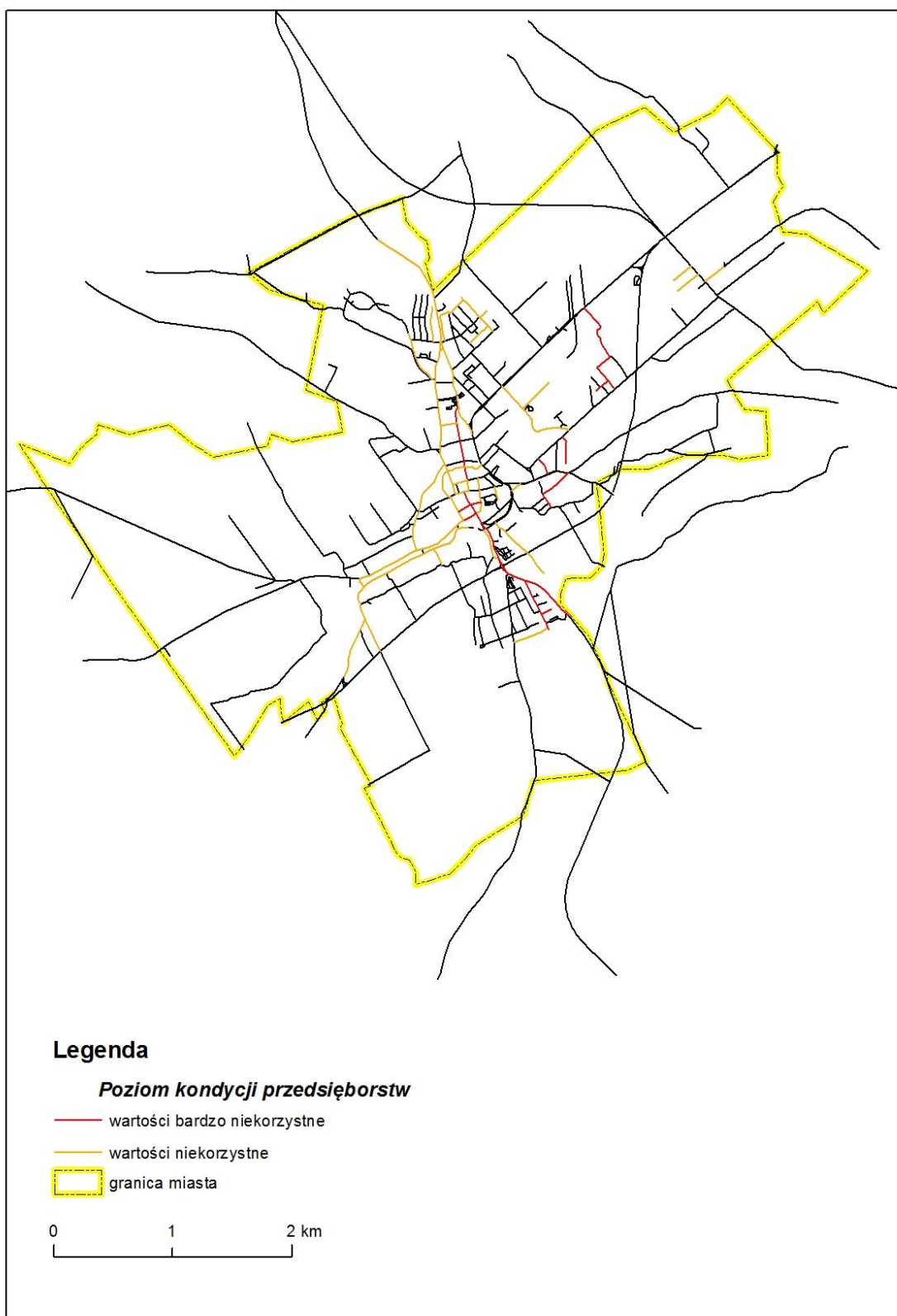

Ryc. 16. Poziom przedsiębiorczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

Poziom kondycji przedsiębiorstw

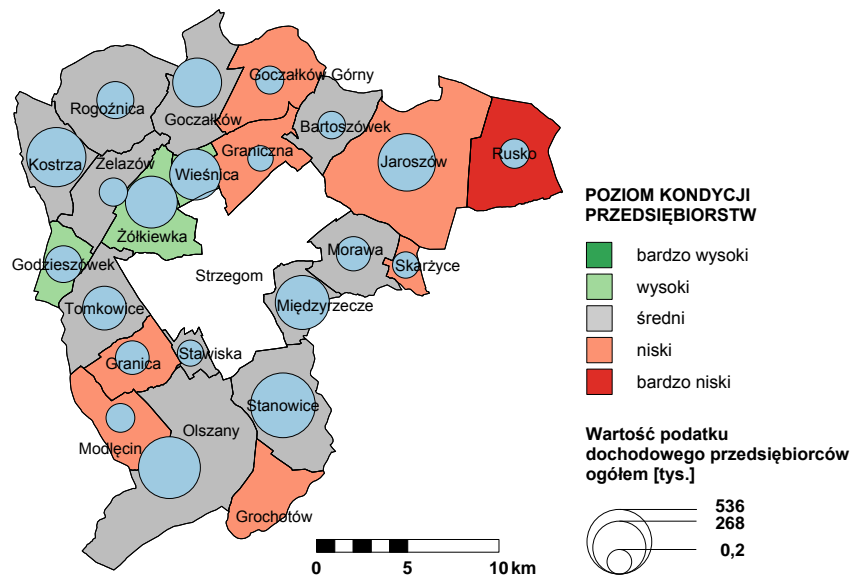
O ile gmina Strzegom cechuje się niskim poziomem przedsiębiorczości, to istniejące na terenie gminy podmioty gospodarcze cechują się dość dobrą kondycją finansową. Wynika to głównie ze specyfiki funkcjonalnej gminy, której gospodarka opiera się na wydobyciu granitu i iłów ogniotrwałych, kamieniarstwie, przetwórstwie przemysłowym, a także wysokotowarowym rolnictwie. Stąd też średnia wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców wynosi na terenie gminy ok. 5835 zł. Nieco niepokojącym zjawiskiem jest jednak znaczna liczba (143) tytułów wykonawczych wystawionych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji na 100 podmiotów gospodarczych. Niskim poziomem kondycji przedsiębiorstw cechują się podmioty zlokalizowane na ulicach położonych na Starym Mieście w Strzegomiu (np. Rynek, ks. Siwca, św. Tomasza, św. Anny), centralnych ulicach Grabiny (Brzegowa, Dolna) oraz na ulicach osiedlowych położonych w północnej i południowej części miasta (ryc. 17). W przypadku miejscowości wiejskich bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie kondycji przedsiębiorstw cechuje się wieś Rusko, a niekorzystną wsie: Goczałków Górny, Granica, Graniczna, Grochotów, Jarosłów, Modłęcin i Skarżyce (ryc. 18).

Ryc. 17. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kondycji przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne

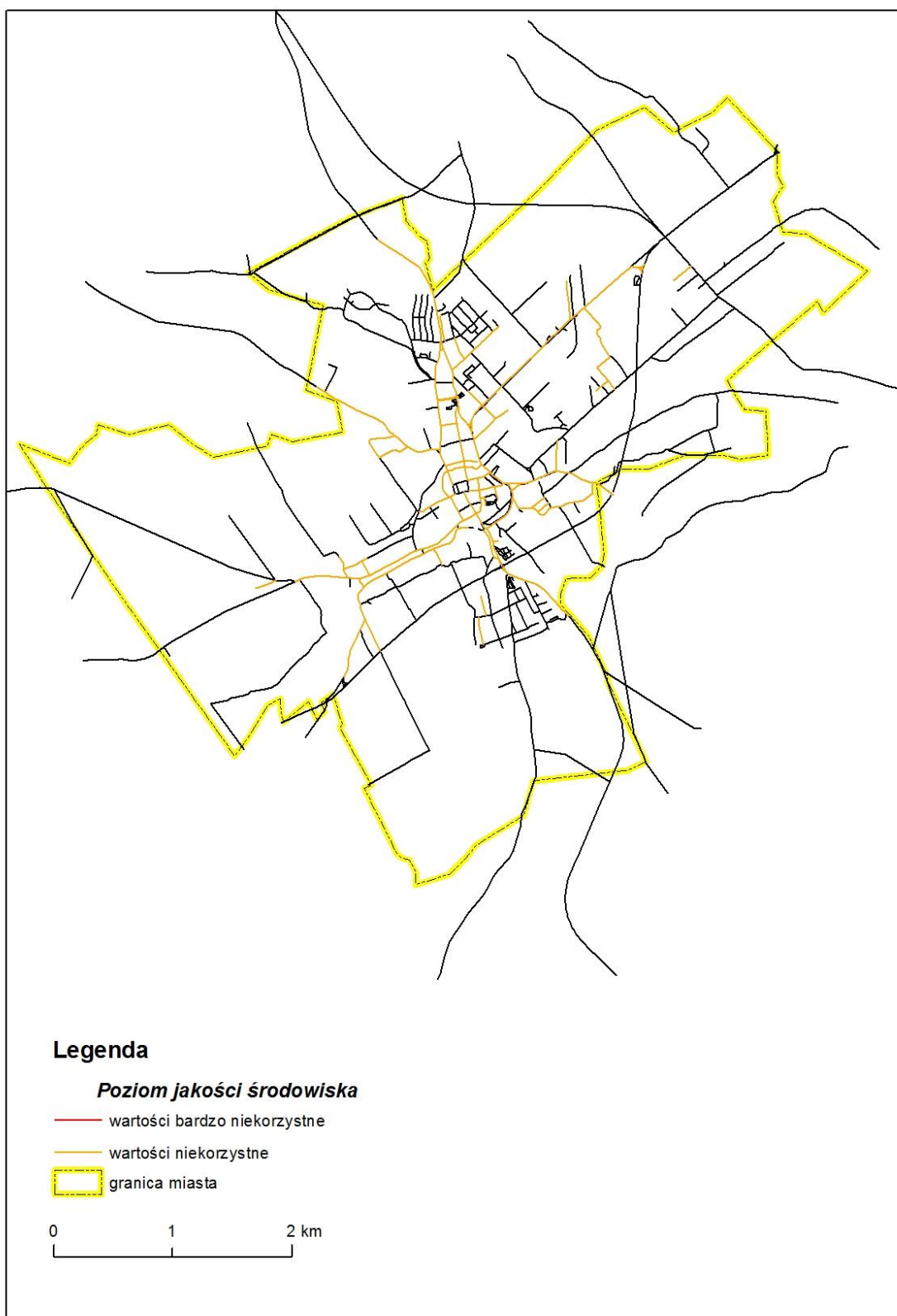
Ryc. 18. Poziom kondycji przedsiębiorstw w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

2.3.3. Sfera środowiskowa

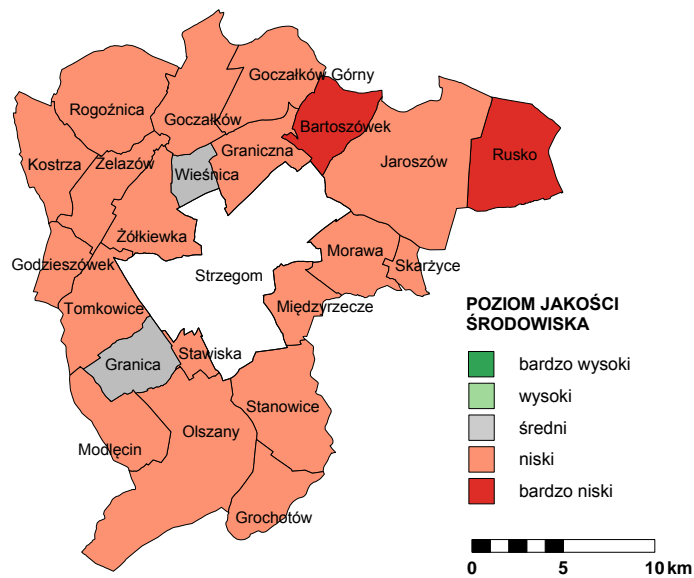
Poziom jakości środowiska

Gmina Strzegom charakteryzuje się przeciętnym poziomem jakości środowiska, na co składa się znaczny udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródłem niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa (82,2%) oraz niski udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej (10,5%). Problem niskiego poziomu jakości środowiska dotyczy większości miejscowości wiejskich w gminie (ryc. 20), a zwłaszcza wsi Bartoszówek i Rusko. Na terenie miasta Strzegom najmniej korzystna sytuacja w zakresie jakości środowiska dotyczy głównie ulic położonych na Starym Mieście (np. Kamienna, Kasztelańska, Krótka, Plac Jana Pawła II, Świdnicka) oraz na terenie Grabiny (Brzegowa, Dolna, Jeleniogórska, Kopalniania), a także pojedynczych ulic leżących w innych częściach miasta (ryc. 19).

**Ryc. 19. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację
w zakresie poziomu jakości środowiska**

Źródło: opracowanie własne

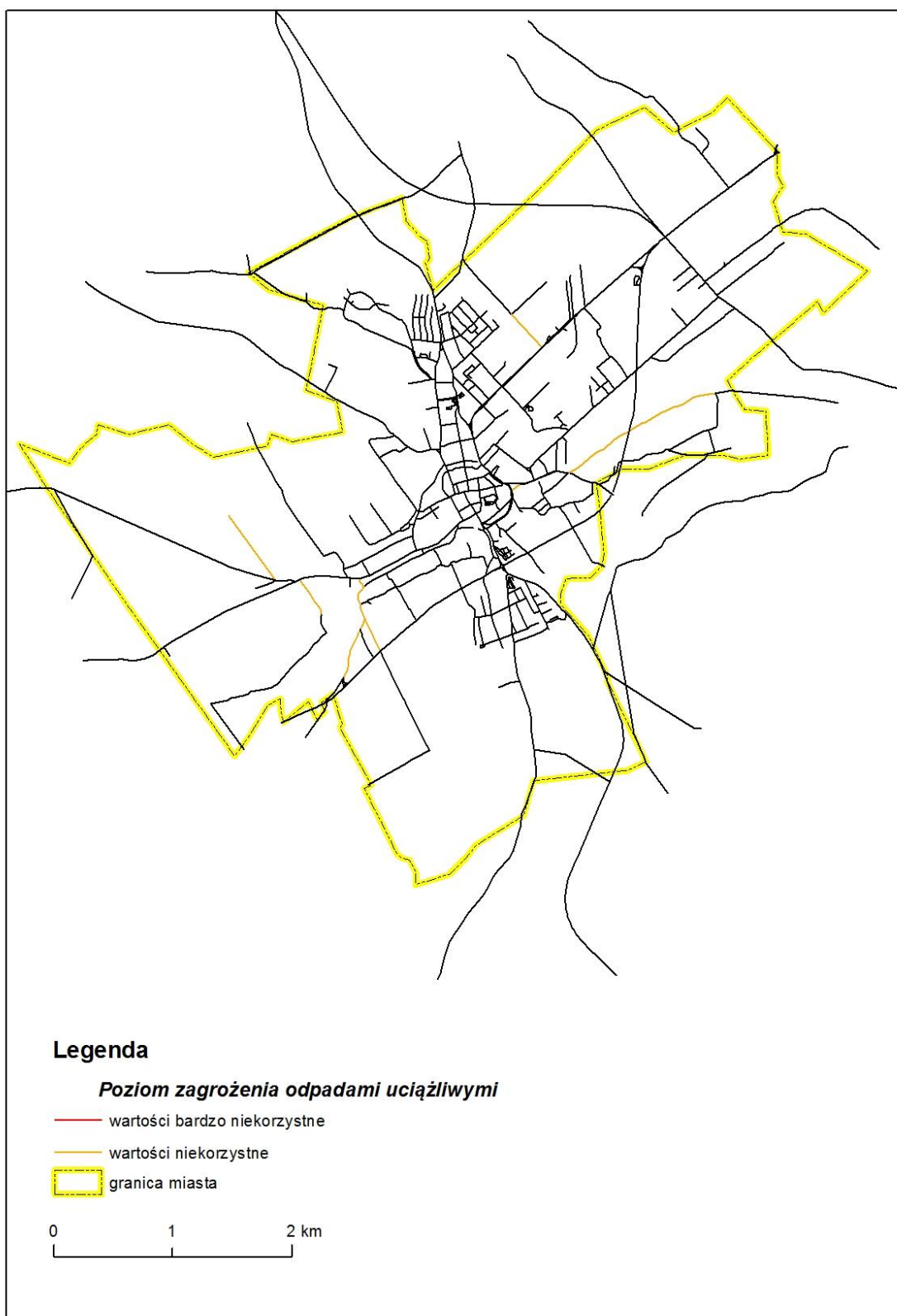

Ryc. 20. Poziom jakości środowiska w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

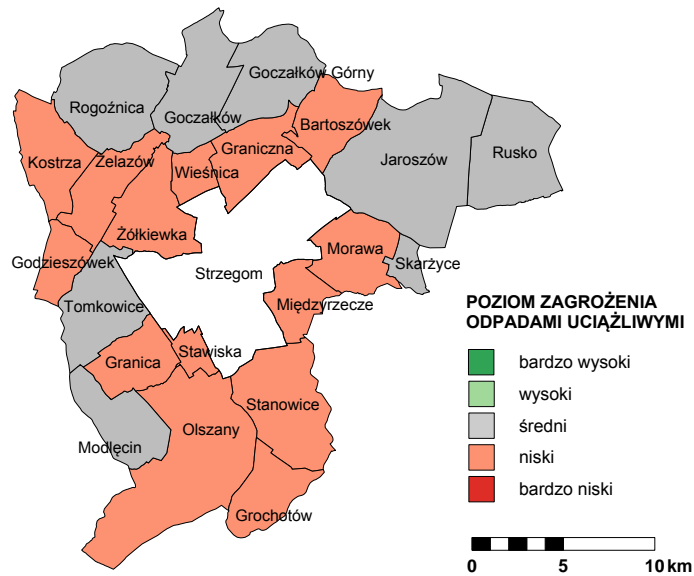
Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi

Gmina Strzegom, mimo dość dużego znaczenia górnictwa i przemysłu dla gospodarki lokalnej, cechuje się niskim poziomem zagrożenia odpadami uciążliwymi, co wyraża się małą liczbą obiektów budowlanych pokrytych lub izolowanych azbestem (18) i bardzo małą liczbą obiektów obejmujących odpadów uciążliwych dla środowiska (2,9) na 1000 mieszkańców. W przypadku miasta wysokim poziomem zagrożenia odpadami uciążliwymi cechują się głównie ulice, na których prowadzona jest działalność górnicza lub na których zlokalizowane są duże obiekty przemysłowe lub magazynowe, np. Milenijna, Wałbrzyska, Wydobywca (ryc. 21), natomiast w przypadku wiejskiej części gminy wsie: Bartoszówek, Godziszówek, Granica, Graniczna, Grochotów, Kostrza, Międzyrzecze, Morawa, Olszany, Stanowice, Stawiska, Wieśnica, Żelazów i Żółkiewka (ryc. 22).

Ryc. 21. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu zagrożenia odpadami uciążliwymi

Źródło: opracowanie własne

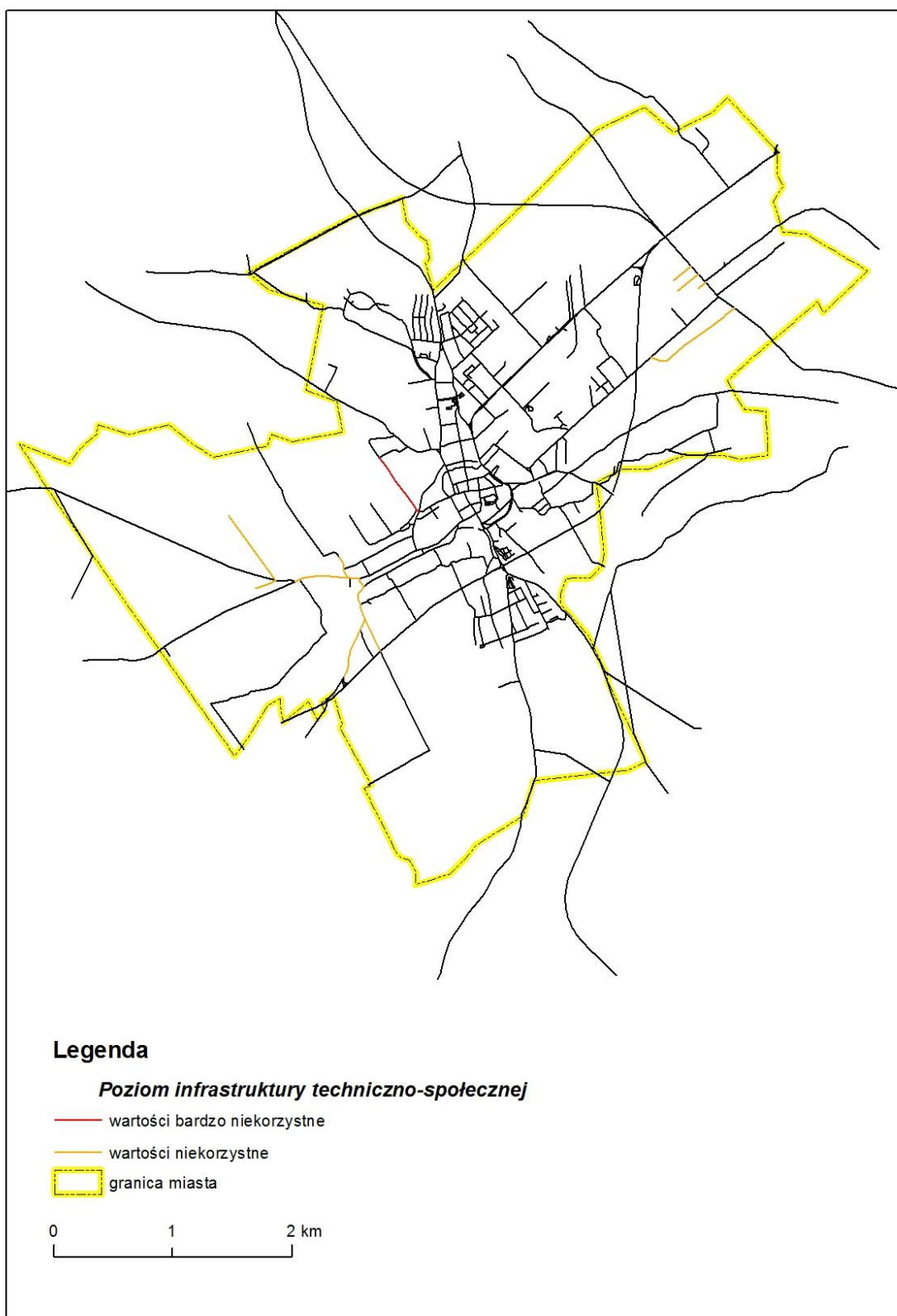
**Ryc. 22. Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi
w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom**

Źródło: opracowanie własne

2.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

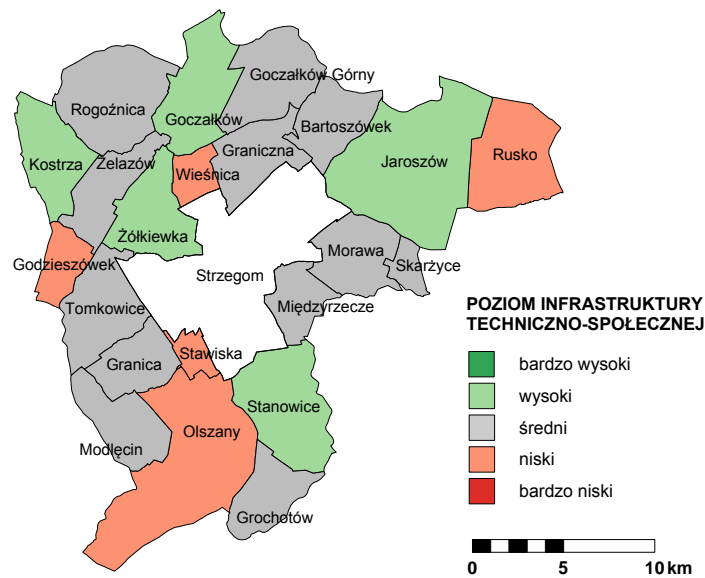
Poziom infrastruktury techniczno-społecznej

Gmina Strzegom charakteryzuje się wysokim poziomem infrastruktury techniczno-społecznej, na co wpływa niska liczba lokali mieszkalnych socjalnych na 1000 mieszkańców (3,0), dość wysoki dostęp do urządzeń sieciowych (72,3%) oraz wysoki dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych (84,6%). W przypadku miasta Strzegom niekorzystną sytuacją w zakresie infrastruktury techniczno-społecznej cechują się ulice położone na terenie Grabiny (np. Jeleniogórska, Kopalniana, Wałbrzyska) oraz pojedyncze ulice położone na obrzeżach miasta (ryc. 23), natomiast w przypadku miejscowości wiejskich w gminie wsie (ryc. 24): Godzieszów, Olszany, Rusko, Stawiska i Wieśnica.

Ryc. 23. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury techniczno-społecznej

Źródło: opracowanie własne

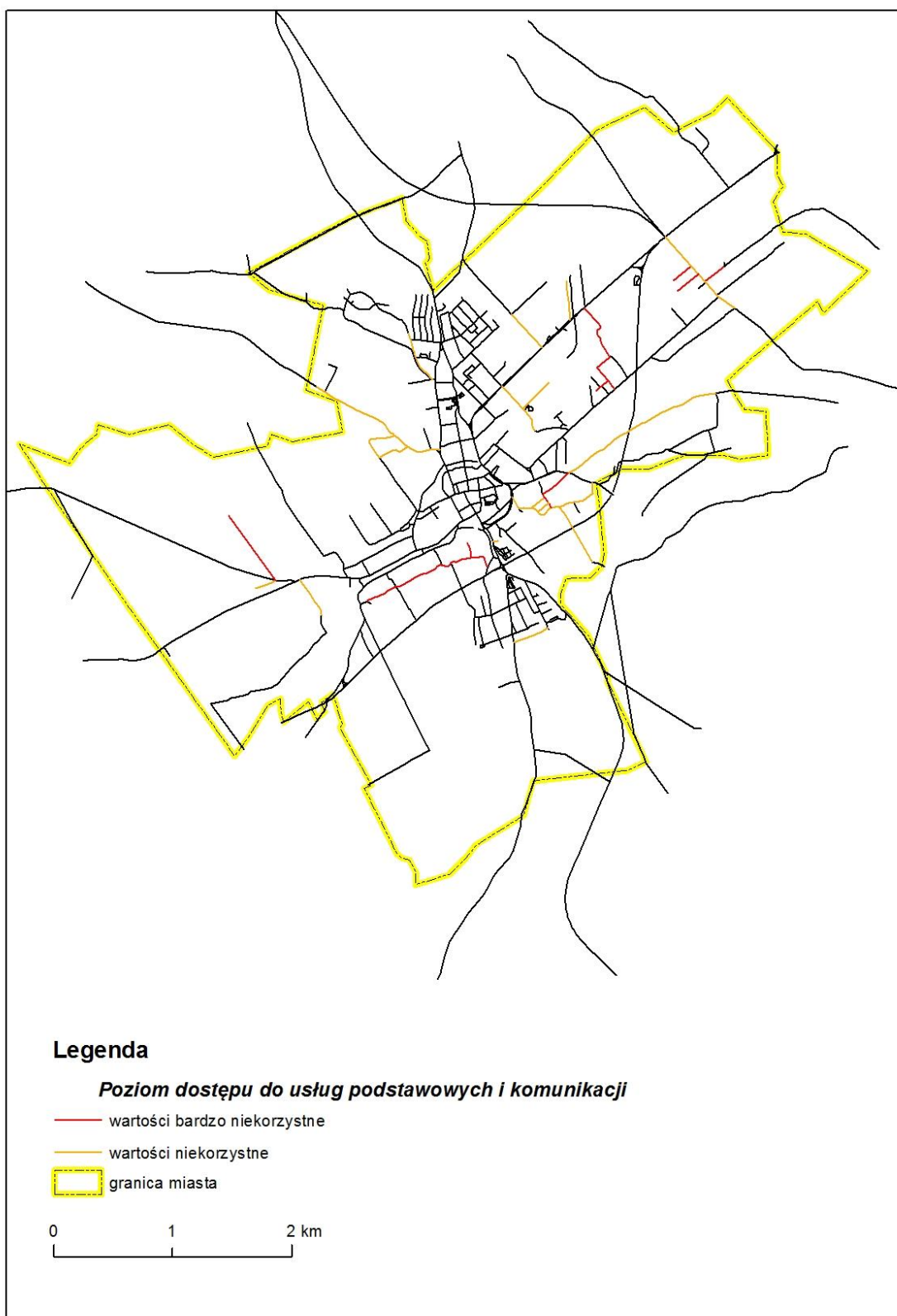

**Ryc. 24. Poziom infrastruktury techniczno-społecznej
w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom**

Źródło: opracowanie własne

Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji

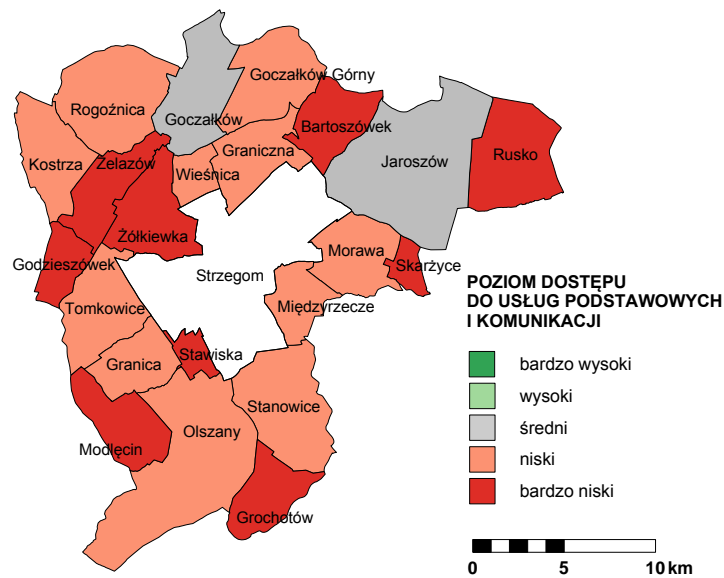
Gmina Strzegom cechuje się przeciętnym poziomem dostępu do usług podstawowych i komunikacji, co wyraża się niskim dostępem do usług podstawowych (27) oraz dość dużym udziałem długości chodników w stosunku do długości dróg o nawierzchni utwardzonej (52%). Problem z niskim dostępem do usług podstawowych i komunikacji dotyczy zwłaszcza miejscowości wiejskich w gminie (ryc. 26), a zwłaszcza wsi: Bartoszówek, Godziszówek, Grochotów, Modlęcín, Rusko, Skarżyce, Stawiska, Żelazów, Żółkiewka. W przypadku miasta Strzegom najmniej korzystną sytuacją w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji wyróżniają się ulice: Agrestowa, Ceglana, Jagodowa, Malinowa, Strzelnicza, Wodna i Wydobywca (ryc. 25).

Ryc. 25. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomym dostępu do usług podstawowych i komunikacji

Źródło: opracowanie własne

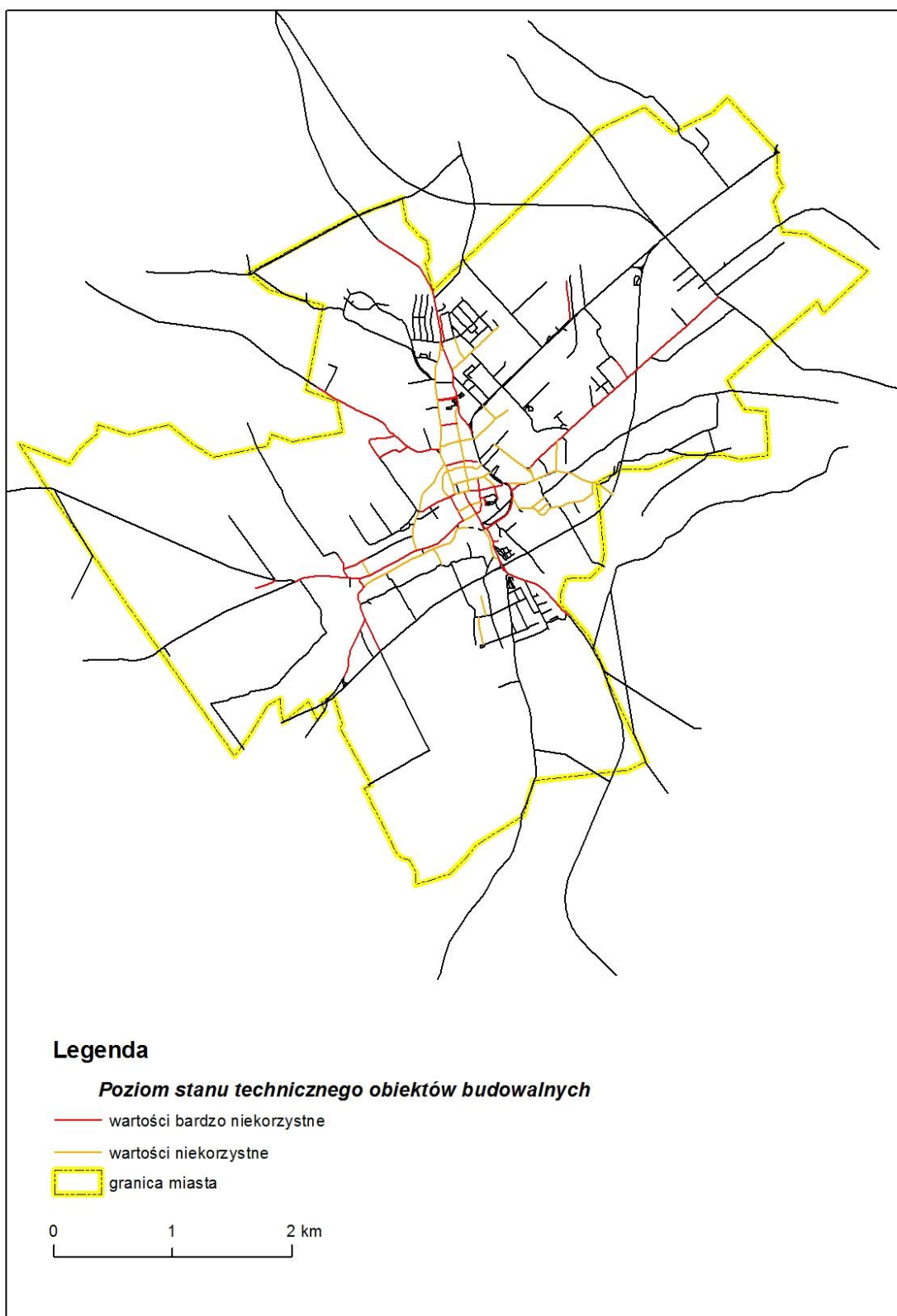
Ryc. 26. Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

2.3.5. Sfera techniczna

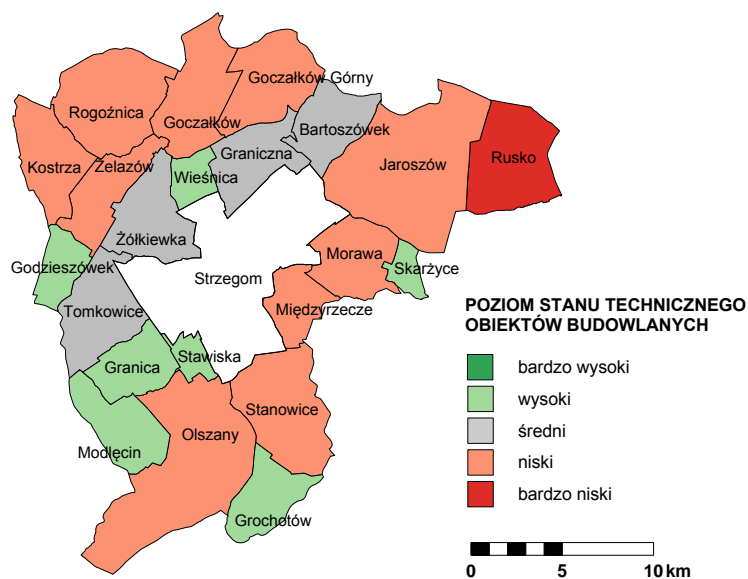
Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych

Jednym z ważniejszych problemów społeczno-gospodarczych w gminie Strzegom jest niski poziom stanu technicznego obiektów budowlanych, na co wpływa dość wysoka liczba budynków komunalnych oddanych do użytkowania przed 1990 r. na 1000 mieszkańców (45) oraz niski udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 r. (5,0). Problem niskiego poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych w nieco mniejszym stopniu dotyczy jednak miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy Strzegom. W tym przypadku najmniej korzystna sytuacja występuje we wsi Rusko (ryc. 28), ale także i inne wsie gminy cechują się niekorzystną sytuacją w zakresie analizowanego zjawiska. Na terenie miasta Strzegom ulice cechujące się niekorzystną lub bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych koncentrują się na obszarze Starego Miasta (np. Dąbrowskiego, Kasztelańska, Kościelna, Świdnicka) oraz Grabiny (Jeleniogórska, Dolna, Brzegowa), a także na obrzeżach Starego Miasta (ryc. 27).

Ryc. 27. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 28. Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych
w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

2.4. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w gminie

We wniosku gminy Strzegom o przyznanie dotacji na „Przygotowanie programów rewitalizacji” w konkursie organizowanym przez województwo dolnośląskie i Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju stwierdzono, że podstawowym założeniem jest wykorzystanie potencjału obszaru do zahamowania negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych. Gmina zamierza realizować działania dotyczące wsparcia w zwiększeniu szans na zatrudnienie, co konsekwencji może doprowadzić do zmniejszenia poziomu bezrobocia i redukcji innych negatywnych zjawisk społecznych. Zostanie to osiągnięte poprzez działania zmierzające do zainicjowania usług zmierzających do poprawy zatrudnialności (np. w sferze doradztwa, edukacji, podnoszenia kompetencji), w połączeniu ze wsparciem rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem lokalnego potencjału wraz z poprawą warunków życia mieszkańców.

We wniosku zaproponowano następujące cele i kierunki działań:

1. **Aktywizacja mieszkańców.** Wsparcie w zwiększeniu szans na zatrudnienie, aktywna integracja, wsparcie dla inicjatyw społecznych, w tym dotyczących aktywnych form spędzania czasu wolnego, poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych.
2. **Poprawy warunków dla rozwoju gospodarczego na bazie istniejących potencjałów.** Poprawa estetyki przestrzeni skutkująca zwiększeniem atrakcyjności rekreacyjnej i

turystycznej, wsparcie dla samozatrudnienia i przedsiębiorstw społecznych, rozwój infrastruktury wspierającej firmy, rozwój infrastruktury sportowej wzbogacającej ofertę rekreacyjną.

3. **Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.** Poprawa warunków zamieszkania, w tym w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej, poprawy stanu infrastruktury komunikacyjnej (ścieżki rowerowe), poprawa dostępności i jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz terenów zielonych.

W ramach planowanych działań założono, że partycypacja społeczna (uwzględniająca zaawansowane formy) zostanie zapewniona na każdym etapie procesu rewitalizacji, tzn. w trakcie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania. W pierwszej kolejności przeprowadzona została identyfikacja grup interesariuszy, które zostały poinformowane o rozpoczęciu prac nad przygotowaniem LPR oraz zaproszone do współpracy. Zaplanowane techniki włączenia interesariuszy obejmą 3 poziomy „drabiny partycypacji” – informowanie, konsultowanie oraz współdecydowanie. Jednym z takich działań były warsztaty problemowe Zespołu ds. Rewitalizacji, które zorganizowano 7 kwietnia 2016 r. Ich uczestnicy wskazali najważniejsze problemy społeczno-ekonomiczne gminy w zakresie poszczególnych sfer:

w sferze społecznej:

- jako problemy kluczowe: brak żłobków, niski poziom aktywności młodzieży i seniorów, brak motywacji mieszkańców do zmiany i rozwoju, brak obszarów centralnych we wsiach, brak miejsc spotkań i integracji mieszkańców (zwłaszcza młodzieży) oraz niski poziom uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym;
- jako problemy dodatkowe: wysoka emigracja ludzi młodych, niski poziom wykształcenia, brak kwalifikacji zawodowych, utrudniony dostęp do instytucji kultury (z uwagi na opłaty i odległość), patologie społeczne (nadużywanie alkoholu i innych używek), słabe wyniki egzaminów po 6 klasie i gimnazjalnych (poniżej średniej gminy i powiatu), dziedziczenie biedy i brak innej wizji własnej przyszłości oraz duża przestępczość;

w sferze gospodarczej:

- jako problemy kluczowe: brak dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz szara strefa zatrudniania;
- jako problemy dodatkowe: zbyt mało miejsc pracy dla kobiet, niskie zarobki i brak innego niż finansowe zabezpieczenia socjalnego, niskie zaangażowanie przedsiębiorców w życie społeczne, brak chęci do pracy za minimalne wynagrodzenie osób bez kwalifikacji, słaba kondycja finansowa i kadrowa lokalnych przedsiębiorców, brak ducha przedsiębiorczości, niedostateczna liczba przedsiębiorstw, niska aktywność przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków unijnych oraz niewiedza w zakresie pomocy ze strony gminy;

w sferze środowiskowej:

- jako problemy kluczowe: wysypisko śmieci w Jaroszowie, zapylenie i hałas z miejscowych wyrobisk i kamieniołomów, problem niskiej emisji w miejscowościach wiejskich oraz duże natężenie ruchu na DK 5 (i związany z tym brak obwodnicy Jaroszowa);

- jako problemy dodatkowe: dzikie wysypiska śmieci (Jaroszków, Grabina), niewystarczająca powierzchnia terenów zielonych, emisja uciążliwych zapachów ze słodowni w Grabinie, duże natężenie ruchu pojazdów ciężarowych na terenie Grabiny, zagrożenie związane z azbestem oraz mało pojemników na odpady i odchody psów;

w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- jako problemy kluczowe: brak obwodnicy Jaroszowa, brak ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, brak terenów rekreacyjno-sportowych, niska jakość terenów zielonych oraz brak miejsc spotkań na świeżym powietrzu;
- jako problemy dodatkowe: niski poziom komunikacji zbiorowej i mała liczba połączeń, niski poziom gazyfikacji, mała liczba placów zabaw, niedostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, duże natężenie ruchu kołowego, brak miejsc parkingowych, niedobór sygnalizacji świetlnej oraz niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru;

w sferze technicznej:

- jako problemy kluczowe: zły stan techniczny budynków mieszkalnych wielorodzinnych i obiektów użyteczności publicznej, zły stan techniczny budynków przy drodze DK5, brak świetlic wiejskich oraz bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych;
- jako problemy dodatkowe: brak funkcjonalnych rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, zaniedbane podwórka oraz brak miejsc parkingowych.

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zauważono, że trend demograficznego starzenia się społeczeństwa jest jednym z najważniejszych problemów społeczno-gospodarczych gminy. W kolejnych latach należy się spodziewać zatem większego zapotrzebowania na usługi zdrowotne, społeczne i kulturalne dostosowane do odbiorcy w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszająca się liczba urodzeń może z kolei przyczynić się do zmniejszenia się liczby uczniów. W tym kontekście istotne jest więc stwarzanie warunków umożliwiających rozwój rodziny (ułatwienie dostępu do opieki publicznej nad dziećmi czy upowszechnianie elastycznych form zatrudniania). Poważnym problemem gminy jest również ujemne saldo migracji. Wymeldowania z gminy Strzegom są w dużej części migracjami zarobkowymi. Większe ośrodki miejskie są bardziej atrakcyjnym i chłonniejszym rynkiem pracy, oferują też większe możliwości kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.

Istotnym problemem gminy jest bezrobocie wśród kobiet, co może wynikać m.in. z profilu gospodarki gminy (która w dużym stopniu opiera się na przemyśle kamieniarskim, dającym zatrudnienie przede wszystkim mężczyznom) oraz ze zjawiska wielowymiarowej dyskryminacji kobiet na rynku pracy. Pełnienie przez kobiety podwójnej roli społecznej – kobiety aktywnej zawodowo, a jednocześnie matki i niejednokrotnie opiekunki osób zależnych, utrudnia im wejście na rynek pracy, utrzymanie się na nim, a także awans zawodowy. Ze względu na stereotypowe postrzeganie roli kobiety, pracodawcy obawiają się zatrudniania kobiet. Gorsza sytuacja kobiet na rynku pracy wymaga wielopłaszczyznowych

działań również ze strony samorządów, które mogą wpłynąć na dostępność i powszechność opieki przedszkolnej, a także propagować dobre praktyki wśród pracodawców, czy promować model rodziny partnerskiej angażującej ojców w proces opieki i wychowania dzieci.

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zauważono też pogarszanie się stanu technicznego dróg w gminie, wynikające z dużego natężenia transportu ciężkiego, co związane jest z dominującym w gminie przemysłem kamieniarskim. Samochody wielkogabarytowe, wypełnione ciężkimi ładunkami, niszczą nawierzchnię dróg, stwarzając również uciążliwości związane z hałasem dla mieszkańców miejscowości położonych w sąsiedztwie miejsc wydobywania i obróbki kamienia. Do najważniejszych działań modernizacyjnych w sieci dróg zaliczono:

- remont drogi krajowej DK5 w Jaroszowie,
- wykonanie dodatkowego pasa ruchu na DW374 na ul. Kasztelańskiej,
- budowę obwodnicy Strzegomia,
- przebudowę odcinka drogi nr 2792D Rogoźnica – Kostrza,
- remont nawierzchni ulic w centrum Strzegomia.

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zawarta została także analiza SWOT, określająca potencjał rozwojowy gminy (tab. 13).

Tab. 13. Czynniki warunkujące lub ograniczające rozwój gminy Strzegom

Mocne strony	Słabe strony
Zasoby naturalne (złoża kamienia) Dogodne położenie komunikacyjne Walory turystyczne gminy Dobrze rozwinięta baza sportowa miasta Zasoby kulturalne Tereny przeznaczone pod inwestycje Podstrefa Wałbrzyskiej SSE Kapitał ludzki (organizacje pozarządowe)	Monokultura przemysłowa Zanieczyszczenie środowiska przez przemysł Uciążliwa działalność kamieniołomów Niedostateczny stan infrastruktury drogowej Słabo rozwinięta komunikacja Nierównomiernie rozwinięta infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich Niewykorzystany potencjał turystyczny Niewystarczająca ilość uzbrojonych terenów pod inwestycje Dość wysokie bezrobocie (zwłaszcza kobiet) Niska aktywność społeczna
Szanse	Zagrożenia
Zewnętrzne źródła finansowania (w tym UE) Inicjatywy i programy rozwojowe Bliskość większych ośrodków miejskich Bliskość regionów atrakcyjnych turystycznie Inwestycje drogowe (krajowe) Wzrost popularności aktywnego stylu życia	Zbyt niskie dofinansowanie gminy z budżetu państwa, ograniczone środki z UE po 2013 r. Emigracja zarobkowa młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich Proces starzenia się ludności Zły stan infrastruktury drogowej

Źródło: *Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020*

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* przedstawiono również cztery obszary problemowe:

I Obszar: Gospodarka gminy oparta o przemysł wydobywczy

- źródło zarobków mieszkańców, miejsca pracy
- dochody dla gminy
- mało zróżnicowany rynek pracy
- wyższy odsetek kobiet wśród bezrobotnych
- niewystarczająca ilość terenów uzbrojonych pod inwestycje

II Obszar: Środowisko i zagospodarowanie przestrzeni

- degradacja środowiska
- uciążliwa bliskość przemysłu w stosunku do osiedli ludzkich
- niewystarczające działania przeciwdziałające degradacji środowiska

III Obszar: Społeczność lokalna

- kapitał ludzki, NGO
- niska aktywność społeczności lokalnej
- bezrobocie (kobiety, młodzież)
- nierównomiernie rozwinięta infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich

IV Obszar: Kultura czasu wolnego

- zasoby kulturowe: zabytki, Festiwal Folkloru, SCK
- walory turystyczne (niewykorzystane)
- dobra infrastruktura sportowa w mieście
- niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna na obszarach wiejskich.

2.5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy

2.5.1. Obszary zdegradowane w sferze społecznej

W myśl Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji istotę podjęcia działań rewitalizacyjnych na jakimś obszarze jest kumulacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy Strzegom wykazała ich koncentrację w określonych miejscowościach wiejskich gminy i częściach (ulicach) miasta. W przypadku miejscowości wiejskich na procesy degradacji w zakresie sfery społecznej najbardziej narażone są wsie: Bartoszków, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Jaroszków, Międzyrzecze, Modłęcín, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów i Żółkiewka (tab. 14), przy czym szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych występuje na terenie miejscowości Międzyrzecze i Rusko. W większości są to małe wsie liczące do 400 mieszkańców. Wyjątek stanowią Olszany (956 mieszkańców) i największa wieś w gminie, czyli Jaroszków (2013 mieszkańców). Na terenie miasta Strzegom na procesy degradacji w zakresie sfery społecznej szczególnie narażone są ulice położone w centralnej części miasta (czyli na Starym Mieście, jak np. Dąbrowskiego, Krótka, Rynek, św. Anny) oraz na terenie Grabiny (Jeleniogórska, Wałbrzyska, Brzegowa, Dolna), a także pojedyncze ulice położone w innych częściach miasta (tab. 15).

Tab. 14. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej

Miejscowości
Bartoszków, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Jaroszków, Międzyrzecze, Modłęcin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów, Żółkiewka

Źródło: opracowanie własne

Tab. 15. Ulice Strzegomia wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej

Ulice
Kasztelańska, Miodowa, Brzegowa, Czarna, Matejki, Kopalniana, Parkowa, Rynek, św. Anny, Krótka, św. Tomasza Bohaterów Getta, Limanowskiego, Chopina, Paderewskiego, Kamienna, Konopnickiej, Rzeźnicza, Szarych Szeregów, Świdnicka, Wolska, Wrzosowa, Czerwonego Krzyża, Górnicza, Dąbrowskiego, Jeleniogórska, Ogrodowa, Wałbrzyska, Dolna

Źródło: opracowanie własne

2.5.2. Obszary zdegradowane w innych sferach

Przeprowadzone analizy wykazały degradację określonych stref w gminie (tzn. ulic w granicach miasta i miejscowości wiejskich) w zakresie pozostałych sfer, czyli gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W przypadku miasta Strzegom na kumulację negatywnych zjawisk najbardziej narażone są ulice:

- Agrestowa, Ametystowa, Anielewicz, Armii Krajowej, Bohaterów Getta, Bracka, Czarna, Ceglana, Czerwonego Krzyża, Dworcowa, Górnicza, Kochanowskiego, Kalcytowa, św. Anny, Kamienna, Kasztanowa, Kolejowa, Koszarowa, Kościuszki, Kwarцова, Malinowa, Morska, św. Jadwigi, Mickiewicza, Wałowa, Wrzosowa, Wspólna, Zielona, Kościelna, ks. Siwca, Legnicka, Piłsudskiego, Parkowa, Promenada, Rynek, Strzelnicza, św. Tomasza, Świdnicka, Wolska, Paderewskiego, Wodna w zakresie sfery gospodarczej;
- Wałbrzyska w zakresie sfery środowiskowej;
- Czarna, Kopalniana, Wałowa, Rybna, Wałbrzyska, Niepodległości, 3 Maja, Górnicza, Jeleniogórska, Konopnickiej, Wolska, Armii Krajowej, Dolna, Kwiatowa, Brzegowa, Czerwonego Krzyża, Krótka, Świdnicka, Agrestowa, Ceglana, Jagodowa, Legnicka, Reja, Matejki, Ogrodowa, Parkowa, Witosa, Wodna, Wydobywca, Kasztelańska, Kościelna, ks. Siwca, Malinowa, Strzelnicza, Szarych Szeregów, Aleja Wojska Polskiego, Bohaterów Getta, Dąbrowskiego, gen. Andersa, Milenijna, Miodowa, Morska, Plac Jana Pawła II, Promenada, Rynek, Rzeźnicza, Wrzosowa w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej;
- Czarna, Armii Krajowej, Bohaterów Getta, Czerwonego Krzyża, Dąbrowskiego, Dolna, Górnicza, Jeleniogórska, Kasztelańska, Konopnickiej, Kopalniana, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Legnicka, Matejki, Niepodległości, Plac Jana Pawła II, Świdnicka, Wałbrzyska, Wałowa, Witosa, Wolska w zakresie sfery technicznej.

W przypadku miejscowości wiejskich w gminie Strzegom na procesy degradacji narażone są wsie:

- Goczałków, Goczałków Górny, Granica, Graniczna, Grochotów, Jarosów, Modłęcin, Morawa, Rogoźnica, Rusko, Skarżyce, Stawiska i Żelazów w zakresie sfery gospodarczej;
- Bartoszówek, Godzieszów, Graniczna, Grochotów, Kostrza, Olszany, Rusko, Stanowice, Morawa, Międzyrzecze, Stawiska, Żelazów i Żółkiewka w zakresie sfery środowiskowej;
- Bartoszówek, Goczałków, Goczałków Górny, Godzieszówek, Graniczna, Grochotów, Jarosów, Kostrza, Międzyrzecze, Modłęcin, Morawa, Olszany, Rogoźnica, Skarżyce, Rusko, Stanowice, Stawiska, Tomkowice, Żelazów i Żółkiewka w zakresie sfery społeczno-przestrzennej;
- Rusko w zakresie sfery technicznej.

2.5.3. Obszary zdegradowane i rewitalizacji w gminie

Diagnoza społeczno-gospodarcza przeprowadzona dla gminy Strzegom wykazała kumulację negatywnych zjawisk w określonych strefach, a więc należy je traktować jako obszary zdegradowane w myśl Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji (tab. 16). Na szczególną uwagę z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych zasługują obszary, w których zdiagnozowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych i negatywną sytuacją w jednej ze sfer (tzn. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Obszar rewitalizacji powinien być także obszarem istotnym z punktu widzenia rozwoju lokalnego, a w przypadku obszarów miejskich powinien być zwarty przestrzennie. Wychodząc z powyższych założeń uznano, że w przypadku gminy Strzegom **obszar rewitalizacji** (Mapa obszaru w Załączniku nr 1) powinien obejmować: centralną część miasta Strzegom (Stare Miasto) wraz z Grabiną, gdzie ma miejsce szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, a także miejscowość Jarosów, która jest największą wsią w gminie. Pozostałe wsie cechujące się niekorzystną sytuacją społeczno-gospodarczą z uwagi na mniejsze znaczenie dla rozwoju lokalnego powinny być zaklasyfikowane jako obszary zdegradowane.

Tab. 16. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w gminie Strzegom

Obszary zdegradowane	Zakres przestrzenny
wymagające rewitalizacji	Miejscowości: Jarosów ulice w granicach miasta Strzegom: Bohaterów Getta, Brzegowa, Czarna, Dolna, Górnica, Dąbrowskiego, Jeleniogórska, Kamienna, Kasztelańska, Kopalniana, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Konopnickiej, Malinowa, Milenijna, Miodowa, Ogrodowa, Parkowa, Plac Jana Pawła II, Rynek, Szkolna, św. Anny, św. Tomasza, Świdnicka, Wałbrzyska, Wolska, Wydobywca, wraz z terenem na którym zlokalizowany jest obiekt Komisariatu Policji w Strzegomiu
pozostałe	miejscowości: Bartoszówek, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Międzyrzecze, Modłęcin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów, Żółkiewka

Źródło: opracowanie własne

W okresie 21-29.04.2016r przeprowadzono również proces społeczny w postaci zbierania uwag i opinii mieszkańców do zaproponowanego kształtu obszaru rewitalizacji. W jej wyniku do obszaru rewitalizacji została włączona ul. Malinowa oraz budynek Komisariatu Policji w Strzegomiu.

2.5.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie

Na wyznaczonych w trakcie analizy obszarach zdegradowanych leżących w granicach gminy Strzegom mieszkają 11094 osoby, co stanowi 41,2% ogólnej liczby ludności w gminie. Na obszarach rewitalizacji zamieszkuje 7790 osób, co stanowi 28,9% całkowitej liczby mieszkańców, natomiast wielkość obszaru rewitalizacji nie przekracza 18% powierzchni gminy Strzegom. Na wskazanych w analizie obszarach zdiagnozowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a zwłaszcza w zakresie wysokiego poziomu ubóstwa, bardzo wysokiego poziomu przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego i niskiego poziomu kapitału ludzkiego, a w mniejszym stopniu również w zakresie innych analizowanych zjawisk, których wartości są mniej korzystne niż średnio w gminie (tab. 17). Obszary zdegradowane wykazują ponadto negatywną sytuację w sferze gospodarczej, co przejawia się niskim poziomem przedsiębiorczości oraz dość niskim poziomem kondycji przedsiębiorstw.

Tab. 17. Charakterystyka obszarów zdegradowanych (OZ) i obszarów rewitalizacji (OR) w gminie Strzegom

Zjawisko	Cecha	Gmina	OZ	OR
	Ludność ogółem	26936	11094	7790
Bezrobocie	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem	6,4	7,1	7,0
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem	2,8	3,3	3,3
Ubóstwo	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	8,8	11,3	11,2
	Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców	210	280	283
Przestępczość	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców	18,1	24,0	31,6
	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1000 mieszkańców	4,9	7,5	9,4
Edukacja	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI (język polski, matematyka)	64,6	62,3	63,3
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze)	54,3	51,4	51,9
Kapitał społeczny	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców	3,1	2,3	2,1
	Członkowie działający w ramach organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	85,1	47,1	43,1
Aktywność społeczna	Frekwencja w wyborach samorządowych	52,6	51,6	50,6
	Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem	12,1	11,1	15,0
Kapitał ludzki	Indeks starości	96,2	100,5	109,7
	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem	17,2	18,2	19,4
Przedsiębiorczość	Podmioty gospodarcze płacące podatek dochodowy	64,6	54,5	52,8

Zjawisko	Cecha	Gmina	OZ	OR
	(PIT+CIT) na 1000 mieszkańców			
	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca	377	192	161
Kondycja przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy	5835	3521	3058
	Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu karnym skarbowym na 100 podmiotów gospodarczych (wg REGON)	143	129	157

Źródło: opracowanie własne

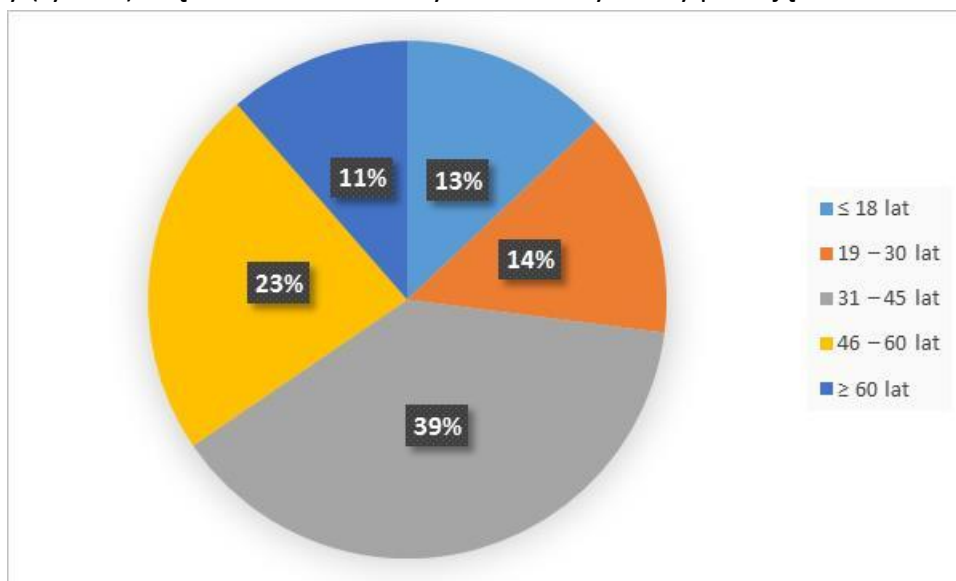
Uwaga: kolorem czerwonym zaznaczono wartości wskaźników odniesione do wartości średniej dla gminy i wskazujące na występowanie stanu kryzysowego w zakresie poszczególnych zjawisk.

We wniosku gminy Strzegom o przyznanie dotacji na „Przygotowanie programów rewitalizacji” w konkursie organizowanym przez województwo dolnośląskie i Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju stwierdzono, że przewidywany do wsparcia obszar, wyznaczony na podstawie wstępnej analizy wskaźnikowej dla wybranych sfer i problemów wg Wytycznych MIR, obejmie wieś Jaroszków oraz część miasta Strzegom (Stare Miasto i Graby). Obszar ten charakteryzuje się natężeniem negatywnych zjawisk zwłaszcza w sferze:

- **społecznej** – w tym: wysokim odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych, co prowadzi do ubóstwa, wykluczenia społ. i wzrostu przestępczości co potwierdzają wartości wskaźników na obszarze wsparcia w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wynosi 766, tj. 11% mieszkańców obszaru rewitalizacji. Średnia wartość tego wskaźnika na poziomie gminy wynosi 8,3%. Wskaźniki dot. przestępczości wskazują, iż na obszarze rewitalizacji dochodzi rocznie do 243 wykroczeń społecznie uciążliwych, co stanowi 49% wszystkich wykroczeń na terenie gminy, w tym aż 60% wszystkich czynów karalnych nieletnich. Liczba tych wykroczeń w 2014r. wzrosła w stosunku do 2013r. o 4,3%, podczas gdy na poziomie gminy odnotowano wzrost 1,4%.
- **przestrzenno-funkcjonalnej** – w tym: wysokim stopniem degradacji przestrzeni publicznej i niewystarczającym wyposażeniem w infrastrukturę społeczną oraz sportowo-rekreacyjną. Procent mieszkańców nieposiadających dostępu do obiektu sportowego w promieniu 1 km - Graby 12,02%, miasto Strzegom 4,55%. Brak w Jaroszkowie miejsca aktywności kulturalnej i integracji społecznej.

Spostrzeżenia te znajdują potwierdzenie we wnioskach płynących z ankiety dotyczącej problemów obszarów rewitalizacji przeprowadzonej na terenie gminy Strzegom w kwietniu 2016 r. W ankiecie wzięło udział 455 mieszkańców gminy (281 kobiet i 174 mężczyzn). Większość ankietowanych stanowili mieszkańcy obszarów wskazanych do rewitalizacji (332 osoby, czyli 73,0%), natomiast resztę osoby mieszkające w innych częściach gminy. Jeśli chodzi o wiek ankietowanych, to największe grupy stanowiły osoby (ryc. 29): liczące 31-45 lat (38,5%) i 46-60 lat (23,1%). W strukturze wykształcenia ankietowanych największy udział stanowiły osoby (ryc. 30): z wykształceniem średnim i policealnym (31,9%),

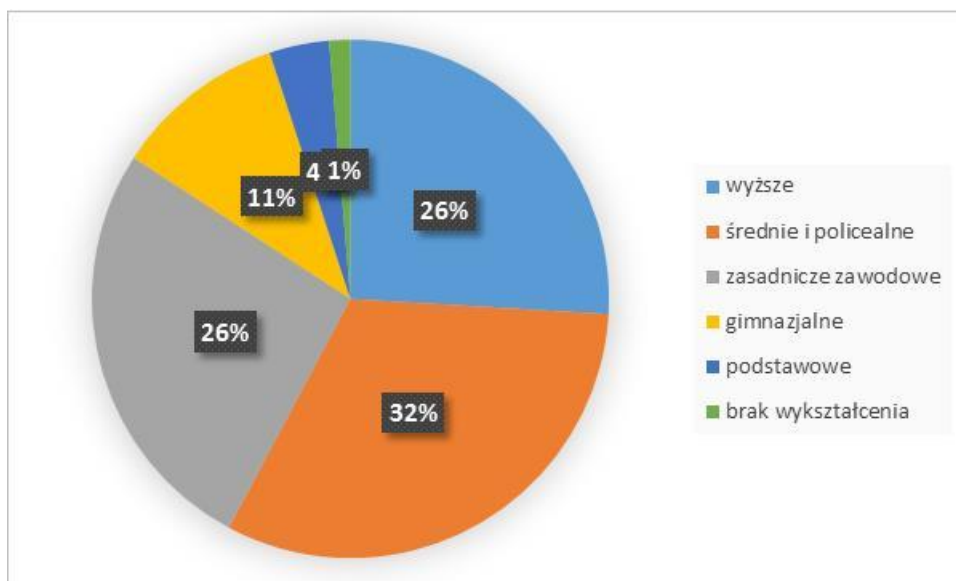
zasadniczym zawodowym (26,4%) i wyższym (25,9%). Z uwagi na status społeczno-zawodowy (ryc. 31) większość ankietowanych stanowiły osoby pracujące zawodowo (52,5%).

Ryc. 29. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Struktura ankietowanych wg wieku

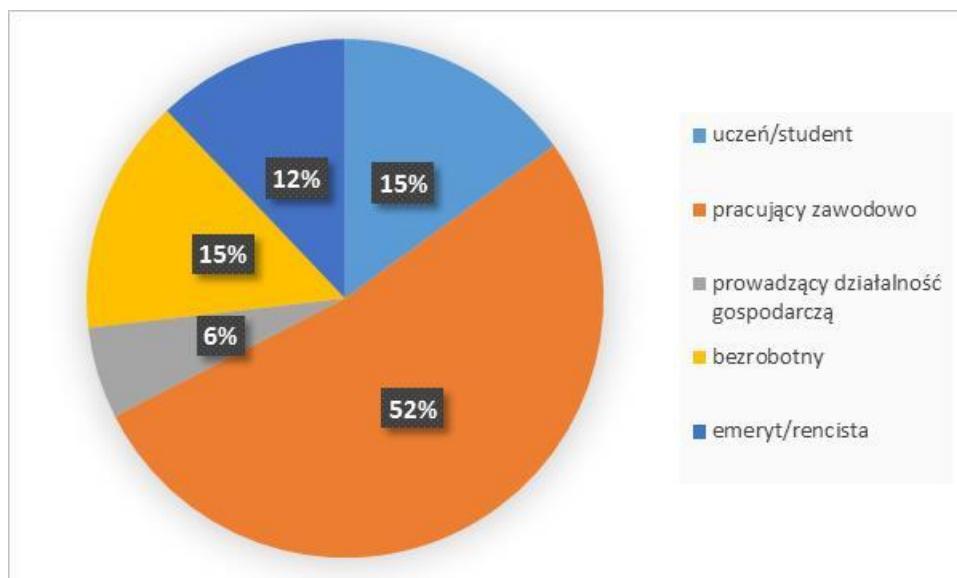
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

Ryc. 30. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Struktura ankietowanych wg wykształcenia

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

Ryc. 31. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Struktura ankietowanych wg statusu zawodowego

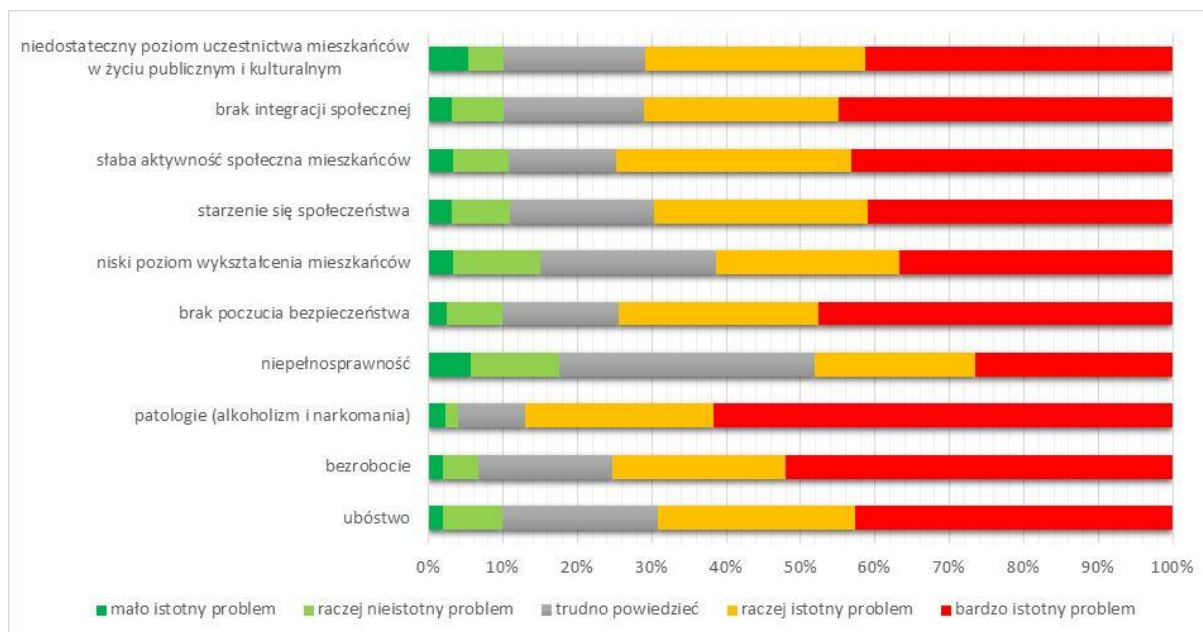
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

W ankiecie respondenci zostali poproszeni o ocenę problemów występujących na obszarach wybranych do rewitalizacji (352 osoby wybrały do oceny Strzegom, natomiast 103 osoby Jaroszków).

Najważniejsze problemy w przypadku centralnej części Strzegomia (wraz z Grabiną) wskazane przez ankietowanych to:

- **w sferze społecznej:** patologie (alkoholizm i narkomania) (średnia ocena 4,42⁵), bezrobocie (4,18), brak poczucia bezpieczeństwa (4,09), słaba aktywność społeczna mieszkańców (4,04), brak integracji społecznej (4,03) oraz ubóstwo (4,00). Co ważne, wszystkie ze wskazanych w ankiecie problemów społecznych, z wyjątkiem niepełnosprawności (3,51), przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne problemy (ryc. 32).

⁵ Gdzie: 1 – mało istotny problem; 2 – raczej nieistotny problem, 3 – trudno powiedzieć, 4 – raczej istotny problem, 5 – bardzo istotny problem.

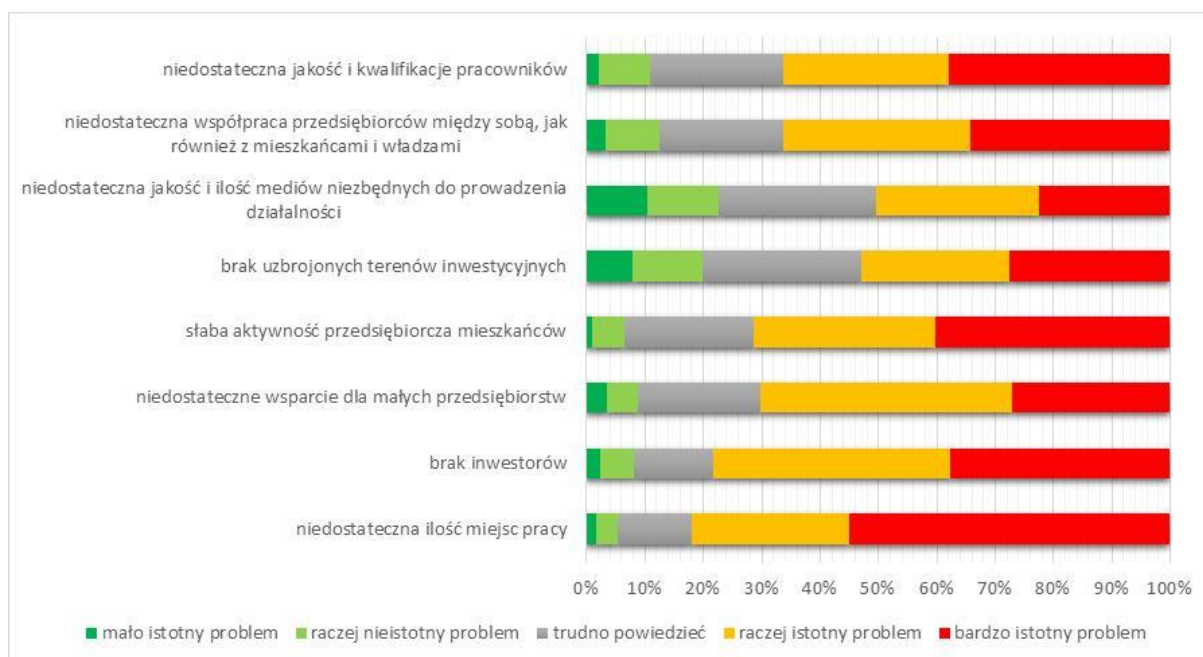

Ryc. 32. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery społecznej w przypadku części Strzegomia

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze gospodarczej:** niedostateczna ilość miejsc pracy (4,30), brak inwestorów (4,05) i słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców (4,04). Także i w tym wypadku większość analizowanych problemów zostało w większości ocenionych jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 33). Najlepiej w zakresie sfery gospodarczej ocenione zostały: niedostateczna jakość i ilość mediów niezbędnych do prowadzenia działalności (3,39) i brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych (3,53).

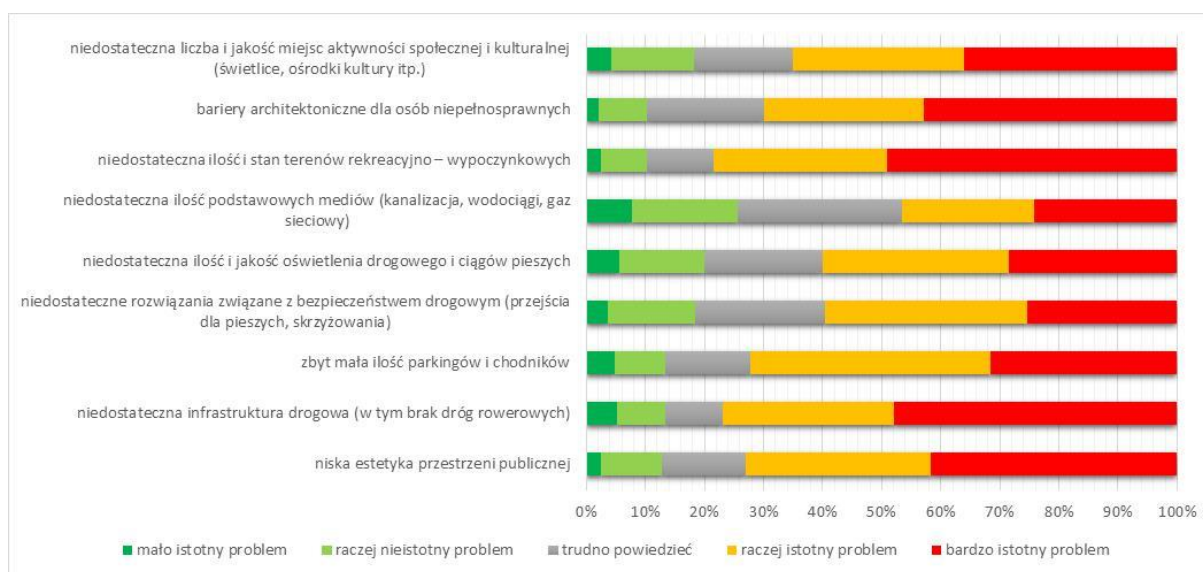

Ryc. 33. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery gospodarczej w przypadku części Strzegomia

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:** niedostateczna ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (4,15), niedostateczna infrastruktura drogowa (w tym brak ścieżek rowerowych) (4,07), bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych (4,01) i niska estetyka przestrzeni publicznej (3,99). Większość analizowanych problemów przestrzenno-funkcjonalnych zostało ocenionych jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 34). Najlepiej w zakresie tej sfery oceniony został poziom infrastruktury technicznej, czyli niedostateczna ilość podstawowych mediów (kanalizacja, wodociągi, gaz sieciowy) (3,38).

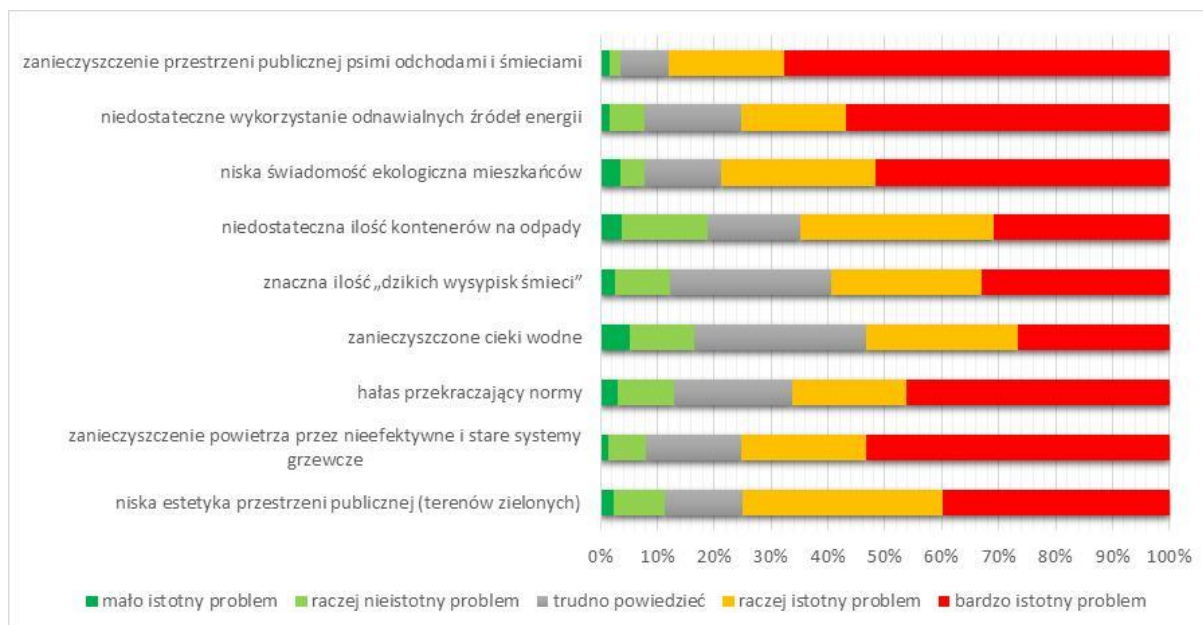

Ryc. 34. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej w przypadku części Strzegomia

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

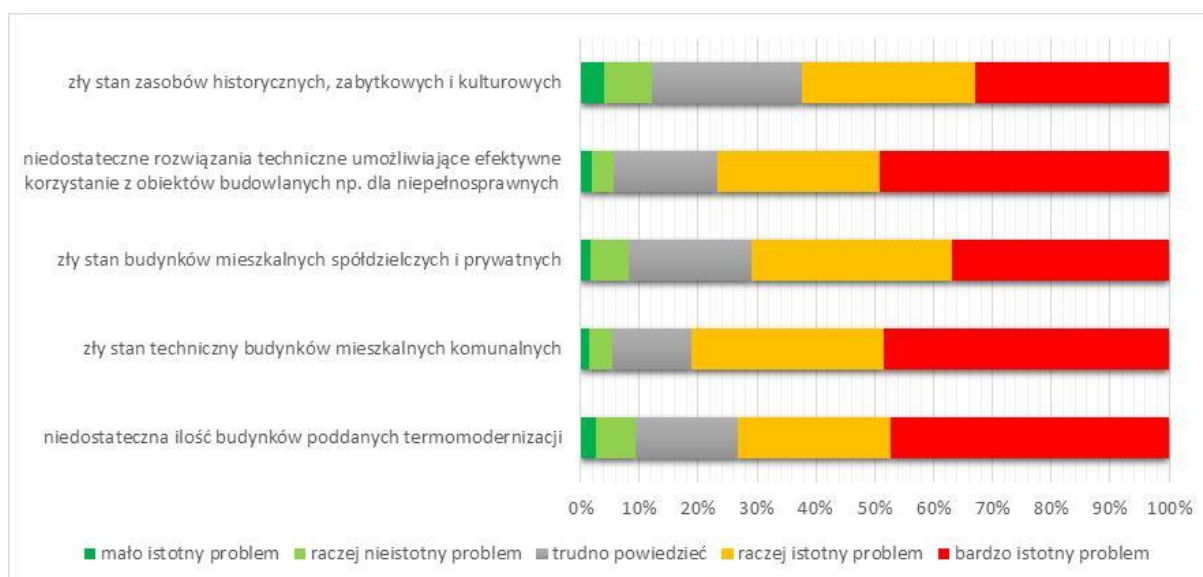
- **w sferze środowiskowej:** zanieczyszczenie przestrzeni publicznej psimi odchodami i śmieciami (4,51), niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (4,23), niska świadomość ekologiczna mieszkańców (4,19), zanieczyszczenie powietrza przez nieefektywne i stare systemy grzewcze (4,19) oraz niska estetyka przestrzeni publicznej (terenów zielonych) (4,01). Wszystkie z analizowanych problemów środowiskowych przez większość ankietowanych zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 35).

Ryc. 35. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.
Ocena problemów w zakresie sfery środowiskowej w przypadku części Strzegomia

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze technicznej:** zły stan techniczny budynków mieszkalnych komunalnych (4,23), niedostateczne rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych np. dla niepełnosprawnych (4,18) oraz niedostateczna ilość budynków poddanych termomodernizacji (4,03), ale także i pozostałe problemy w sferze technicznej przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 36).

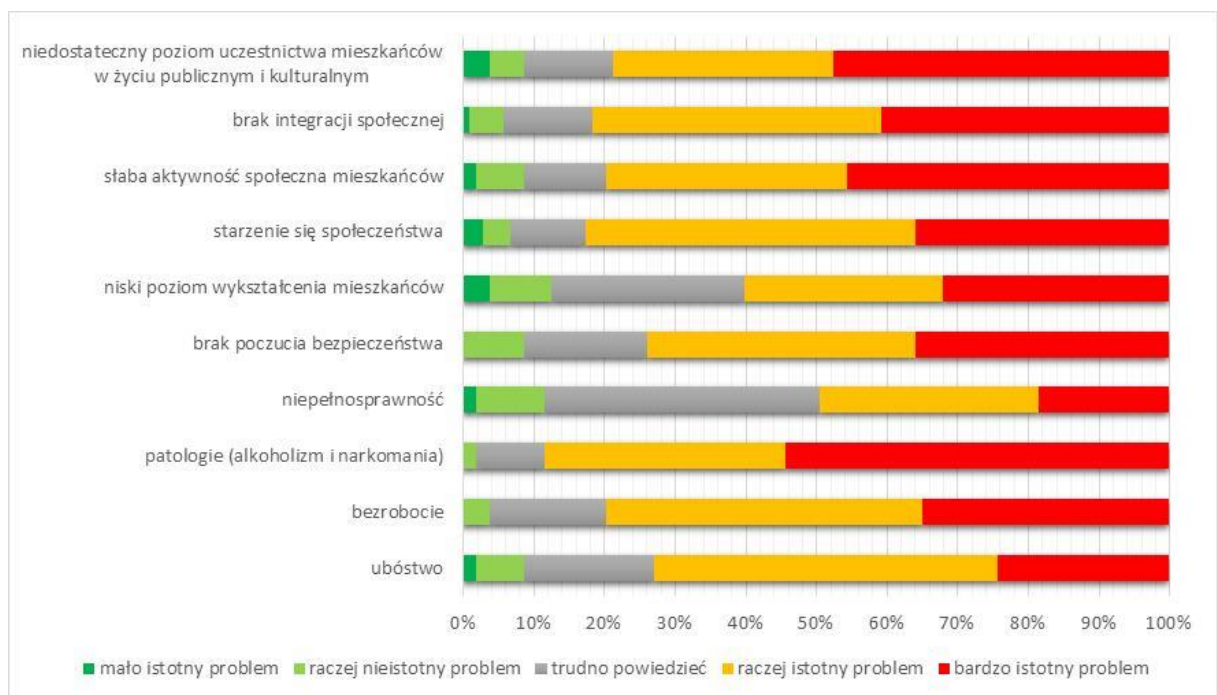
Ryc. 36. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.
Ocena problemów w zakresie sfery technicznej w przypadku części Strzegomia

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

Najważniejsze problemy w przypadku miejscowości Jaroszków wskazane przez ankietowanych to:

- **w sferze społecznej:** patologie (alkoholizm i narkomania) (średnia ocena 4,41), brak integracji społecznej (4,16), słaba aktywność społeczna mieszkańców (4,15), niedostateczny poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym (4,14) oraz bezrobocie (4,11). Podobnie jak w przypadku centralnej części Strzegomia i Grabiny, wszystkie ze wskazanych w ankiecie problemów społecznych, z wyjątkiem niepełnosprawności (3,54), przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne problemy (ryc. 37).

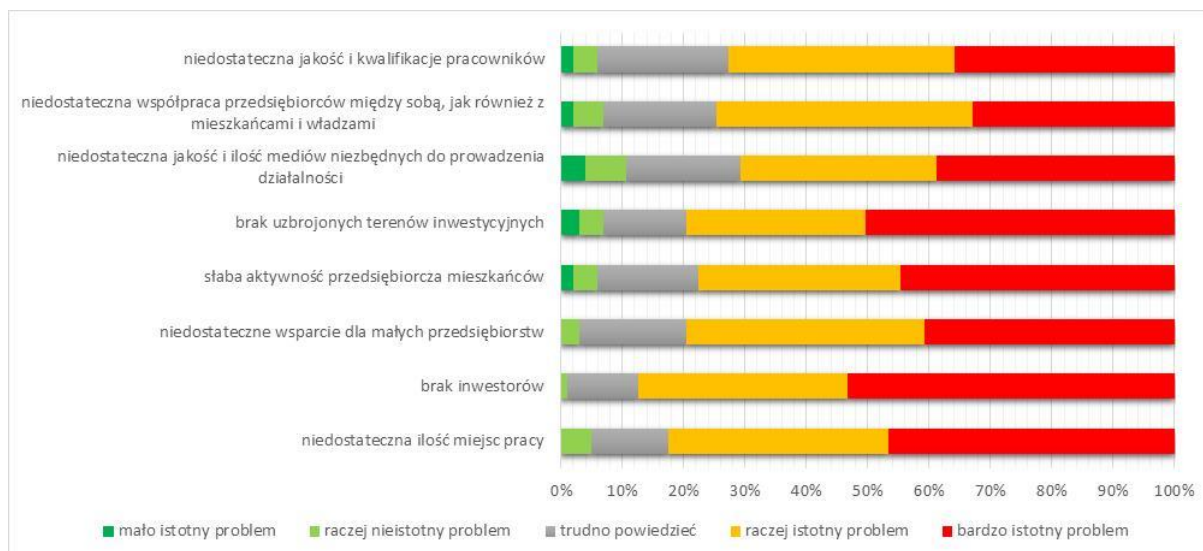

Ryc. 37. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery społecznej w przypadku Jaroskowa

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze gospodarczej:** brak inwestorów (4,40), niedostateczna ilość miejsc pracy (4,24), brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych (4,20), niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw (4,17) i słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców (4,15). Wszystkie analizowane problemy gospodarcze zostały w większości ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 38).

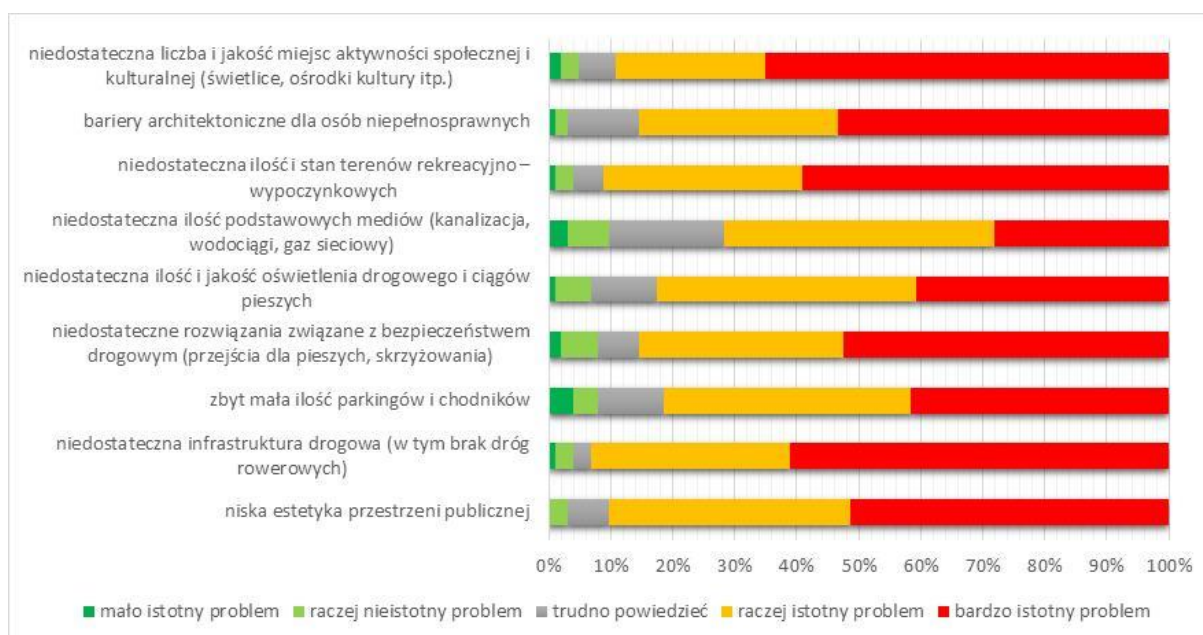

Ryc. 38. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery gospodarczej w przypadku Jaroszewa

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:** niedostateczna infrastruktura drogowa (w tym brak ścieżek rowerowych) (4,50), niedostateczna liczba i jakość miejsc aktywności społecznej i kulturalnej (światlice, ośrodki kultury itp.) (4,48), niedostateczna ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (4,46), niska estetyka przestrzeni publicznej (4,39) oraz niedostateczne rozwiązania związane z bezpieczeństwem drogowym (przejścia dla pieszych, skrzyżowania) (4,28). Również i w tym przypadku wszystkie analizowane problemy przestrzenno-funkcjonalne zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 39).

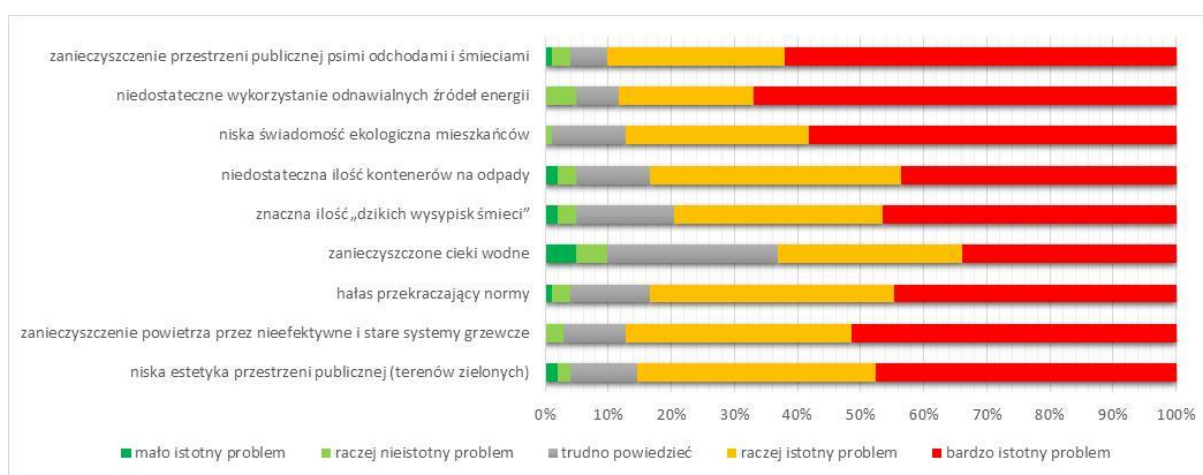

Ryc. 39. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej w przypadku Jaroszowa

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze środowiskowej:** niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (4,50), zanieczyszczenie przestrzeni publicznej psimi odchodami i śmieciami (4,50), niska świadomość ekologiczna mieszkańców (4,45), zanieczyszczenie powietrza przez nieefektywne i stare systemy grzewcze (4,36), niska estetyka przestrzeni publicznej (terenów zielonych) (4,27) oraz hałas przekraczający normy (4,23). Wszystkie z analizowanych problemów środowiskowych przez większość ankietowanych zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 40).

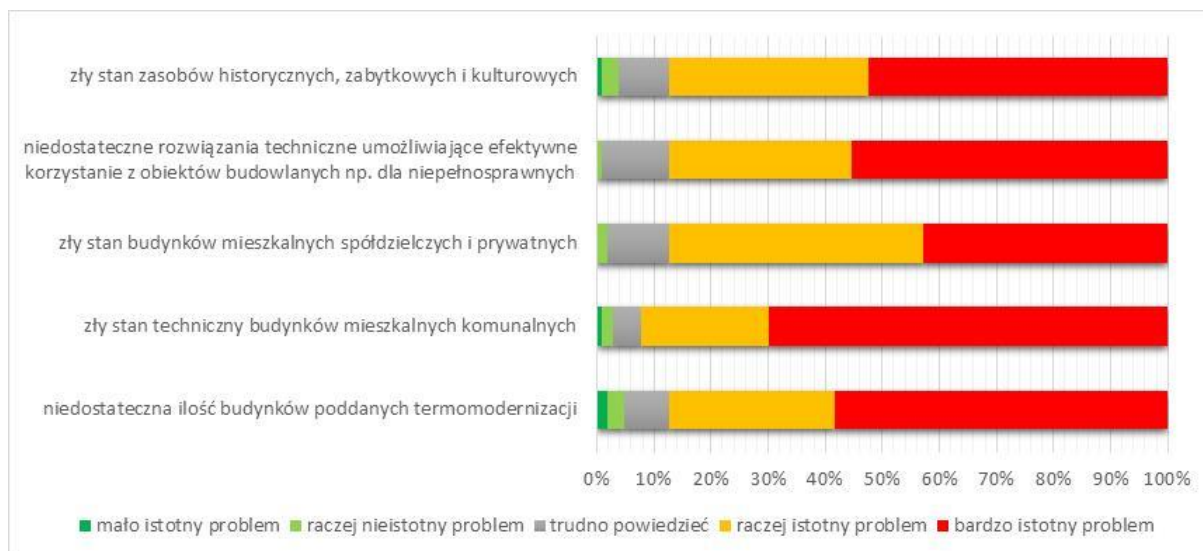

Ryc. 40. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery środowiskowej w przypadku Jaroszowa

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze technicznej:** zły stan techniczny budynków mieszkalnych komunalnych (4,58), niedostateczne rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych np. dla niepełnosprawnych (4,42) oraz niedostateczna ilość budynków poddanych termomodernizacji (4,39), ale także i pozostałe problemy w sferze technicznej przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 41).

Ryc. 41. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.

Ocena problemów w zakresie sfery technicznej w przypadku części Jaroszewa

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

Warto również zauważyć, że analizowane problemy w zakresie każdej ze sfer była znacznie gorzej oceniana w przypadku miejscowości Jaroszewo niż centralnej części miasta Strzegom wraz z Grabiną, co świadczy o skali i złożoności procesów degradacji społeczno-ekonomicznej w przypadku wsi Jaroszewo.

3. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych

3.1 Wizja rozwoju

Wizja rewitalizacji to obraz rozwoju społeczno-gospodarczego przedstawiający stan w jakim obszar rewitalizowany miałby znaleźć się w przyszłości, zakładając wystąpienie odpowiednich korzystnych uwarunkowań. Jest to zarazem koncepcja swoistego modelu organizacji określonych procesów w przyszłości. Koncepcja ta oparta jest na szeregu zaplanowanych działań mających w sposób pozytywny zmienić funkcjonowanie wadliwych dotychczas mechanizmów na obszarach kwalifikowanych jako kryzysowe i zdegradowane zgodnie z przeprowadzoną diagnozą gminy.

W perspektywie 2025 roku obszar rewitalizacji w gminie Strzegom charakteryzuje się spójnym i zrównoważonym rozwojem, który jest kreowany przy współdziałaniu społeczności lokalnej angażującej się w inicjatywny społeczne determinujące poprawę jakości życia mieszkańców.

Obszar rewitalizacji stanowi nowoczesną przestrzeń o zróżnicowanej funkcjonalności, będącą centrum życia społecznego gminy. Odrestaurowane tereny publiczne służą mieszkańcom, integrując społeczność lokalną, głównie poprzez uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i edukacyjnych. Wyremontowane obiekty zabytkowe, wpisane w historyczny układ urbanistyczny, są dopełnieniem atrakcyjnego krajobrazu obszaru. Kompleksowo odnowiona tkanka mieszkaniowa zapewnia wysoki standard życia w czystym środowisku naturalnym.

Obszar rewitalizacji cechuje się sukcesywnym wzrostem integracji społecznej, przy aktywnym zaangażowaniu różnorodnych interesariuszy, w szczególności instytucji publicznych i wyspecjalizowanych podmiotów trzeciego sektora. Obserwowany jest spadek poziomu ubóstwa i zmniejszenie natężenia zjawisk patologicznych.

Obszar rewitalizacji jako rdzeń procesów rozwojowych determinuje konkurencyjność gospodarczą gminy w wymiarze regionalnym i krajowym. Filarem rozwoju gospodarczego jest potencjał endogeniczny. Dopełnieniem innowacyjnej gospodarki jest spójna sieć transportowa i zmodernizowana infrastruktura transportowa, zapewniająca sprawne i bezpieczne przemieszczanie się użytkowników, a przez to poprawiająca jakość życia mieszkańców i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

3.2 Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych

W Lokalnym Programie Rewitalizacji wyznaczono cele strategiczne i dedykowane im kierunki działań rewitalizacyjnych (tab. 18). Tak skonstruowana koncepcja strategiczna stanowi odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze gminy negatywne zjawiska i problemy rozwojowe koncentrujące się w różnorodnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), które dodatkowo zostały potwierdzone przez mieszkańców w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych. Cele strategiczne i kierunki działań są względem siebie komplementarne, gwarantując spójność realizacji Programu.

Tab. 18. Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych w gminie Strzegom

Cele strategiczne	Kierunki działań rewitalizacyjnych
1. Poprawa ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz stanu środowiska naturalnego	1.1 Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych umożliwiająca integrację mieszkańców.
	1.2 Modernizacja tkanki mieszkaniowej i obiektów zabytkowych.
	1.3 Podniesienie jakości środowiska naturalnego.
2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i integracja społeczności lokalnej	2.1 Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
	2.2 Wzmocnienie działalności organizacji pozarządowych i budowa społeczeństwa obywatelskiego.
	2.3 Aktywizacja społeczności lokalnej w życiu publicznym.
	2.4 Rozwój infrastruktury społecznej sprzyjającej spędzaniu czasu wolnego.
3. Rozwój gospodarczy i poprawa dostępności komunikacyjnej	3.1. Efektywne wykorzystanie endogennego potencjału gospodarczego.
	3.2 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych na rynku regionalnym i krajowym.
	3.3 Kształtowanie spójnej sieci komunikacyjnej i modernizacja infrastruktury transportowej.
	3.4. Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, separacja ruchu rowerowego i pieszego

Źródło: opracowanie własne

CEL 1. POPRAWA ŁADU I FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH ORAZ STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Istotnymi działaniami, które należy zrealizować w ramach kompleksowej rewitalizacji są modernizacja i rozbudowa infrastruktury w celu zwiększenia jej funkcjonalności dla mieszkańców. Przedsięwzięcia te powinny także prowadzić do uporządkowania zdegradowanej przestrzeni publicznej. Efekty procesu rewitalizacji zostaną osiągnięte pod warunkiem podjęcia odpowiednich działań ukierunkowanych zarówno na kompleksową odnowę budynków mieszkalnych wraz z ich otoczeniem, jak również rozbudowę oraz modernizację obiektów małej architektury. Istniejącym budynkom, które stanowią zasób komunalny, należy przede wszystkim przywrócić dawne funkcje bądź nadać całkiem nowe. Niezbędne są także działania dążące do modernizacji lub budowy placów zabaw oraz uporządkowania istniejących terenów zielonych (m.in. parków miejskich), celem przywrócenia im funkcji rekreacyjnych oraz integracyjnych.

Działania zaplanowane w ramach realizacji celu będą obejmować wszelkie projekty zmierzające do stworzenia i odnowy istniejących przestrzeni publicznych poprzez nadanie im nowych funkcji, zwłaszcza w zakresie usług publicznych o charakterze sportowo-rekreacyjnym, turystycznym czy też kulturowym, dążąc do zaspokojenia potrzeb różnych grup społecznych w kwestii rekreacji ruchowej, a także aktywnego wypoczynku. Projekty i przedsięwzięcia mające na celu modernizację i termomodernizację obiektów zabytkowych, budynków mieszkalnych oraz budynków i przestrzeni użyteczności publicznej spowodują podniesienie estetyki obszaru. Kompleksowej odnowie poddane zostaną w szczególności zdegradowane obszary rekreacyjne m.in. parki i inne tereny zielone znajdujące się na obszarze rewitalizacji. Wybudowane zostaną nowe obiekty sprzyjające uprawianiu sportu (boiska wielofunkcyjne, korty tenisowe). Nastąpi ogólna poprawa dostępności do bazy sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców. Nieodłącznym aspektem tych działań będzie także poprawa jakości środowiska naturalnego. W wyniku termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej planowane jest zredukowanie emisji zanieczyszczeń powietrza.

1.1. Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych umożliwiająca integrację mieszkańców

Jedną z ważniejszych inwestycji w zakresie wzmocnienia lokalnego kapitału społecznego jest zagwarantowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, które sprostają oczekiwaniom mieszkańców. Niezbędnym staje się zatem właściwa modernizacja o charakterze funkcjonalnym istniejących przestrzeni publicznych, przyczyniająca się do podniesienia poziomu estetyki krajobrazu architektonicznego. Niezwykle istotnym przedsięwzięciem jest kreacja miejsc, które zapewnią możliwości do organizacji określonych inicjatyw społecznych.

Rewitalizacja przewiduje podjęcie działań mających na celu pobudzenie miejscowej ludności, a także jej integrację poprzez organizację m.in. wydarzeń o charakterze kulturalnym i zajęć dla dzieci i młodzieży z zakresu edukacji regionalnej. Działania te wymagają dostosowania przestrzeni publicznych do określonych celów i grup odbiorców. Należy ukierunkować działania zarówno na poprawę stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, jak również jakości

obszarów zielonych o funkcji rekreacyjnej, stanowiących otoczenie zabudowy rewitalizowanej. Niezbędne zatem będzie przekształcenie przestrzeni publicznej dla zapewnienia właściwych warunków pod organizację odpowiednich wydarzeń o charakterze kulturalnym, edukacyjnym czy też sportowym, a w konsekwencji integracyjnym. Dostosowanie infrastruktury społecznej do oczekiwań społeczności lokalnej zapewni spójność przestrzenną.

Należy mieć na uwadze, że wzmocnienie kapitału społecznego na rewitalizowanych obszarach może nastąpić tylko przez włączenie w działania wszystkich grup ludności. Oznacza to, że w ramach działań rewitalizacyjnych należy dążyć do zapewnienia dostępności przestrzeni publicznych dla wszystkich użytkowników m.in poprzez usunięcie wszelkich barier architektonicznych oraz odpowiednie dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób starszych z ograniczonymi możliwościami ruchowymi.

1.2. Modernizacja tkanki mieszkaniowej i obiektów zabytkowych.

Rewitalizacja terenów mieszkaniowych wymaga podjęcia działań kompleksowych, zmierzających zarówno do odnowy samej tkanki architektonicznej, jak również właściwego zagospodarowania przestrzeni podwórek, w skutek czego odzyskają one funkcję wypoczynkowo-integracyjną. Realizacja przyjętego kierunku wymaga modernizacji istniejącej infrastruktury lub budowy nowej na potrzeby obsługi lokalnej społeczności

Adekwatnie do wskazanych w diagnozie społeczno-gospodarczej potrzeb mieszkańców należy przywrócić dawne funkcje istniejącym obiektom użyteczności publicznej bądź też nadać im nowe. Pożądana jest adaptacja zdegradowanych obiektów budowlanych na cele społeczne, umożliwiającą organizację wydarzeń integrujących społeczność. Ponadto w celu podniesienia jakości przestrzeni publicznej konieczne jest wprowadzenie inwestycji mających na celu poprawę bezpieczeństwa na jej obszarze poprzez rozbudowę i modernizację oświetlenia, a także rozwój monitoringu.

Jednocześnie niezwykle istotną kwestię stanowi renowacja obiektów zabytkowych. Ich rewitalizacja wpłynie na podniesienie poziomu estetyki przestrzeni, jak również atrakcyjności turystycznej. W następstwie tychże procesów nastąpi wzrost poczucia więzi z obszarem zamieszkania i chęć samodzielnej dbałości o wspólne mienie przez społeczność lokalną.

1.3. Podniesienie jakości środowiska naturalnego

Główną przesłanką realizacji kierunku jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego stanowi jeden z najistotniejszych problemów zidentyfikowanych w diagnozie. Wysoka kapitałochłonność działań dotyczących kompleksowej termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz publicznych spowodowała, że wszelkie przedsięwzięcia w tym zakresie zostały odłożone w czasie. Aktualnie znacząca część mieszkańców miasta korzysta z tradycyjnych źródeł ciepła, a budynki ogrzewane są przy wykorzystaniu starych systemów ciepłowniczych. Przeciwdziałanie stosunkowo wysokiej emisji

zanieczyszczeń atmosferycznych pochodzących z tradycyjnego ogrzewania wymaga podjęcia wszelkich działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców.

Jednocześnie należy usprawnić system gospodarki komunalnej poprzez budowę lub rozbudowę sieci kanalizacyjno-wodociągowej w miejscach cechujących się niskim poziomem rozwoju infrastruktury technicznej. Działania prowadzone w sposób kompleksowy sprawią, że zostanie zahamowana degradacja techniczno-środowiskowa obszarów rewitalizacji i nastąpi poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

CEL 2. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Podjęmowane w ramach realizacji celu działania będą ukierunkowane na zapobieganie i minimalizowanie wykluczenia społecznego różnych grup mieszkańców (w szczególności osób bezrobotnych i młodzieży) poprzez poprawę funkcjonowania społecznego i odbudowę zdolności do samodzielnego świadczenia pracy. Dodatkowo podejmowane inicjatywy będą dążyły do integracji społecznej i włączenia się do życia publicznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń kulturowych, sportowo-rekreacyjnych i edukacyjnych.

Podniesienie poziomu życia zostanie osiągnięte w wyniku kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich w wymiarze społecznym i przestrzennym, zakładającej poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy, stworzenie odpowiednich warunków kształcenia dzieciom i młodzieży ze szkół gminnych oraz poprawę jakości wypoczynku.

Operacjonalizacja celu uwzględnia również zadania dążące do wykreowania właściwego wizerunku obszaru rewitalizacji jako miejsca atrakcyjnego dla różnych form sportu, rekreacji, turystyki i edukacji.

2.1. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży

W procesie rewitalizacji bardzo istotnym aspektem jest podjęcie kompleksowych działań, które umożliwią mieszkańcom aktywne uczestnictwo w życiu gminy. Zaangażowanie społeczności obszarów rewitalizowanych we wspólne przedsięwzięcia, jak również stworzenie dla nich możliwości inicjatyw społecznych spowoduje wzmocnienie tożsamości z miejscem zamieszkania, wpływając pozytywnie na cały obszar podlegający ożywieniu. Wynik wspomnianych działań stanowić będzie integracja, wzajemna edukacja, a także wskazanie mieszkańcom, że każda grupa społeczna stanowi bardzo ważny element całej społeczności.

W trakcie inicjowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych szczególna uwaga zostanie skierowana na specyficzną grupę społeczną, jaką tworzą dzieci i młodzież, która w sposób szczególny jest narażona na patologię wynikającą z nadużywania alkoholu i narkotyków. Rozwój technologii pociągający za sobą zahamowanie jakiejkolwiek aktywności, poza wirtualną, a także brak zainteresowań prowadzą do zwiększonego ryzyka dziedziczenia przez tę grupę aspołecznych

zachowań. W efekcie rośnie stopień zagrożenia występami chuligańskimi, generującymi pogłębienie degradacji społecznej.

Istotne znaczenie dla realizacji działania będzie miała współpraca i pełne zaangażowanie wszystkich potencjalnych beneficjentów: mieszkańców, lokalnych liderów, wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców i władz lokalnych.

2.2. Wzmocnienie działalności organizacji pozarządowych i budowa społeczeństwa obywatelskiego

Ważną składową rewitalizacji są działania ukierunkowane na wzrost aktywności społeczności lokalnej także w zakresie realizacji zadań przez samorząd lokalny i inne organizacje pożytku publicznego. Właściwy „głos społeczny” na etapie wrażeń Lokalnego Programu Rewitalizacji i jego ewaluacji wspomaga niwelację negatywnych zjawisk wskazanych w diagnozie społeczno-gospodarczej oraz umożliwia skuteczniejsze rozwiązywanie napotkanych konfliktów i problemów. Zaplanowane w ramach kierunku przedsięwzięcia dążą w swych założeniach do wzmocnienia współpracy mieszkańców z organizacjami pozarządowymi i podmiotami społecznymi zwłaszcza w zakresie realizacji zadań o charakterze publicznym, jednocześnie przyczyniając się do kształtowania i wzmacniania tożsamości lokalnej. Ponadto podjęte działania zmierzają do wspierania inicjatyw oddolnych i realizacji zadań publicznych w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego, co wiąże się również z promowaniem posiadanego potencjału endogenicznego.

Uwzględniając dodatkowo historię obszaru, niezwykle istotne jest wzmocnienie działań ukierunkowanych na politykę lokalną. Niezbędna w tym zakresie staje się permanentna współpraca różnych środowisk na wielu płaszczyznach, zwłaszcza pomiędzy samorządem gminnym a różnorodnymi organizacjami pożytku publicznego i innymi instytucjami, w szczególności w zakresie inicjowania działań lokalnych o charakterze edukacyjno-oświatowym, sportowo-rekreacyjnym i kulturalnym.

2.3. Aktywizacja społeczności lokalnej w życiu publicznym

Niska aktywność w życiu publicznym i dezintegracja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych jest wypadkową zarówno czynników o charakterze zewnętrznym, do których zaliczyć należy brak odpowiedniej infrastruktury społecznej, jak i czynników o charakterze wewnętrznym m.in. niechęci do samodzielnego podejmowania inicjatyw, anonimowości, braku poczucia więzi społecznych, braku zaufania do sąsiadów. Planowane działania zmierzać będą głównie do przewycięzania własnych barier społeczności lokalnej oraz jej aktywizacji do samodzielnego działania. Przyczyni się to do integracji i współpracy sąsiedzkiej. Organizacja imprez kulturalnych oraz poprawa zagospodarowania przestrzennego miejsc ogólnodostępnych umożliwi mieszkańcom aktywne uczestnictwo w wydarzeniach i sprawi, że sami mieszkańcy staną się inicjatorami różnorodnych przedsięwzięć. Ponadto działania sprzyjać będą wzrostowi poczucia tożsamości wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych, integracji i wspólnemu działaniu.

Istotnym dla powodzenia zaplanowanych przedsięwzięć będzie współpraca wszystkich potencjalnych beneficjentów – mieszkańców, lokalnych liderów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz władz lokalnych.

2.4. Rozwój infrastruktury społecznej sprzyjającej spędzaniu czasu wolnego

Rozwój infrastruktury społecznej wiąże się z koniecznością uwzględnienia szerokiego wachlarza potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zasadnicze znaczenie w procesach rewitalizacyjnych ma rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, mieszkaniowej, opiekuńczo-wychowawczej lub edukacyjnej. Obiekty te stanowić będą nie tylko miejsca aktywizacji mieszkańców, ale służyć także będą integracji międzypokoleniowej.

Priorytetem działań w ramach wytyczonego kierunku jest rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej obejmujący budowę i modernizację różnorodnych obiektów umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego zwłaszcza dla dzieci i młodzieży m.in. boiska wielofunkcyjnego oraz centrum aktywności i integracji społecznej.

Ponadto w ramach realizacji kierunku należy zrewitalizować parki miejskie, poszerzając ich obszar o tereny rekreacyjne i doposażając je w tzw. małą infrastrukturę. Również zostaną zmodernizowane budynki oświatowe, zwłaszcza w zakresie unowocześnienia systemów grzewczych. W efekcie działań rewitalizacyjnych zapewniony zostanie dostęp mieszkańców do infrastruktury społecznej, a jednocześnie nastąpi uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

CEL 3. ROZWÓJ GOSPODARCZY I POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ

Konstrukcja celu dotyczy działań zmierzających do poprawy dostępności komunikacyjnej i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej. Dobrze skomunikowana przestrzeń gminy spowoduje wzrost zainteresowania potencjalnych inwestorów, co z kolei przełoży się na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy.

W ramach realizacji celu będą podejmowane inicjatywy zmierzające do kreowania warunków sprzyjających rozwojowemu gospodarstwu, który powinien opierać się o potencjał endogeniczny. Szczególnie istotne będą przedsięwzięcia natury gospodarczej dążące do rozwoju tzw. małej przedsiębiorczości, czyli zakładaniu i prowadzeniu własnych działalności gospodarczej głównie w branżach handlowych i usługowych.

Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizowanego musi zatem obejmować zmiany zarówno o charakterze ilościowym, jak również o charakterze jakościowym. Właściwie stymulowany i skoordynowany korzystnie wpływa także na inne aspekty procesów rozwojowych m.in. wzrost poziomu życia mieszkańców i zwiększenie bezpieczeństwa publicznego, a zatem zabezpieczenie podstawy funkcjonowania obszaru rewitalizowanego.

Kluczowym czynnikiem towarzyszącym rozwojowi gospodarstwu, ale także i społecznemu, jest jakość funkcjonowania układu komunikacyjnego. W ramach realizacji celu będą podejmowane inicjatywy w zakresie: wzrostu integracji lokalnej sieci komunikacyjnej, poprawy

bezpieczeństwa drogowego, poprawy dostępności do terenów aktywności gospodarczej oraz wzrost udziału transportu rowerowego.

3.1. Efektywne wykorzystanie endogennego potencjału gospodarczego.

Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizowanego powinien swoim zakresem objąć zarówno zmiany o charakterze ilościowym (wzrost zatrudnienia, inwestycji, wzrost produkcji itp.), jak również zmiany o charakterze jakościowym (zmiany organizacji społeczeństwa, przystosowanie lokalnej społeczności do podjęcia pracy itd.). Niewątpliwie rozwój gospodarczy przekłada się bezpośrednio na podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji (stwarzając szanse na podjęcie zatrudnienia) i minimalizację zjawisk negatywnych.

Podjęte w ramach realizacji kierunku działania prowadzą do wzmocnienia potencjału gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej rewitalizowanego obszaru. W efekcie wdrożonych przedsięwzięć zwiększy się liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, generujących nowe miejsca pracy. Dodatkowo w wyniku modernizacji i polepszenia stanu dróg poprawie ulegnie przepustowość, a przez to zwiększy się dostępność do terenów aktywności gospodarczej.

3.2. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych na rynku regionalnym i krajowym

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach założonego kierunku ma na celu pobudzenie dotychczas niewykorzystanego endogenicznego potencjału gospodarczego, generującego zrównoważony i trwały rozwój lokalny. Szczególnie istotną rolę w procesach rozwoju przedsiębiorczości pełnić będą podmioty ekonomii społecznej, ukierunkowane na aktywizację zawodową mieszkańców obszaru i wypełniające lukę w strukturze usług publicznych dla społeczności.

Rozwój przedsiębiorczości będzie dokonywać się poprzez wdrożenie kompleksowych narzędzi i instrumentów, w szczególności zachęt do założenia własnej działalności gospodarczej, działań w zakresie edukacji i profesjonalnych usług doradczych. Pobudzenie mieszkańców do aktywności gospodarczej ma także kreować pozytywne postawy przedsiębiorczości wśród młodzieży. Stymulowanie pozytywnych wzorców w grupie młodego pokolenia mieszkańców gminy będzie możliwe dzięki wspieraniu kreatywności. Całokształt podjętych działań zapewni stabilny rozwój gospodarczy obszarów podlegających rewitalizacji, jednocześnie przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych zarówno na rynku regionalnym, jak również krajowym.

3.3. Kształtowanie spójnej sieci komunikacyjnej i modernizacja infrastruktury transportowej.

Czynnikiem niezwykle istotnym dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów rewitalizowanych jest sieć komunikacyjna. Jej spójność wpływa w istotny sposób na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów, ułatwia przepływy pracowników, a także poprawia jakość

życia mieszkańców, a w efekcie finalnym wpływa korzystnie na stan rynku pracy, redukując zjawisko bezrobocia.

W ramach realizacji kierunku zaplanowano w szczególności modernizację i polepszenie stanu dróg. Będzie to sprzyjać właściwej organizacji sieci drogowej oraz zwiększeniu jej bezpieczeństwa i przepustowości, a co za tym idzie również dostępności do powstających osiedli mieszkaniowych, terenów aktywności gospodarczej oraz obiektów użyteczności publicznej m.in. centrum aktywności i integracji mieszkańców Jaroszowa, remizy strażackiej, terenów rekreacyjnych, boiska Orlik. Efektem działań będzie odpowiednie powiązanie dróg wojewódzkich z siecią powiązań wewnętrznych – drogami powiatowymi i gminnymi. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie przepustowość oraz bezpieczeństwo sieci drogowej.

Oprócz spójnej sieci komunikacyjnej ważnym elementem systemu transportowego jest odpowiednia infrastruktura towarzysząca. W ramach inwestycji w infrastrukturę transportową ujęto przedsięwzięcia zmierzające do budowy, przebudowy czy też modernizacji chodników, ścieżek rowerowych, systemu oświetlenia oraz otoczenia zieleni. Rozwój tychże elementów prowadzić będzie zarówno do poprawy bezpieczeństwa użytkowników dróg, jak i do podniesienia jakości stanu środowiska naturalnego poprzez ograniczenie zjawiska niskiej emisji.

3.4. Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, separacja ruchu rowerowego i pieszego

W ramach niniejszego zadania zaplanowano przedsięwzięcia związane z modernizacją i przebudową istniejących ciągów komunikacyjnych. W wyniku prac remontowych nastąpi znaczne odciążenie komunikacji wewnątrz centrum miasta poprzez jednocześnie udrożnienie alternatywnej trasy przejazdu pomiędzy centrum miasta a Grabiną. W ramach prac związanych bezpośrednio z modernizacją ciągów komunikacyjnych zostanie również wykonane nowe oświetlenie z zastosowaniem technologii energooszczędnych (LED), co w pozytywny sposób wpłynie na poprawę bezpieczeństwa obszaru poprzez jego oświetlenia. Wzrośnie poziom bezpieczeństwa zarówno dla ruchu pieszych, jak i zmotoryzowanych. Efekt ten zostanie osiągnięty także na innych terenach podlegających rewitalizacji w zakresie zaplanowanych prac modernizacyjnych ciągów komunikacyjnych. Ponadto w wyniku przebudowy chodników oraz oświetlenia na dość ruchliwym odcinku drogi wojewódzkiej (nr 374 w Strzegomiu) w znacznym stopniu zostanie osiągnięty wspomniany wyżej cel. Wzrośnie także poziom estetyki przestrzeni publicznych.

W ramach realizacji wskazanego celu zaplanowano także działania mające na celu promocję ruchu rowerowego, zwłaszcza w okolicach centrum. Efekt ten będzie możliwy do osiągnięcia poprzez budowę ścieżek rowerowych, ich odpowiednie oznakowanie, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu rowerowego na terenach podlegających rewitalizacji w Strzegomiu, jak również wpłynie na wzrost atrakcyjności obszaru Grabiny dla mieszkańców miasta.

3.3 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista podstawowa (A)

Lokalny Program Rewitalizacji będzie operacjonalizowany za pomocą poszczególnych przedsięwzięć o charakterze kluczowym (tab. 19) i uzupełniającym (tab. 20), przewidzianych do realizacji w latach 2016-2026. Wyszczególnione działania są komplementarne, wynikają ze zdiagnozowanych potrzeb i problemów rozwojowych w poszczególnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej) oraz są ściśle powiązane z wytyczonymi celami strategicznymi i kierunkami działań rewitalizacyjnych.

Tab. 19. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista podstawowa (A)

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Cel projektu	Cel rewitalizacji	Zakres realizacji zadań	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizowanym	Szacowana wartość	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
A01	Zagospodarowanie (przebudowa) przestrzeni publicznej w centrum wsi Jaroszków w celu nadania jej nowych funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych	Gmina Strzegom	Brak odpowiednio zagospodarowanych i oznakowanych ścieżek rowerowych; obniżone bezpieczeństwo poruszania się rowerzystów; zbyt duży ruch samochodowy na terenie Starego Miasta i Grabiny	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej zlokalizowanej w centrum wsi i nadanie jej nowych funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców wsi Jaroszków poprzez udostępnienie oświetlonej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji oraz utwardzenie ciągów komunikacyjnych. Poprawa wizerunku i atrakcyjności turystycznej centralnej części	1,2	- wykonanie nawierzchni z kostki i płyt granitowych (drogi, chodniki, plac), - wykonanie odwodnienia, punkty świetlne energooszczędne (LED), - ustawienie elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci i psie odchody, stojak na rowery itp.), - przygotowanie miejsca pod tablicę informacyjno-historyczną	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Działki nr 119/2, 126, 127/2, 127/5, 459, 460, 461, 497, 537/1 Obręb Jaroszków	1 000 000,00 zł	Długość przebudowanych dróg gminnych [km]- 0,3 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]- 0,4	liczba przestrzeni publicznych o podniesionej estetyce (szt) 1

				wsi, w rejonie zabytkowego kościoła parafialnego.						
A02	Zagospodarowanie terenu zielonego wzdłuż ul. Dolnej wraz z dojściem do parku miejskiego	Gmina Strzegom	Niezbyt dobra komunikacja w obrębie Starego Miasta i Grabiny; brak alternatywnej trasy przejazdu; stare oświetlenie obniżające bezpieczeństwo poruszania się	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej stanowiącej oś osiedla Grabina i nadanie jej nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców osiedla Grabina poprzez udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji z wykorzystaniem położenia nad rzeką Strzegomką Poprawa wizerunku osi komunikacyjnej osiedla Grabina. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni przyciągającej na teren Grabiny mieszkańców innych części miasta	1,2	W ramach zadania wykonane zostaną: utwardzone alejki, wyniesione przejścia dla pieszych, elementy małej architektury w tym m.in.: fontanny, urządzenia zabawowe, urządzenia linowe, ławki, kosze na śmieci i psie odchody, ogrodzenia, nasadzenia drzew, krzewów oświetlenie parkowe, monitoring, instalacje wodociągowe i kanalizacyjne w zakresie doprowadzenia i odprowadzenia wody do elementów małej architektury, wymiana nawierzchni parkingów i chodników oraz wykonanie nowych	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 176, 225 Obręb 5 Grabina Pd Działki nr 1928, 1945, 2009 Obręb nr 3 Śródmieście	1 000 000,00 zł	Powierzchnia nawierzchni z kostki betonowej [m ²]- 820 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]- 0,9	liczba przestrzeni publicznych o podniesionej estetyce (szt) 1
A03	Zagospodarowanie parku miejskiego od ul. Dolnej do ul.	Gmina Strzegom	Stare i zdegradowane chodniki obniżające bezpieczeństwo	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni	1,2	W ramach zadania wykonane zostaną: ścieżki rowerowe i	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare	500 000,00 zł	Długość utworzonych ścieżek	liczba przestrzeni publicznych o

	Świdnickiej		poruszania się pieszych na dość ruchliwym odcinku trasy wojewódzkiej; stare oświetlenie	publicznej parku miejskiego i nadanie jej nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców osiedla Grabina i Starego Miasta poprzez udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji z wykorzystaniem położenia nad rzeką Strzegomką. Poprawa wizerunku Starego Miasta. Udostępnienie nowej w skali gminy formy rekreacji dla młodzieży – parku kalistenicznego (street workout)		chodniki lub ciąg pieszo-rowerowy, przejścia dla pieszych lub pieszo-rowerowe, nasadzenia drzew , krzewów i oświetlenie uliczne i parkowe, iluminacje zieleni lub innych elementów, monitoring, urządzenia małej architektury, w tym kosze na śmieci i psie odchody, ławki itp., park kalisteniczny, ogrodzenia.	Miasto i Grabina Działki nr 1555, 1946, 2037 Obręb nr 3 Śródmieście		rowerowych [km]- 0,18 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]- 0,65	podniesionej estetyce (szt) 1
A04	Zagospodarowanie parku miejskiego i terenów przyległych od ul. Świdnickiej do ul. Kasztelańskiej.	Gmina Strzegom	Zdegradowane ciągi piesze, zniszczone schody, niski poziom bezpieczeństwa poruszania się pieszych; brak oświetlenia	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej parku miejskiego i nadanie jej nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców Starego Miasta poprzez udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji.	1,2	W ramach zadania wykonane zostaną: ścieżki rowerowe i chodniki lub ciąg pieszo-rowerowy, nasadzenia drzew , krzewów oświetlenie parkowe, monitoring, elementy małej architektury w tym np.: fontanny, plac zabaw, ławki, kosze na śmieci i psie odchody, Powstanie miejsce	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 1599, 1600, 1627, 2039 Obręb nr 3 Śródmieście	3 000 000,00 zł	Długość utworzonych ścieżek rowerowych [km]- 0,28 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]- 0,9	liczba przestrzeni publicznych o podniesionej estetyce (szt) 1

				Poprawa wizerunku Starego Miasta, w tym bezpośredniego otoczenia pomnika historii – Bazyliki Mniejszej pw. Św. App. Piotra i Pawła w Strzegomiu. Poprawa atrakcyjności turystycznej bazyliki i Starego Miasta poprzez udostępnienie parkingu w rejonie zabytku.		dla zakochanych – tzw. „Górka Catuśów”.				
A05	Renowacja zabytkowych murów obronnych w rejonie parku od ul. Dolnej do ul. Kasztelańskiej.	Gmina Strzegom	Niezbyt dobre warunki komunikacji dla ruchu pieszych oraz zmotoryzowanych w centrum miasta; niski poziom estetyki przestrzeni publicznej	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej parku miejskiego i nadanie jej nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców Starego Miasta poprzez udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji. Poprawa wizerunku Starego Miasta, w tym bezpośredniego otoczenia pomnika historii – Bazyliki Mniejszej pw. Św. App. Piotra i Pawła w Strzegomiu.	1,2	W ramach zadania wykonana zostanie renowacja murów obronnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 1555, 1599, 1600, 2037 Obręb nr 3 Śródmieście	450 000,00 zł	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.]-1	liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym (szt) 1

				<p>Zabezpieczenie przed degradacją substancji zabytku wpisanego do rejestru zabytków – średniowiecznych murów obronnych. Poprawa atrakcyjności turystycznej Starego Miasta poprzez udostępnienie zabytkowych murów obronnych.</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgłoszonych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (fizek projektowych).

3.4 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista uzupełniająca (B)

Tab. 20. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista uzupełniająca (B)

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Cel projektu	Cel rewitalizacji	Zakres realizacji zadań	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizowanym	Szacowana wartość	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
B01.	Utworzenie ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Brzegowej	Gmina Strzegom	Brak odpowiednio zagospodarowanych i oznakowanych ścieżek rowerowych; obniżone bezpieczeństwo poruszania się rowerzystów; zbyt duży ruch samochodowy na terenie Starego Miasta i Grabiny	Utworzenie ciągu komunikacyjnego rowerowego łączącego istniejącą ścieżkę wzdłuż ul. Jeleniogórskiej ze ścieżką rowerową w ciągu ul. Szarych Szeregów. Poprawa bezpieczeństwa ruchu rowerowego na obszarze rewitalizacji w Strzegomiu. Poprawa atrakcyjności obszaru Grabiny dla mieszkańców miasta Strzegom. Ograniczenie ruchu samochodowego na terenie Grabiny i Starego Miasta	2	Utworzenie ścieżki rowerowej – roboty rozbiórkowe, wycinka drzew, likwidacja kolizji z istniejącymi sieciami, podbudowa, obrzeża, krawężniki, nawierzchnia, ogrodzenie, nasadzenia trawy i zieleni, oznakowanie pionowe i poziome.	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 227 Obręb nr 5 Grabina Pd	220 000,00 zł	Długość utworzonych ścieżek rowerowych [km]- 0,7 km	Liczba osób korzystających z drogi rowerowej z (os./rok) 500

B02.	Przebudowa ulicy Krótkiej i ulicy Parkowej wraz z przebudową rowu melioracyjnego	Gmina Strzegom	Niezbyt dobra komunikacja w obrębie Starego Miasta i Grabiny; brak alternatywnej trasy przejazdu; stare oświetlenie obniżające bezpieczeństwo poruszania się	<p>Poprawa komunikacji w obrębie Starego Miasta i Grabiny poprzez udrożnienie alternatywnej trasy przejazdu pomiędzy centrum miasta a Grabiną.</p> <p>Poprawa dostępności komunikacyjnej utworzonych w ostatnich latach terenów zabudowy mieszkaniowej w rejonie ulic Krótkiej i Parkowej.</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa obszaru poprzez jego oświetlenie z zastosowaniem technologii energooszczędnych (LED)</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych i zmotoryzowanych</p> <p>Poprawa estetyki przestrzeni publicznej</p>	3	<p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowę drogi o nawierzchni bitumicznej, - przebudowa sieci elektroenergetycznej NN, - przebudowa oświetlenia drogowego, - nowe oświetlenie drogowe typu LED, - przebudowę sieci kanalizacji deszczowej oraz rowu odwadniającego. 	<p>Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina</p> <p>Ul. Krótka od skrzyżowania z ul. Boh. Getta do skrzyżowania z ul. Parkową, ul. Parkowa od skrzyżowania z ul. Krótką do skrzyżowania z ul. Dolną.</p>	2 250 000,00 zł	<p>Długość przebudowanych dróg gminnych [km]- 0,6</p> <p>Liczba słupów oświetleniowych [szt]- 7</p>	<p>Nośność drogi Kn/oś 80</p>
------	--	----------------	--	---	---	---	--	-----------------	---	-------------------------------

				obszaru rewitalizacji						
B03.	Przebudowa chodników i oświetlenia przy drodze wojewódzkiej nr 374 w Strzegomiu w ciągu ul. Kasztelańskiej	Gmina Strzegom, Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu	Stare i zdegradowane chodniki obniżające bezpieczeństwo poruszania się pieszych na dość ruchliwym odcinku trasy wojewódzkiej; stare oświetlenie	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych i zmotoryzowanych na ruchliwym odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającej przez obszar rewitalizacji. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji. Poprawa bezpieczeństwa obszaru poprzez jego oświetlenie z zastosowaniem technologii energooszczędnych (LED).	1	W ramach zadania nastąpi: 1) przebudowa chodników wzdłuż ulicy Kasztelańskiej w Strzegomiu (po obu stronach jezdni). Zostanie wykonana nowa nawierzchnia chodników z kostki betonowej, zjazdów z kostki granitowej, wymiana krawężników i barier ochronnych. 2) remont istniejącej sieci oświetlenia drogowego, polegający na wymianie kabli oświetleniowych, w większości po tej samej trasie, oraz wymianie słupów oświetleniowych oraz opraw na nowe /LED/.	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina ul. Kasztelańska od wiaduktu kolejowego do skrzyżowania z ul. Świdnicką.	584 000,00 zł	Powierzchnia nawierzchni z kostki betonowej [m2]-2424 Liczba słupów oświetleniowych [szt]- 17	Nośność drogi Kn/oś 115
B04.	Modernizacja schodów wraz z ciągiem pieszym przy ul. Kościelnej w Strzegomiu	Gmina Strzegom	Zdegradowane ciągi piesze, zniszczone schody, niski poziom bezpieczeństwa poruszania się pieszych; brak oświetlenia	Zagospodarowanie zdegradowanego fragmentu przestrzeni publicznej pomiędzy ulicami Kościelna i Świdnicką. Poprawa bezpieczeństwa	1	- utwardzenie istniejących chodników przy zastosowaniu kostki granitowej oraz płyt granitowych, - wykonanie na nowo schodów terenowych, - wykonanie poręczy ochronnych sztywnych, - odwodnienie terenu, - uporządkowanie	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 1503, 1557 Obręb 0003, Śródmieście Nr 3	500 000,00 zł	Powierzchnia nawierzchni z kostki kamiennej [m2]-12 Liczba słupów oświetleniowych [szt]-5	Zwiększanie dostępności do obiektów publicznych (sz) 1

				ruchu pieszych. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji. Poprawa bezpieczeństwa obszaru poprzez jego oświetlenie.		terenu w obrębie inwestycji poprzez wykonanie terenu zielonego - budowę oświetlenia parkowego wzdłuż przejścia i placu.				
B05.	Przebudowa drogi ul. Ogrodowej w Strzegomiu wraz z terenem przyległym	Gmina Strzegom	Niezbyt dobre warunki komunikacji dla ruchu pieszych oraz zmotoryzowanych w centrum miasta; niski poziom estetyki przestrzeni publicznej	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych i zmotoryzowanych w centrum miasta. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji. Zastąpienie odcinka nawierzchni asfaltowej na terenie Starego Miasta nawierzchnią z kostki granitowej	3	Projekt przewiduje zmianę istniejącej nawierzchni asfaltowej drogi na nową wykonaną z kostki granitowej, utwardzenie placu manewrowego kostką granitową oraz wykonanie na nowo nawierzchni chodników z kostki betonowej.	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina ul. Ogrodowa wraz z terenem przyległym w obrębie działek nr 1510, 1512, 1513, 1514 obręb Nr 3 Śródmieście	517 000,00 zł	Powierzchnia nawierzchni z kostki kamiennej [m2]- 585	Nośność drogi Kn/oś 80
B06.	Rozbudowa monitoringu miasta Strzegomia	Gmina Strzegom	Niedostateczny monitoring miasta Strzegomia w zakresie bezpieczeństwa	Poprawa bezpieczeństwa obszaru Starego Miasta poprzez zwiększenie liczby kamer monitorujących.	2	Projekt obejmuje: 1) wyposażenie i konfigurację centrum dozoru 2) budowę nowych punktów kamerowych, w tym: - PK3 – Strzegom,	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Obszar Starego Miasta	200 000,00 zł	Liczba zainstalowanych kamer [szt] 4	Spadek liczby przestępstw w obszarze rewitalizowanym (%/rocznie) 10

						<p>Rynek – ul. Świdnicka, - PK4 – Rynek – róg ulicy Św. Anny i Paderewskiego, 3) modernizację PK2 (Rynek)– wymianę i obniżenie wysokości instalacji kamery, 4) zestawienie łączy światłowodowych pomiędzy centrum dozoru, a poszczególnymi punktami kamerowymi: Możliwa będzie dalsza rozbudowa systemu w zależności od potrzeb obszaru.</p>				
B07.	<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego przy ul. Jeleniogórskiej w Strzegomiu</p>	Gmina Strzegom	<p>Brak dostępności mieszkańców osiedla Grabiny do obiektów sportowo-rekreacyjnych; brak odpowiedniej bazy do realizacji działań o charakterze rekreacyjno-sportowym</p>	<p>Poprawa dostępności mieszkańców osiedla Grabina do obiektów sportowo-rekreacyjnych. Stworzenie odpowiedniej jakości bazy do realizacji działań o charakterze rekreacyjno-sportowym na rzecz mieszkańców Grabiny.</p>	2	<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego przy ul. Jeleniogórskiej w Strzegomiu Zakres robót obejmuje wykonanie oświetlonego, ogrodzonego i monitorowanego boiska wielofunkcyjnego z nawierzchnią poliuretanową o powierzchni 1 232 m2 przeznaczonego do gry w piłkę ręczną, koszykówkę, siatkówkę, mini piłkę nożną.</p>	<p>Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 47, 51/4, 60 Obręb nr 5 Grabina Pd</p>	914 000,00 zł	<p>Liczba oddanych do użytku obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt]-1</p>	<p>Liczba beneficjentów [os.]-100</p>

						W ramach zadania zostanie wykonana droga dojazdowa , plac manewrowy, parkingi oraz mała architektura (zieleń, stojaki na rowery, kosze na śmieci). Obiekt będzie dostępny dla osób niepełnosprawnych.				
B08.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek Gimnazjum nr 1 w Strzegomiu	Gmina Strzegom	Przestarzały systemy ocieplania budynków użyteczności publicznej;	Wpływ na: - jakość infrastruktury edukacyjnej - warunki do poprawy jakości nauczania - zwiększenie efektywności energetycznej - poprawa estetyki przestrzeni publicznej	1,2	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek Gimnazjum nr 1 w Strzegomiu Zakres zadania obejmuje wykonanie : izolacji i ocieplenia ścian , docieplenia stropodachów z częściową wymianą pokrycia papowego , częściową wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę obróbek blacharskich, częściową wymianę i przełożenie rynien i rur spustowych, remont kominów, wymianę parapetów zewnętrznych, wymianę instalacji odgromowej, wykonanie nowej opaski wokół budynku,	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Ul. Brzegowa 1	1 484 000,00 zł	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt]-1	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej GJ/rok 500

						modernizację instalacji centralnego ogrzewania, remont schodów zewnętrznych oraz tarasu.				
B09.	Rewitalizacja budynku Komisariatu Policji w Strzegomiu wraz z przyległym terenem	Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu	Niska efektywność energetyczna; niski poziom estetyki przestrzeni publicznej	- zwiększenie efektywności energetycznej - poprawa estetyki przestrzeni publicznej	1	Konieczne jest wzmocnienie wizerunku miasta, poprzez podniesienie jakości obsługi mieszkańców na komendzie, łatwiejszy dostęp do policji (przebudowa części recepcyjnej, wejścia, i ewentualnie terenu przyległego do budynku), wyeliminowanie barier architektonicznych dla niepełnosprawnych, stworzenie przestrzeni publicznej będącej w spójności architektoniczno-estetycznej z okolicznymi rewitalizowanymi zabudowaniami. Co bardzo ważne, projekt przyczyni się do poprawy jakości powietrza dzięki kompleksowej termomodernizacji obiektu. Zrewitalizowany budynek umożliwi	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działka nr 1267 Obręb nr 3 Śródmieście	400 000,00 zł	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt] 1	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej GJ/rok 500

						pełne i szersze zaangażowanie funkcjonariuszy policji na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów, zarówno tych społecznych jak i dotyczących podmiotów gospodarczych.				
B10.	Przebudowa ul. Malinowej w Strzegomiu	Gmina Strzegom	Niezbyt dobra komunikacja w zakresie dojazdów do pól przez pojazdy rolnicze; niski poziom estetyki nowo powstałego osiedla mieszkaniowego	Przebudowa drogi poprawi bezpieczeństwo ruchu pojazdów, w tym rolniczych dojeżdżających do pól. Poprawa estetyki nowo powstałego osiedla mieszkaniowego. Efekt zachęty do osiedlania się w tej części miasta.	1,2	Projekt polega na przebudowie drogi, tj. poprawie parametrów konstrukcyjnych istniejącej drogi oraz położeniu warstwy bitumicznej (w chwili obecnej droga jest szutrowa) wraz z odwodnieniem (sposób odwodnienia zostanie ustalony na etapie projektowania).	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działka nr 2019 Obręb nr 3 Śródmieście	500 000,00 zł	Długość przebudowanych dróg gminnych [km]- 0,4	Nośność drogi Kn/oś 80
B11.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Malinowej	Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	Brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zwiększenia bezpieczeństwa i zmniejszenie presji na środowisko.	1,2	Wykonanie sieci wodociągowej ok. 550 mb i sieci kanalizacyjnej ok. 550 mb	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działka nr 2019 Obręb nr 3 Śródmieście	750 000,00 zł	Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km] 0,5 Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km] 0,5	Liczba przyłączy (szt) 10

B12.	Miejsca mi bliskie – Strzegom, Grabina, Szkoła	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu	Projekt pomoże wyeliminować niekorzystne trendy społeczne stwierdzone w diagnozie. Beneficjenci poprzez udział w projekcie poznają swoje otoczenie i wyrobią przynależność do środowiska lokalnego i regionu, tzw. „małej ojczyzny”. Poszerzą swoją wiedzę w obszarze kultury, co pozwoli na eliminację niekorzystnych zjawisk i tendencji na obszarze znajdującym się w stanie kryzysowym. Efektem będzie także zapobieganie patologiom społecznym oraz integracja społeczna. Adresatami działań rewitalizacyjnych jest młodzież szkolna z obszaru oddalonego obecnie od infrastruktury kulturalnej	Bliższe poznanie przez uczniów swojego otoczenia (Starego Miasta wraz z Grabiną), poznanie historii oraz ciekawych miejsc, rozbudzenie przynależności do środowiska lokalnego i regionu	2	Projekt obejmuje realizację: - szkolnych warsztatów historyczno-muzealnych, przyrodniczych i plastycznych - konkursów, w tym konkursu fotograficznego „Moja najbliższa okolica – Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną”, konkursu na prezentację multimedialną dot. ciekawych miejsc, - prowadzenie gazetki ściennej dot. historii i współczesności, - przeprowadzenie wywiadów z najstarszymi mieszkańcami dzielnicy, - stworzenie prezentacji multimedialnej dot. historii PSP nr 3	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu Ul. Jeleniogórska 19, 58-150 Strzegom	2000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp.[szt]-1	Liczba beneficjentów [os.]-100
B13.	Sportowy Festyn Rodzinny	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3	Projekt pomoże wyeliminować	Współpraca szkoły ze	2	- warsztaty, pogadanki, prelekcje	Podobszar rewitalizacji	2000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych,	Liczba beneficjentów

		im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu	niekorzystne braki w infrastrukturze społecznej, w tym w zakresie współpracy środowiska lokalnego ze szkołą. Beneficjenci poprzez udział w projekcie poszerzą swoją wiedzę w zakresie zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej co pozwoli na eliminację niekorzystnych zjawisk i tendencji na obszarze znajdującym się w stanie kryzysowym oraz edukację kulturalną beneficjentów. Efektem będzie także szeroko rozumiana integracja społeczna. Adresatami działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna, w tym młodzież szkolna wraz z rodzinami, z obszaru oddalonego obecnie od infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej	środowiskiem lokalnym, poprawa jakości życia uczniów i ich rodzin przez popularyzację idei zdrowego stylu życia oraz integracja społeczności szkolnej i lokalnej		- filmy edukacyjne, spotkania z lokalnymi wytwórcami zdrowej żywności - przygotowywanie zdrowych posiłków i ich degustacja - zabawy ruchowe i sportowe angażujące dzieci i dorosłych	Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu Ul. Jeleniogórska 19, 58-150 Strzegom wraz z terenem przyległym Po wybudowaniu – boisko wielofunkcyjne przy ul. Jeleniogórskiej.		integracyjnych, rekreacyjnych itp. rocznie [szt]- 1	(rocznie)[os.]- 150
B14.	Założenie stowarzyszenia na rzecz rozwoju	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H.	Projekt w zakresie założenia stowarzyszenia	Wzrost aktywności społecznej,	2	Stowarzyszenie zostanie powołane przy współpracy z	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare	0,00	Liczba nowo utworzonych organizacji	Liczba członków stowarzyszenia

	Grabiny	Sienkiewicza w Strzegomiu	poprawi w sposób szczególny jakość życia na terenie wymagającym wsparcia. Stowarzyszenie w sposób ciągły przyczyni się do bieżącego rozwiązywania problemów obszaru wsparcia, aktywizacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców, a tym samym pomoże wyeliminować niekorzystne braki w infrastrukturze społecznej. Efektem będzie także szeroko rozumiana integracja społeczna oraz włączenie się w budowę lokalnego społeczeństwa obywatelskiego. Adresatami działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna. Wesprze również szkołę w zakresie poprawy jakości nauczania oraz uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej i rekreacyjnej szkoły, zarówno w ramach	pobudzenie do działań społecznych, wzrost świadomości obywatelskiej, współpraca z podmiotami działającymi w sektorze pozarządowym i na szczeblu samorządu terytorialnego, wszechstronny rozwój mieszkańców. Zgromadzenie i sformalizowanie współpracy grupy osób aktywnie działających na rzecz społeczności Grabiny.		Gminą Strzegom w zakresie wsparcia merytorycznego w zakresie doradztwa przy utworzeniu i rozpoczęciu działalności stowarzyszenia. Stowarzyszenie będzie realizować w szczególności nw. - działalność pomocowa, szkoleniowa i doradcza, - pozyskiwanie środków finansowych na działania statutowe, - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, - organizowanie wypoczynku zimowego i letniego, imprez integracyjnych, kulturalnych i edukacyjnych, - promocja zdrowia i zdrowego stylu życia, - wymiana doświadczeń i współpraca ze środowiskiem lokalnym, - inne działania na rzecz społeczności	Miasto wraz z Grabiną Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu Ul. Jeleniogórska 19, 58-150 Strzegom		pozarządowych [szt]-1	[os.]-20 (założyciele) + mieszkańcy gminy
--	---------	---------------------------	---	---	--	---	---	--	-----------------------	---

			zajęć lekcyjnych, jak i pozalekcyjnych.			lokalnej.				
B15.	Familijne kino rowerowe pod chmurką	Strzegomskie Centrum Kultury Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Grabiny	Projekt w zakresie kina familijnego przyczyni się do poprawy jakości życia na terenie wymagającym wsparcia, umożliwi mieszkańcom udział w działaniach kulturalnych, poprawi ich dostępność, a tym samym poprawi jakość życia na terenie wymagającym wsparcia. Efektem będzie także integracja społeczna i uczestnictwo w życiu kulturalnym	Wzrost aktywności społecznej, pobudzenie do działań kulturalnych i integracyjnych. Umożliwienie aktywności polegającej na połączeniu kultury i rekreacji. Promocja korzystania z roweru jako środka komunikacji w mieście. Dotarcie z ofertą kulturalną na teren znacznie oddalony od istniejących instytucji kultury. Integracja międzypokoleniowa. Popularyzacja zdrowego stylu życia i aktywności ruchowej.	2	- rodzinne seanse filmowe (minimum 2 seanse w okresie wakacji)	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Graby, ul. Dolna, skwer na osiedlu Graby zagospodarowany w ramach innego projektu rewitalizacyjnego.	2000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. rocznie [szt]-2	Liczba beneficjentów (rocznie) [os.]-100
B16.	Turniej Sołectw Strzegom-Jaroszów	Rada Sołeczka Sołectwa Strzegom we współpracy z:	Projekt w zakresie turnieju sołectw Strzegom-Jaroszów przyczyni się do	Wzrost aktywności społecznej i fizycznej,	2	Jednodniowe wydarzenie polegające na wspólnych konkursach, grach i	Na przemian: Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare	2000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych	Liczba beneficjentów [os.]-100

		Radą Sołecką Wsi Jaroszków, Strzegomskim Centrum Kultury, lokalnymi organizacjami pozarządowymi, radnymi Rady Miejskiej w Strzegomiu	poprawy jakości życia na terenach wymagających wsparcia, umożliwi mieszkańcom udział w działaniach rekreacyjno-sportowych, poprawi ich dostępność, a tym samym poprawi jakość życia na terenie wymagającym wsparcia. Efektem będzie także integracja społeczna i wzrost aktywności fizycznej beneficjentów.	pobudzenie do uczestnictwa w działaniach sportowo-rekreacyjnych oraz integracyjnych. Integracja społeczności dwóch podobszarów rewitalizacji. Nawiązanie i rozwój współpracy liderów lokalnych społeczności		zawodach sportowych połączone ze spotkaniem integracyjnym (1 raz w roku w miesiącach wiosenno-letnich)	Miasto wraz z Grabiną Podobszar rewitalizacji Jaroszków Strzegom – boisko przy ul. Jeleniogórskiej, a do czasu jego powstania inny obiekt na obszarze rewitalizacji – np. Boisko Orlik przy ul. Brzegowej Jaroszków – boisko Orlik, a po wybudowaniu: Centrum integracji społecznej i teren rekreacyjny		itp. (rocznie) [szt.]-1	
B17.	Świetlice opiekuńczo-wychowawcze „Akcja” nowym sposobem na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Stowarzyszenie Wspierania Kultury w Gminie Strzegom „Akcja” Ul. Paderewskiego 36, 58-150 Strzegom	Projekt jest zorganizowaną formą przeciwdziałania patologiom i zachowaniom aspołecznym na obszarze zdegradowanym oraz przykładem wsparcia rodzin niewydolnych wychowawczo z problemami alkoholowymi i zagrożonymi narkomanią.	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnienie właściwej opieki wychowawczej oraz wspieranie rodziny w wypełnianiu jej podstawowych funkcji	2	- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo podczas roku szkolnego i wakacji poprzez różne formy takie jak: sport, zajęcia muzyczne, plastyczne, kulturalne i artystyczne, - zajęcia gastronomiczne, z zakresu dietytyki i rozwoju osobowego, - zapewnienie	Na przemian: Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Podobszar rewitalizacji Jaroszków Strzegom – Graby – pomieszczenia Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Strzegomiu Jaroszków –	30 000,00	Liczba zorganizowanych świetlic [szt] 2	Liczba beneficjentów rocznie [os.] 20-40

			Zapewnia rozwój intelektualny i społeczny beneficjentów oraz kształtuje właściwe postawy społeczne. Projekt przyczyni się do bieżącego rozwiązywania problemów społecznych na obszarze rewitalizacji i da beneficjentom umiejętność sprawnego i właściwego pokonywania trudności dnia codziennego również w przyszłości			właściwej opieki wychowawczej i pomocy m.in. w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, kryzysach szkolnych, rodzinnych i osobistych, - organizacja zajęć z zakresu promocji zdrowia w formach wyjazdowych tj. w formie wyjazdów turystyczno-krajoznawczych, edukacji kulturalnej	Centrum aktywności i integracji oraz mała świetlica na osiedlu „Hotele” (po ich wybudowaniu/uruchomieniu)			
B18.	Poprawa jakości nauczania na każdym etapie edukacji w placówkach oświatowych na obszarach rewitalizacji.	Gmina Strzegom Placówki oświatowe położone na obszarach rewitalizacji. Organizacje pozarządowe wspierające szkoły.	Realizacja przedsięwzięcia poprawi wyniki nauczania uczniów i wyrówna poziomu wiedzy. Ponadto realizacja projektu pozwoli zagospodarować czas uczniów pomiędzy lekcjami a powrotem do domu.	Poprawa jakości nauczania w placówkach edukacyjnych. Zwiększenie oferty zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych dla uczniów z obszarów rewitalizowanych.	2	Realizacja projektów edukacyjnych o różnej tematyce i zakresie.	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną	200 000,00 zł	Liczba godzin zajęć pozalekcyjnych (h/rok) 100	Liczba beneficjentów w okresie rewitalizacji [os.] -500
B19.	Remont i wyposażenie obiektu publicznego pełniącego funkcję	Gmina Strzegom	Znajdujący się na terenie wsi obiekt jest w złym stanie technicznym i w związku z tym nie	Stworzenie infrastruktury aktywności społecznej dla miejscowych	2	Remont lokalu w celu przystosowania ich do realizacji działalności społeczno-kulturalnej Wyposażenie obiektu	Podobszar rewitalizacji Jaroszków	90 000,00 zł	Liczba wyposażonych obiektów publicznych [szt]-1	Liczba beneficjentów w okresie rewitalizacji [os.] -500

	społeczno-kulturalną we wsi Jaroszków 95		pełni funkcji do, których jest przeznaczony.	organizacji pozarządowych Stworzenie warunków do realizacji działalności społeczno-kulturalnej przez lokalne organizacje pozarządowe		w sprzęt i meble niezbędne do realizacji działalności społeczno-kulturalnej				
B20.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek szkolno-przedszkolny w Jaroszkowie	Gmina Strzegom	Przestarzały systemy ogrzewania budynków użyteczności publicznej, jak również system ogrzewania generuje koszty eksploatacyjne oraz wywiera znaczącą presję na środowisko	Wpływ na: - jakości infrastruktury edukacyjnej - warunki do poprawy jakości nauczania - zwiększenie efektywności energetycznej - zwiększenie udziału alternatywnych źródeł energii (biomasa – pellet) - poprawa estetyki przestrzeni publicznej centrum wsi	1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek szkolno-przedszkolny w Jaroszkowie Zakres zadania obejmuje wykonanie : izolacji, osuszenia i ocieplenia ścian , ocieplenia stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji ciepłej wody użytkowej , wymianę instalacji centralnego ogrzewania wraz z wymianą źródła ciepła z kotłowni węglowej na nowe, oparte o kocioł na pellet	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Jaroszków 37	607 000,00 zł	Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt]-1	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Gj/rok 500
B21.	Budowa centrum aktywności i	Gmina Strzegom	Problem – brak miejsca integracji i	Głównym celem projektu	2	Projekt polega na budowie budynku	Podobszar rewitalizacji	3 600 000,00 zł	Liczba nowo wybudowanych	Liczba

	integracji mieszkańców wsi Jaroszków		działalności społecznej adekwatnego do potrzeb i skali działań społeczności największej wsi w gminie (4 NGO). Brak obiektu remizy strażackiej dla OSP, obsługującej zdarzenia na terenie Jaroszoza i sąsiadujących, w tym na ruchliwej DK 5	jest poprawa życia, zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych, aktywizacja zawodowa oraz przeciwdziałani e wykluczeniu społecznemu mieszkańców wsi Jaroszków.		wielofunkcyjnego niepodpiwniczonoego , częściowo dwukondygnacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu, przyłączami wod-kan, deszczowym i elektrycznym oraz przebudową sieci energetycznej niskiego i średniego napięcia. Budynek przeznaczony będzie pod centrum aktywności i integracji mieszkańców. Ponadto w budynku zaprojektowano pomieszczenia na potrzeby remizy strażackiej oraz biblioteki .	Jaroszków Działka nr 191 + działki przyległe		budynków służących integracji i działalności kulturalnej i społecznej [szt]-1	wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne [szt.] -1
B22.	Przebudowa budynku komunalnego Jaroszków 142 na mieszkania socjalne	Gmina Strzegom	Niedostatek mieszkań dla osób z niższymi dochodami. Realizacja przedsięwzięcia ma poprawić stan zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizowanym.	Zagospodarowanie zdegradowanego budynku komunalnego w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne.	2	Roboty budowlane, przebudowa, wyposażenie lokali zgodne z minimum określonym w przepisach prawa. Zagospodarowanie jednego z pomieszczeń budynku na pomieszczenia świetlicowe dla mieszkańców tzw. „Osiedla Hotele”	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Jaroszków 142	1 000 000,00 zł	Liczba utworzonych mieszkań socjalnych [szt]-20	Liczba osób zamieszkujących odnowione budynki mieszkalne (szt) 40

B23.	Zagospodarowanie terenu zielonego działki nr 215 w Jaroszwie na cele rekreacyjno-integracyjne mieszkańców wsi.	Gmina Strzegom	Przestrzenie publiczne nie spełnią swojej funkcji w związku z czym brak jest obszarów do wspólnej integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji	Stworzenie przestrzeni integracji i rekreacji mieszkańców wsi Jaroszwów. Zagospodarowanie zdegradowanego terenu. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w centralnej części wsi.	2	Wykonanie miejsca spotkań – altana, grill, mini plac zabaw, mini scena, nasadzenie zieleni, mała architektura.	Podobszar rewitalizacji Jaroszwów Działka nr 215 obręb Jaroszwów	100 000,00 zł	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] 0,3	Liczba beneficjentów rocznie [os.]- 500
B24.	Przebudowa drogi na działkach nr 457/1 i 457/2	Gmina Strzegom	Droga o nawierzchni gruntowej nie spełnia norm bezpieczeństwa, niski poziom estetyki przestrzeni publicznej	Zapewnienie alternatywnego dojazdu do osiedla domów wielorodzinnych. Zapewnienie sprawnego dojazdu rolników do gruntów rolnych.	3	W ramach projektu przewiduje się: - przebudowę drogi o nawierzchni bitumicznej, - odwodnienie drogi	Podobszar rewitalizacji Jaroszwów Działka działek nr 457/1 i 457/2 obręb Jaroszwów	871 000,00 zł	Długość przebudowanych dróg gminnych [km]- 0,4	Nośność drogi Kn/oś 80
B25.	Przebudowa drogi na działkach nr 447 i 448	Gmina Strzegom	Droga w złym stanie technicznym, powodująca zagrożenie dla ruchu pieszego i kołowego (brak oświetlenia)	Zapewnienie połączenia nowo powstającego centrum aktywności i integracji mieszkańców Jaroszwowa, w tym remizy strażackiej, terenu rekreacji oraz istniejącego	3	Remont/przebudowa drogi powiatowej na podstawie porozumienia z Powiatem Świdnickim na odcinku od DK5 do granicy zabudowań oraz fragmentu drogi na działce nr 448 na odcinku od skrzyżowania z droga powiatowa do	Podobszar rewitalizacji Jaroszwów Działka działek nr 457/1 i 457/2 obręb Jaroszwów	100 000,00	Długość przebudowanych dróg gminnych [km]- 0,1	Nośność drogi Kn/oś 100

				boiska Orlik 2012 z droga krajową nr 5 i centrum wsi. Zapewnienie sprawnego dojazdu rolników do gruntów rolnych. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej centrum wsi		parkingu przy boisku Orlik 2012. Oznakowanie poziome i pionowe. Modernizacja oświetlenia ulicznego				
B26.	Festyn Świętojański w Jaroszowie	Parafia Rzymsko-Katolicka św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	Niedostateczna integracja mieszkańców	Integracja mieszkańców, rozbudzenie aktywności w działalności społecznej, zapewnienie ciekawej formy spędzania czasu dla rodzin. Wyrabianie umiejętności i zasad współpracy różnych podmiotów działających na rzecz wsi	2	Projekt obejmuje realizację: - konkursów, zawodów, turniejów - gier i zabaw - prezentacje i degustacje wyrobów kulinarnych - wspólna zabawa	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Parafia Rzymsko-Katolicka św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie Tereny zielone (boisko sportowe Orlik, tereny parafialne, a w przyszłości teren rekreacyjny)	5 000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. (rocznie) [szt]-1	Liczba beneficjentów rocznie [os.]-500
B27.	„Festyn Rodzinny Mama, Tata i ja”	Zespół Szkolno-Przedszkolny Gimnazjum w Jaroszowie	Projekt ma charakter edukacyjno-wychowawczy i wspiera proces wychowania. W sposób szczególny przyczyni się do	Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku i rekreacji oraz wspólnego spędzania czasu z	2	Program imprezy obejmuje różnorodne występy artystyczne uczniów, pokazy OSP i Policji, występy jaroszkowskich zespołów muzycznych,	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Jaroszków (boisko Orlik, po wybudowaniu – teren	7 000 zł	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. rocznie [szt]-1	Liczba beneficjentów [os.]-500

			integracji środowisk rodzinnych oraz integracji międzypokoleniowej. Inicjatywa społeczna jest skierowana na aktywizację społeczną mieszkańców obszaru	rodzicami i dziećmi, integracja pokoleń i promocja więzi rodzinnych mieszkańców Jaroszowa		loteria fantowa z ciekawymi nagrodami dla całych rodzin, konkursy tematyczne: plastyczne, sportowe, prezentacja i degustacja wypieków rodziców oraz potraw charakterystycznych dla środowiska	rekreacyjny)			
B28.	Projekt ekologiczny „Młodzi Jaroszowianie dbają o klimat	Zespół Szkolno-Przedszkolny Publiczny Szkołą Podstawowa w Jaroszowie	Główną ideą projektu jest kształtowanie u dzieci postaw ekologicznych, tak by właściwe, codzienne zachowania i pozytywne nastawienie do przyrody stały się normą. Ważne jest by uczniowie zdobywali i pogłębiali wiedzę przyrodniczą oraz rozwijali zainteresowania związane ze środowiskiem naturalnym, jego ochroną i miejscem człowieka w środowisku. Ogólne założenia obejmują: - poprawę estetyki otoczenia szkolnego oraz kształtowanie aktywnych postaw w	Zwiększenie wiedzy w zakresie ochrony środowiska i kształtowanie świadomości ekologicznej społeczności szkolnej, rodzinnej i środowiskowej oraz kształtowanie aktywnych postaw w trosce o stan przyrody; Pogłębianie wiedzy z zakresu zmian klimatycznych zachodzących pod wpływem działalności gospodarczej środowiska; Pogłębianie więzi emocjonalnej z przyrodą oraz	1,2	Obserwacje przyrodnicze; Zajęcia warsztatowe w „Eko klasie”; Badanie i eksperymenty; Pogadanki i prelekcje dla uczniów szkoły w naturalnym środowisku; Twórczość dzieci wyrażania w pracach w ramach konkursów: plastycznych, technicznych, fotograficznych, literackich; Konkursy wiedzy o klimacie; Ankiety i wywiady z mieszkańcami gminy; Gry i zabawy edukacyjne w „Eko klasie”; Inscenizacje ekologiczne; Spotkania z ciekawymi ludźmi	Podobszar rewitalizacji Jarosów Jarosów 98 teren Zespołu szkolno-Przedszkolnego w Jaroszowie	7 500 zł	Liczba projektów skierowanych do dzieci i młodzieży w okresie rewitalizacji [szt] 8	Liczba beneficjentów rocznie [os.]-50

			<p>trosce o stan przyrody; przybliżenie dzieciom i ich rodzicom oraz społeczności lokalnej problemu przyczyn ocieplenia klimatu, sposobów ograniczania emisji gazów cieplarnianych, sposobów radzenia sobie ze skutkami zmian klimatu; - kontakt z naturalną przyrodą oraz udział w działaniach edukacyjno-ekologicznych-uwrażliwienie młodego pokolenia na zmiany mające wpływ na rozwój i funkcjonowanie człowieka w środowisku; - edukacja ekologiczna na pierwszym i drugim etapie edukacyjnym kształtująca postawy, wyrabiająca prawidłowe nawyki ekologiczne, determinująca aktualne i przyszłe zachowania dot. Ochrony środowiska</p>	<p>wrażliwości na jej piękno i pojawiające się zmiany w środowisku poprzez bezpośredni kontakt i obcowanie z przyrodą w życiu codziennym; Poprawa jakości życia i uwrażliwienie uczestników projektu na piękno przyrody; Prowadzenie przez uczniów monitoringu lokalnego środowiska przyrodniczego; Pobudzenie lokalnych społeczności do działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego</p>						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

B29.	Jaroszowski Marszobiegi Przetajowy	Zespół Szkolno Przedszkolny Gimnazjum w Jaroszowie	Projekt ma charakter mieszany i przyczyni się do rozwoju świadomości sportowej i umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu. W sposób szczególny przyczyni się do integracji różnych grup środowiskowych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji.	Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku i rekreacji oraz współzawodnictwa sportowego, popularyzacja biegów i marszu jako najprostszej formy ruchu, integracja międzypokoleniowa Jaroszowa, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz atrakcyjne spędzanie wolnego czasu	2	Projekt obejmuje realizację: - realizacja przedsięwzięcia edukacyjno-sportowego polegającego na udziale w biegach na różnych dystansach i różnych kategoriach wiekowych - marsz „Nordic Walking”	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Zespół Szkolno Przedszkolny Przedszkole w Jaroszowie Jaroszków 98, boisko Orlik inne tereny we wsi	5 000,00 (rocznie)	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. Rocznie [szt.]-1	Liczba beneficjentów [os.]-300
B30.	Graffiti-Murale	Stowarzyszenie „Razem dla Jaroszowa” we współpracy z innymi organizacjami i grupami społecznymi we wsi	Zniszczone elewacje budynków, niska estetyka przestrzeni publicznych	Poprawa wizerunku zaniedbanych fragmentów elewacji budynków. Stworzenie możliwości prezentacji zdolności artystycznych młodzieży. Wciągnięcie młodzieży w proces poprawy wizerunku miasta i wytworzenie poczucia	1	Przygotowanie ścian do naniesienia graffiti-murali. Zakup farb w sprayu Promocja wydarzenia	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Miejsca wybrane przez mieszkańców gminy, po uzyskaniu zgody właściciela.	2 000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. Rocznie [szt.]-1	Liczba beneficjentów rocznie [os.]-15

				odpowiedzialność i za mienie. Ograniczenie niekontrolowanego niszczenia elewacji.						
B31.	Kalendarz cyklicznych wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych we wsi Jaroszków	Rada Sołecka wsi Jaroszków	Brak spójnej informacji o całościach wydarzeń, kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych n terenie wsi	Uporządkowanie oferty wydarzeń kulturalnych, integracyjnych i rekreacyjnych realizowanych przez różne podmioty na rzecz mieszkańców wsi Jaroszków. Równomierne rozłożenie wydarzeń w poszczególnych miesiącach. Wsparcie dla koordynacji organizacji różnych wydarzeń.	2	Coroczne opracowanie kalendarza wydarzeń i jego publikacja za pośrednictwem stron internetowych jaroszkowskich organizacji pozarządowych.	Podobszar rewitalizacji Jaroszków	0,00	Liczba opublikowanych kalendarzy wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych rocznie [szt] 1	Liczba beneficjentów imprez rocznie [os.] - 500
B32.	Konkurs w zakresie estetyki budynków, ogrodzeń, zagród i ogrodów	Rada Sołecka Jaroszoła w partnerstwie z innymi organizacjami pozarządowymi z terenu wsi	Pobudzenie społeczności do zwiększenia troski o wizerunek wsi.	Motywacja władających nieruchomościom i do poprawy wizerunku zaniedbanych elewacji budynków, ogrodzeń, zagród i ogrodów.	1	Opracowanie regulaminu konkursu. Ogłoszenie i przeprowadzenie konkursu. Nagrody.	Podobszar rewitalizacji Jaroszków	5 000,00	Liczba konkursów rocznie [szt.] - 1	Liczba beneficjentów rocznie [os.] - 10

B33.	Nasadzenie drzew i krzewów w rejonie graniczenia obszaru wsi ze składowiskiem odpadów	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Jaroszków i Rusko we współpracy z innymi organizacjami i grupami społecznymi we wsi oraz właścicielem składowiska odpadów komunalnych	Pobudzenie społeczności do zwiększenia troski o wizerunek wsi. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Jaroszowa	Wspólne działanie mieszkańców wsi na rzecz społeczności tzw. osiedla „Hotele”. Stworzenie naturalnej bariery oddzielającej obszary zabudowane od obszaru składowiska odpadów komunalnych. Poprawa wizerunku i estetyki tzw. osiedla „Hotele”.	1	Pozyskanie sadzonek od przedsiębiorcy – właściciela składowiska. Rozpowszechnienie informacji o akcji Przeprowadzenie akcji	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Rejon tzw. osiedla „Hotele”	4 000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. Rocznie [szt.]-1	Liczba beneficjentów rocznie [os.]-30
B34.	Remont elewacji kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	Parafia Rz.Kat. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	Realizacja tego projektu poprawi znacząco estetykę kościoła, który leży w centrum wsi tuż przy drodze krajowej. Nastąpi poprawa estetyki i atrakcyjności dziedzictwa kulturowego – zabytku wpisanego do rejestru zabytków	Poprawa estetyki obiektu zabytkowego we wsi Jaroszków	1	Remont elewacji kościoła polegać będzie na oczyszczeniu starej cegły, uzupełnieniu ubytków, konserwacji i hydrofobizacji elewacji.	Jaroszków 49, 58-120 Jaroszków	85 000 zł	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.]-1	Odnowiony o zabezpieczony przed zniszczeniem obiekt (szt) - 1
B35.	Remont muru okalającego kościół św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	Parafia Rz.Kat. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	Mur okalający kościół jest położony w centrum wsi i stanowi wizytówkę miejscowości i jego remont wpłynie	Poprawa estetyki obiektu zabytkowego we wsi Jaroszków	1	Remont muru polegać będzie na oczyszczeniu kamieni, uzupełnieniu ubytków, konserwacji i hydrofobizacji	Jaroszków 49, 58-120 Jaroszków	80 000 zł	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.]-1	odnowiony i zabezpieczony przed zniszczeniem obiekt (szt) - 1

			pozytywnie na mieszkańców.							
B36.	Remont gotyckiej wieży kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszwie	Parafia Rz. Kat. św. Jana Chrzciciela w Jaroszwie	Realizacja tego projektu poprawi znacząco estetykę kościoła, który leży w centrum wsi i jest najcenniejszym zabytkiem na terenie Jaroszwowa.	Poprawa estetyki obiektu zabytkowego we wsi Jaroszwów	1	Remont wieży kościoła polegać będzie na naprawie i wymianie zniszczonej części konstrukcji wieży, wymianie pokrycia hełmu, oczyszczeniu i hydrofobizacji murów wieży.	Jaroszwów 49, 58-120 Jaroszwów	350 000 zł	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.]-1	Liczba osób odwiedzających poddane konserwacji i/lub restauracji obiekty [os./rok.]- 500
B37.	Zagospodarowanie terenu wokół kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszwie na cele integracji społecznej mieszkańców	Parafia Rz.Kat. św. Jana Chrzciciela w Jaroszwie	Działania stworzą zaciszne miejsce odpoczynku i spotkania z innymi dla osób starszych i matek z małymi dziećmi.	Zagospodarowanie terenu wokół obiektu zabytkowego celem stworzenia nowej przestrzeni sprzyjającej odpoczynkowi i integracji społeczności lokalnej	1,2	Zagospodarowanie zielonego terenu wokół kościoła ma polegać na wytyczeniu alejek, nasadzeniach różnorodnych krzewów, postawieniu ławek i stolików	Jaroszwów 49, 58-120 Jaroszwów	50 000 zł	Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]- 0,15	Liczba osób korzystających z wytworzonych/zmodernizowanych [os.]-500
B38.	Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno-sportowe poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego i kortów tenisowych w Jaroszwie	Parafia Rz.Kat. św. Jana Chrzciciela w Jaroszwie	Korty tenisowe będą alternatywą dla gier zespołowych i rozszerzą ofertę sportową dla dzieci, młodzieży i dorosłych w Jaroszwie. Poprawi to również atrakcyjność miejscowości na tle całej gminy.	Zagospodarowanie zielonego terenu koło domu parafialnego na cele rekreacyjno-sportowe.	1,2	W ramach projektu zbudowane zostaną dwa korty, dodatkowo zbudowane zostanie boisko wielofunkcyjne (do koszykówki i siatkówki)	Jaroszwów 49, 58-120 Jaroszwów	450 000 zł	Liczba oddanych do użytku obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.]-3	Liczba osób korzystających z wytworzonych/zmodernizowanych obiektów sportowych [os.]-200

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgłoszonych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (fiszek projektowych).

4. Wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

4.1 Mechanizm integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność działań w zakresie prowadzonej rewitalizacji jest niezwykle istotnym aspektem Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zapewnienie odpowiednich powiązań pomiędzy realizacją przewidzianych projektów spowoduje efektywne wykorzystanie posiadanych środków finansowych przypisanych do określonych celów.

Komplementarność może przejawiać się w różnych wymiarach, w szczególności: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Poniżej scharakteryzowano mechanizmy, dzięki którym możliwe jest zapewnienie komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami w zakresie rewitalizacji, a także pomiędzy działaniami różnych podmiotów na obszarze objętym rewitalizacją (tab. 21).

Tab. 21. Charakterystyka mechanizmów zapewniających komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami na obszarach rewitalizacji

Komplementarność	Uzasadnienie
Przestrzenna	Wszystkie projekty zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji związane są z zdiagnozowanymi obszarami kryzysowymi, które wyznaczono po przeprowadzeniu szczegółowej analizy wskaźnikowej i uzyskaniu opinii przedstawicieli zainteresowanych środowisk, a także mieszkańców miasta. Rezultaty wynikające z realizacji postawionych zadań będą oddziaływać pośrednio na całe miasto. W ramach tworzenia, a także planowanej implementacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w szczególny sposób zwrócono uwagę na wzajemne powiązania we wszystkich sferach tematycznych. Dzięki realizacji zaplanowanych przedsięwzięć negatywne zjawiska nie będą rozprzestrzeniać się na inne obszary miasta.
Problemowa	W efekcie kompleksowej realizacji projektów zaplanowanych w ramach rewitalizacji rozwiązaniu lub minimalizacji ulegną problemy w sferze: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Renowacja, termomodernizacja czy też modernizacja budynków użyteczności publicznej, uporządkowanie i rewitalizacja obszarów zielonych, a także utworzenie miejsc sprzyjających integracji oraz aktywizacji społeczności służyć będą przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom. Do rozwiązania problemów w sferze technicznej przyczynią się przedsięwzięcia w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej (gimnazjum, budynek szkolno-przedszkolny), rewitalizacji budynku komisariatu policji, remontu i

	<p>wyposażenia budynku pełniącego funkcję społeczno-kulturalną we wsi Jaroszków, spowodują one także podniesienie estetyki przestrzeni publicznej oraz poprawę stanu środowiska poprzez zmniejszenie emisji CO₂. Ponadto w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zagospodarowane zostaną przestrzenie zielone, głównie w celach rekreacyjno-integracyjnych, a także uporządkowane zostaną parki miejskie stwarzając jednocześnie miejsca do integracji i aktywnego wypoczynku społeczności lokalnej, wzrośnie poziom życia oraz poczucia tożsamości, co wpłynie na rozwiązanie problemów w sferze społecznej. Mieszkańcy będą mieli możliwość do integracji w ramach nowo powstałego centrum integracji i aktywności w Jaroszkowie. Aktywizacji i włączeniu w życie gminy sprzyjać będą imprezy organizowane w ramach Jarmarku Świętojańskiego, a budowa tożsamości regionalnej będzie realizowana wśród najmłodszych mieszkańców oraz młodzieży w ramach projektów edukacyjnych. Dzięki przebudowie dróg zwiększy się ich przepustowość, a także dostępność do wielu przestrzeni publicznych oraz zwiększy się atrakcyjność inwestycyjna regionu. Prace remontowe, termomodernizacyjne sprzyjać będą zahamowaniu degradacji technicznej obiektów, jak również degradacji przestrzennej obszarów, a nadanie im nowych funkcji oraz udostępnienie mieszkańcom wpłynie pozytywnie na poziom jakości ich życia, co przełoży się na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów w sferze społecznej. Wszystkie prace będą prowadzone również w celu zmniejszenia zanieczyszczeń środowiska.</p> <p>Należy zaznaczyć, że wszelkie działania zaplanowane w ramach rewitalizacji są zgodne ze strategicznymi kierunkami rozwoju gminy Strzegom. Wiążą się one przede wszystkim z rozwojem potencjału gospodarczego, ochroną środowiska, aktywizacją i integracją społeczności lokalnej, a także podnoszeniem atrakcyjności gminy, jako miejsca aktywnego wypoczynku.</p>
<p>Proceduralno- instytucjonalna</p>	<p>Komplementarność w aspekcie instytucjonalno-proceduralnym zagwarantowana została dzięki powołaniu Zespołu ds. Rewitalizacji, który stanowi organ konsultacyjny wspierający władze gminy przy podejmowaniu decyzji w sprawie rewitalizacji. Zespół zapewnia współpracę ze wszystkimi grupami zainteresowanymi procesem rewitalizacji gminy. Jego działania obejmują w szczególności diagnozowanie obszarów zdegradowanych oraz wyznaczenie terenów rewitalizowanych, priorytetyzację problemów dotyczących obszar rewitalizacji, definiowanie celów i kierunków działań procesów rewitalizacji oraz monitorowanie i ocenę wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025.</p> <p>Wszystkie projekty zaplanowane w ramach rewitalizacji opierają się na założeniach i zapisach zawartych w Lokalnym Programie</p>

	Rewitalizacji na lata 2015-2025.
Międzyokresowa	Zaplanowane do wdrożenia w ramach rewitalizacji projekty stanowią uzupełnienie oraz kontynuację działań realizowanych w latach minionych. Lokalny Program Rewitalizacji zachowuje ciągłość strategicznej koncepcji rozwoju, wykorzystując jednocześnie doświadczenia z realizacji poprzednich Programów, a także wnioski z przeprowadzonych działań ewaluacyjnych. Obecnie zaplanowane przedsięwzięcia kontynuują przede wszystkim realizację celu głównego założonego w poprzednim dokumencie, a mianowicie poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost integracji społecznej, a także poprawę estetyki miasta poprzez nadanie nowej jakości funkcjonalnej wartościowym, a zaniedbanym elementom zabytkowej infrastruktury miasta, rozszerzając poszczególne projekty na całą gminę.
Źródła finansowania	Przewidziane do realizacji działania finansowane będą z wkładu własnego podmiotów je realizujących i/lub w ramach finansowania zewnętrznego, w postaci dofinansowania z funduszy europejskich. Finasowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych opierać się będzie na trzech filarach: środkach pomocowych (Regionalnego Programu Operacyjnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i innych Programów Operacyjnych), środkach własnych Gminy Strzegom oraz środkach własnych beneficjentów poszczególnych projektów lub sponsorów. Wykorzystanie tak zróżnicowanych form finansowania urealnia założenie o efektywnym wdrożeniu zaplanowanych projektów.

4.2 Ramy finansowe

Źródła finansowania stanowią kluczowy czynnik dla zapewnienia skutecznego i jednocześnie efektywnego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Optymalny model finansowania powinien zatem cechować się komplementarnością i dywersyfikować środki finansowe przez m.in. łączenie publicznych źródeł finansowania z prywatnymi.

W ramach prowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarach kryzysowych zaplanowano przeprowadzenie projektów o charakterze kluczowym, jak również zadań uzupełniających, których realizacja została przewidziana zależnie od możliwości finansowych gminy. Łączny koszt wszystkich zaplanowanych działań rewitalizacyjnych wyniósł: 9 592 000,00 zł

W poniższej tabeli (tab. 22) przedstawiono koszty poszczególnych przedsięwzięć.

Tab. 22. Harmonogram rzeczowo-finansowy zaplanowanych działań

L.p.	Nazwa projektu	Wartość projektu [zł]	Termin realizacji	Źródła finansowania
A01.	Zagospodarowanie	1 000 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020

	(przebudowa) przestrzeni publicznej w centrum wsi Jaroszków w celu nadania jej nowych funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych.			Środki własne Gminy Strzegom
A02.	Zagospodarowanie terenu zielonego wzdłuż ul. Dolnej wraz z dojściem do parku miejskiego	1 000 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
A03.	Zagospodarowanie parku miejskiego od ul. Dolnej do ul. Świdnickiej	500 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
A04.	Zagospodarowanie parku miejskiego i terenów przyległych od ul. Świdnickiej do ul. Kasztelańskiej.	3 000 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
A05.	Renowacja zabytkowych murów obronnych w rejonie parku od ul. Dolnej do ul. Kasztelańskiej.	450 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B01.	Utworzenie ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Brzegowej	220 000,00 zł	2020	Środki własne Gminy Strzegom
B02.	Przebudowa ulicy Krótkiej i ulicy Parkowej wraz z przebudową rowu melioracyjnego	2 250 000,00 zł	2018	Środki własne Gminy Strzegom
B03.	Przebudowa chodników i oświetlenia przy drodze wojewódzkiej nr 374 w Strzegomiu w ciągu ul. Kasztelańskiej	584 000,00 zł	2016	Gmina Strzegom, Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu
B04.	Modernizacja schodów wraz z ciągiem pieszym przy ul. Kościelnej w Strzegomiu	500 000,00 zł	2016 etap I 2018 etap II	Środki własne Gminy Strzegom
B05.	Przebudowa drogi ul. Ogrodowej w Strzegomiu wraz z terenem przyległym	517 000,00 zł	2017	Środki własne Gminy Strzegom
B06.	Rozbudowa monitoringu miasta Strzegomia	140 000,00zł	2016	Środki własne Gminy Strzegom
B07.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy ul. Jeleniogórskiej w Strzegomiu	914 000,00 zł	2018	Ministerstwo Sportu i Turystyki Środki własne Gminy Strzegom
B08.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek Gimnazjum nr 1 w Strzegomiu	1 484 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B09.	Rewitalizacja budynku Komisariatu Policji w Strzegomiu wraz z przyległym terenem	400 000,00 zł	2019	Środki z Unii Europejskiej Środki własne wnioskodawcy
B10.	Przebudowa ul. Malinowej w Strzegomiu	500 000,00 zł	2018	Środki własne Gminy Strzegom
B11.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na ul. Malinowej	750 000,00 zł	2018	Środki własne wnioskodawcy
B12.	Miejsca mi bliskie – Strzegom, Grabina, Szkoła	2 000,00 zł	06.2017	Środki publiczne z budżetu wnioskodawcy Środki prywatne

				(sponsorzy)
B13.	Sportowy Festyn Rodzinny	2 000,00 rocznie zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki publiczne z budżetu wnioskodawcy Środki prywatne (sponsorzy)
B14.	Założenie stowarzyszenia na rzecz rozwoju Grabiny	0,00 zł	06.2017	Zadanie bezkosztowe
B15.	Familijne kino rowerowe pod chmurką	2 000,00 rocznie zł	Projekt cykliczny od 2019 roku	Środki własne Centrum Strzegomskiego Kultury
B16.	Turniej Sołectw Strzegom- Jaroszków	2 000,00 rocznie zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki własne Gminy Strzegom. Środki prywatne (sponsorzy)
B17.	Świetlice opiekuńczo- wychowawcze „Akcja” nowym sposobem na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	30 000,00 rocznie na 1 świetlicę zł	Projekt cykliczny Strzegom od 2017, Jaroszków od 2020	Dotacja udzielana ze środków Gminy Strzegom organizacji pozarządowej
B18.	Poprawa jakości nauczania na każdym etapie edukacji w placówkach oświatowych na obszarach rewitalizacji.	200 000,00 zł	2016-2025 (realizacja wieloletowa w miarę pojawiania się źródeł dofinansowania)	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B19.	Remont i wyposażenie obiektu publicznego pełniącego funkcję społeczno-kulturalną we wsi Jaroszków 95	90 000,00 zł	2016	„Odnowa Dolnośląskiej Wsi” – UMWD Wrocław Środki własne Gminy Strzegom
B20.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek szkolno-przedszkolny w Jaroszowie	607 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B21.	Budowa centrum aktywności i integracji mieszkańców wsi Jaroszków	3 600 000 zł	2019	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B22.	Przebudowa budynku komunalnego Jaroszków 142 na mieszkania socjalne	1 000 000,00 zł	2019	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B23.	Zagospodarowanie terenu zielonego działki nr 215 w Jaroszowie na cele rekreacyjno- integracyjne mieszkańców wsi	100 000,00 zł	2020	Środki własne Gminy Strzegom Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 20014-2020
B24.	Przebudowa drogi na działkach nr 457/1 i 457/2	871 000,00 zł	2017	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Środki własne Gminy Strzegom
B25.	Przebudowa drogi na działkach nr 447 i 448	100 000,00 zł	2019	Środki własne Gminy Strzegom
B26.	Festyn Świętojański w	5 000 zł	Projekt cykliczny	Środki prywatne

	Jaroszowie		od 2017 roku	
B27.	„Festyn Rodzinny Mama, Tata i ja”	7 000 zł	projekt cykliczny od 2017 roku	Środki prywatne, inne środki publiczne
B28.	Projekt ekologiczny „Młodzi Jaroszwianie dbają o klimat	7 500 zł	Miesiące 09.-10. i 04-06. od 2017r. (projekt cykliczny)	Gmina Strzegom, inne środki publiczne
B29.	Jaroszwowski Marszobiegi Przełajowy	5 000 zł rocznie	Projekt cykliczny od 2016 roku	Gmina Strzegom, środki prywatne
B30.	Graffiti-Murale	2 000,00 zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki prywatne
B31.	Kalendarz cyklicznych wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych we wsi Jaroszków	0,00 zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Zadanie bezkosztowe
B32.	Konkurs w zakresie estetyki budynków, ogrodzeń, zagród i ogrodów	5 000,00 zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki własne Gminy Strzegom (fundusz sołecki), środki prywatne
B33.	Nasadzenie drzew i krzewów w rejonie graniczenia obszaru wsi ze składowiskiem odpadów	4 000,00 zł	2017	Środki prywatne
B34.	Remont elewacji kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	85 000,00 zł	2019	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych
B35.	Remont muru okalającego kościół św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	80 000,00 zł	2021	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych
B36.	Remont gotyckiej wieży kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	350 000,00 zł	2020	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych
B37.	Zagospodarowanie terenu wokół kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie na cele integracji społecznej mieszkańców	50 000,00 zł	2022	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych
B38.	Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno- sportowe poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego i kortów tenisowych w Jaroszowie.	450 000,00 zł	2022	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych i innych, przeznaczonych na poprawę bazy sportowej

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie zgłoszone projekty zakładają komplementarność źródeł finansowania, a zatem obejmują zarówno wkład własny gminy, i/lub środki zewnętrzne, bądź będą finansowane ze środków prywatnych.

4.3 Partycypacja społeczna

W trakcie procesu włączania (współdecydowania) mieszkańców i potencjalnych interesariuszy w prace nad opracowywaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerszej

liczby odbiorców. Z grona licznych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: warsztaty, badania ankietowe, składanie wniosków (fiszki projektowe), otwarte spotkania, konsultacje.

W związku z potrzebą zaangażowania mieszkańców w proces rewitalizacji gminy, jak również zidentyfikowania potrzeb, a także wyznaczenia zadań o charakterze priorytetowym, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne, które objęły następujące działania: ogłoszenie mieszkańcom informacji o konieczności przygotowania programu rewitalizacji gminy Strzegom, zorganizowano również konferencję otwierającą proces tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, jak również powołano Zespół ds. Rewitalizacji jako forum dyskusyjne interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia oraz monitoringu i oceny wdrażania projektów rewitalizacyjnych. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i organizacji ich skupiających, instytucji rynku pracy, kultury, edukacji i opieki społecznej, organów władzy publicznej, a także organów doradczych i opiniujących, które funkcjonują w gminie (Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Młodzieżowa Rada Miejska). Do współpracy zaproszono również mieszkańców oraz przedstawicieli zarządców nieruchomości. Stworzono także ankietę „Analiza problemów obszaru”, której celem stało się określenie priorytetowych działań zmierzających do poprawy jakości życia na terenach określonych mianem zdegradowanych.

Uspołecznienie procesu rewitalizacji na etapie planowania zostało przeprowadzone według zamieszczonej poniżej tabeli.

Tab. 23 Uspołecznienie procesu rewitalizacji

Data	Działanie	Sposób publikacji
02.02.2016r.	Ogłoszenie naboru kandydatów do Zespołu ds. Rewitalizacji	www.strzegom.pl pisma skierowane do instytucji będących interesariuszami procesu rewitalizacji Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 82 z 05.02.2016r.
24.02.2016r.	Uruchomienie strony internetowej projektu www.rewitalizacja.strzegom.pl	www.rewitalizacja.strzegom.pl
29.02.2016r.	Powołanie 26-osobowego składu Zespołu ds. Rewitalizacji z przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i organizacji ich skupiających, instytucji rynku pracy, kultury, edukacyjnych i opieki społecznej, organów władzy publicznej oraz organów doradczych i opiniujących funkcjonujących w gminie (tj. Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego i Młodzieżowej Rady Miejskiej).	Zarządzenie nr 42/B/2016 Burmistrza Strzegomia z dnia 29 lutego 2016r. opublikowane w BIP Informacja na stronie www.strzegom.pl Indywidualne powiadomienie członków zespołu
07.04.2016r.	Konferencja otwierająca proces tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom	Plakaty informacyjne Informacja na

	na lata 2015-2025	www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 86 z 01.04.2016r.
07.04.2016r.	Warsztaty Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie obszarów zdegradowanych i przeznaczonych do rewitalizacji oraz analiza problemów i potrzeb tych obszarów (z udziałem chętnych mieszkańców pozostałych na warsztatach po zakończeniu konferencji)	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Indywidualne powiadomienie członków zespołu
20-29.04.2016r.	Ankieta dot. problemów obszarów planowanych do rewitalizacji z możliwością wypełnienia: <ul style="list-style-type: none"> • elektronicznie wypełniając aktywny formularz na stronie projektu • elektronicznie poprzez wypełnienie i przesłanie pliku mailem opatrzonym tematem: „Ankieta-Analiza problemów obszaru” na adres rewitalizacja@strzegom.pl • wydrukowanie formularza lub pobranie go w Urzędzie Miejskim w Strzegomiu i wrzucenie po wypełnieniu do urny znajdującej się w Wydziale Obsługi Interesantów Urzędu Miejskiego w Strzegomiu (parter, pok. nr 15) • Wysłanie wypełnionego formularza na adres: Urząd Miejski w Strzegomiu, Rynek 38, 58-150 Strzegom • udzielenie odpowiedzi ankierowi Zatrudniono 3 ankierów. Zebrano łącznie 455 ankiet.	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl
21-29.04.2016r.	Zbieranie uwag i opinii w sprawie granic obszarów rewitalizacji	Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl
20.05.2016r.	Posiedzenie Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie analizy zgłoszonych uwag i opinii oraz zaopiniowania granic obszarów rewitalizacji	Indywidualne powiadomienie członków Zespołu. Informacja o pozytywnej opinii w zakresie obszarów rewitalizacji na stronie www.rewitalizacja.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 91 z 27.05.2016r.
23.05.2016r.	Ogłoszenie naboru uzupełniającego kandydatów do Zespołu ds. Rewitalizacji spośród przedstawicieli mieszkańców ww. obszarów oraz właścicieli (użytkowników, zarządców) nieruchomości na tych obszarach.	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 91 z 27.05.2016r.
23.05.-03.06.2016r.	Możliwość składania propozycji projektów inwestycyjnych i społecznych do realizacji w ramach LPR Wpłynęło łącznie 78 propozycji projektów, w tym 17 społecznych (11 dla Jaroszowa, 4 dla strzegomskiego Starego Miasta wraz z Grabiną i 2	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl

	skierowane jednocześnie do społeczności obu obszarów rewitalizacji) oraz 61 inwestycyjnych (15 dla strzegomskiego Starego Miasta wraz z Grabiną i 46 dla Jaroszowa).	
08.06.2016r.	Powołanie w skład Zespołu ds. Rewitalizacji przedstawicieli mieszkańców oraz władających nieruchomościami na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji – Starego Miasta i Grabiny oraz Jaroszowa, którzy zgłosili chęć udziału w pracach zespołu. Zwiększenie składu zespołu do 34 osób.	Zarządzeniem nr 157/B/2016 Burmistrza Strzegomia z dnia 08.06.2016r opublikowane w BIP. Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl Indywidualne powiadomienie członków zespołu
15.06.2016r.	Warsztaty Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie wizji, celów i kierunków rewitalizacji.	Indywidualne powiadomienie członków zespołu. Relacja z posiedzenia na www.rewitalizacja.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 93 z 24.06.2016r.
24.06.2016r.	Skierowanie prośby o uwagi dot. skorygowanej wersji wizji i celów rewitalizacji w terminie do 01.07.2016r. (uwag nie zgłoszono)	Indywidualne powiadomienie członków zespołu.
1-16.08.2016r.	Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr ... z ....
03.08.2016r.	Konferencja otwierająca konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr ... z .... Indywidualne powiadomienie członków zespołu.
04.08.2016r.	Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami Starego Miasta i Grabiny	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr ... z ....
.....08.2016r.	Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami Starego Miasta i Grabiny	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr ... z ....
....	Publikacja raportu z konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025	Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl

		Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr ... z Przekazanie informacji radnym Rady Miejskiej w Strzegomiu
--	--	---

Źródło: na podstawie danych otrzymanych z gminy

Po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznej została sporządzona informacja zamieszczona na stronie internetowej www.rewitalizacja.strzegom.pl wraz z załącznikami, udostępniona do wglądu zainteresowanym.

W ramach konsultacji przeprowadzono również ankietę. Mieszkańcy mieli możliwość wypełnienia ankiety osobiście lub elektronicznie, za pośrednictwem Internetu i przekazania jej w następujący sposób:

- strona internetowa www.rewitalizacja.strzegom.pl;
- elektronicznie poprzez wypełnienie i przesłanie pliku mailem opatrzonym tematem: „Ankieta-Analiza problemów obszaru” na adres rewitalizacja@strzegom.pl;
- wydrukowanie formularza lub pobranie go w Urzędzie Miejskim w Strzegomiu i wrzucenie po wypełnieniu do urny znajdującej się w Wydziale Obsługi Interesantów Urzędu Miejskiego w Strzegomiu (parter, pok. nr 15);
- wysłanie wypełnionego formularza na adres: Urząd Miejski w Strzegomiu, Rynek 38, 58-150 Strzegom;
- udzielenie odpowiedzi ankietarowi.

W kwestionariuszu zawarto 6 pytań:

1. Proszę wskazać obszar rewitalizacji wybrany przez Panią/ Pana do oceny problemów;
2. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze społecznej;
3. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze gospodarczej;
4. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w przestrzenno-funkcjonalnej;
5. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze środowiskowej;
6. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze technicznej;

W ramach przeprowadzonych konsultacji mieszkańcy wypełnili łącznie 455 ankiet. Na tej podstawie jako obszary przeznaczone do rewitalizacji wskazano:

1. Obszar rewitalizacji I - Strzegom - Stare Miasto wraz z Grabiną – ulice: Bohaterów Getta, Brzegową, Czarną, Dolną, Górniczą, Dąbrowskiego, Jeleniogórską, Kamienną, Kasztelańską, Kopalnianą, Kościelną, Krótką, ks. Siwca, Konopnickiej, Malinową, Milenijną, Miodową, Ogrodową, Parkową, Plac Jana Pawła II, Rynek, Szkolną, św. Anny, św. Tomasza, Świdnicką, Wałbrzyską, Wolską, Wydobywczą wraz z terenem, na którym zlokalizowany jest obiekt Komisariatu Policji w Strzegomiu;

2. Obszar rewitalizacji II - wieś Jaroszków.

Wszystkie sugestie i opinie mieszkańców gminy wzięto pod uwagę przy konstrukcji i programowaniu działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

4.4 System monitorowania

4.4.1 Podmioty zaangażowane w zarządzanie

W zarządzanie procesem rewitalizacji zaangażowane są następujące podmioty:

- Rada Miejska w Strzegomiu
- Burmistrz Strzegomia
- w imieniu uczestników procesu rewitalizacji - Zespół ds. Rewitalizacji,
- właściwa komórka organizacyjna (wydział, samodzielne stanowisko) Urzędu Miejskiego w Strzegomiu, odpowiedzialna za rewitalizację, odpowiednio osadzona przez Burmistrza Strzegomia w systemie zarządzania rozwojem gminy oraz wykazana w strukturze organizacyjnej
- w imieniu uczestników procesu rewitalizacji - podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne/przedsięwzięcia 7

Zespół ds. Rewitalizacji jest społecznym podmiotem konsultacyjnym Burmistrza Miasta Strzegomia w zakresie rewitalizacji, powoływanym na czas przygotowania i realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji (zwanego dalej LPR). Zespół ds. Rewitalizacji wspiera proces rewitalizacji poprzez wiedzę, doświadczenie oraz znajomość problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Zespół ds. Rewitalizacji powołany został Zarządzeniem Burmistrza nr 42/B/2016 z dnia 29.02.2016 r. Zasady pracy Zespołu ds. Rewitalizacji określa regulamin.

Do zadań Zespołu ds. Rewitalizacji należy współpraca w zakresie:

- Diagnozowania obszarów zdegradowanych oraz wyznaczania terenów rewitalizowanych,
- Priorytetyzacji problemów dotyczących obszar rewitalizacji,
- Definiowania celów i kierunków działań procesu rewitalizacji,
- Monitorowania i oceny wdrażania LPR.

Obsługę administracyjną Zespołu ds. Rewitalizacji zapewnia właściwa komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Strzegomiu.

Do zadań ww. Komórki urzędu w zakresie, o którym mowa w pkt 5, należy:

- Prowadzenie spraw organizacyjnych Zespołu ds. Rewitalizacji,
- Sporządzanie protokołów z posiedzeń Zespołu ds. Rewitalizacji,
- Przygotowanie materiałów niezbędnych do wykonywania zadań Zespołu ds. Rewitalizacji,
- Powiadamianie członków Zespołu ds. Rewitalizacji oraz innych zaproszonych osób o terminie oraz tematyce posiedzenia,

- Archiwizowanie dokumentów Zespołu ds. Rewitalizacji.

4.4.2 Monitoring i ewaluacja

Opis podstawowych celów i założeń dot. monitoringu i ewaluacji LPR

Monitorowanie realizacji LPR to ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który umożliwia opisanie aktualnego stanu realizacji LPR. Polega na bieżącej obserwacji postępu finansowo-rzeczowego projektów rewitalizacyjnych^{8F}, która pozwala ocenić stan zaawansowania realizacji ww. Przedsięwzięć oraz stwierdzić czy są realizowane zgodnie z założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ich planowania. Celem monitorowania jest więc określenie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz zapewnienie zgodności ich realizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitorowanie LPR jest procesem bieżącym i prowadzone jest przez cały okres wraźania LPR. Podstawowymi narzędziami służącymi monitorowaniu LPR są coroczne sprawozdania monitoringowe; Monitoring prowadzony jest z wykorzystaniem ograniczonej liczby wskaźników produktu i rezultatu umożliwiających pomiar stopnia zaawansowania realizacji projektów rewitalizacyjnych oraz ich zgodności z planowanymi założeniami.

Tab. 24. Wskaźniki monitoringu

Wskaźnik	Oczekiwana zmiana
Cel 1. Poprawa ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz stanu środowiska naturalnego	
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]	wzrost
Liczba zabytków poddanych renowacji [szt.]	wzrost
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.]	wzrost
Powierzchnia zrewitalizowanych i zagospodarowanych terenów zielonych [ha]	wzrost
Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i integracja społeczności lokalnej	
Liczba oddanych do użytku obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.]	wzrost
Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp.[szt.]	wzrost
Liczba zainstalowanych kamer [szt.]	wzrost
Liczba wyposażonych obiektów publicznych [szt.]	wzrost
Liczba nowo wybudowanych budynków służących integracji i działalności kulturalnej i społecznej [szt.]	wzrost
Liczba utworzonych mieszkań socjalnych [szt.]	wzrost
Cel 3. Rozwój gospodarczy i poprawa dostępności komunikacyjnej	
Długość przebudowanych dróg gminnych [km]	wzrost
Powierzchnia nawierzchni z kostki betonowej [m kw.]	wzrost
Długość utworzonych dróg rowerowych [km]	wzrost
Liczba słupów oświetleniowych [szt.]	wzrost

Ewaluacja to proces zbierania, a następnie analizowania informacji dotyczących zarówno realizowanych projektów rewitalizacyjnych

(np. w aspekcie rzeczowym i finansowym), jak również dotyczących obszaru rewitalizowanego (przy uwzględnieniu dostępności danych statystycznych). Jej celem jest ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do założonych celów LPR, która stanowi podstawę dla ewentualnych działań korygujących.

Narzędziami służącymi ewaluacji LPR są: raport ewaluacyjny częściowy sporządzany w roku następującym po roku, w którym upływa połowa okresu obowiązywania LPR i raport ewaluacyjny końcowy, sporządzany w roku następującym po roku zakończenia obowiązywania LPR.

Ocena skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o ograniczony zbiór mierników rozwoju, umożliwiających szybki pomiar stopnia realizacji założonych celów LPR.

W proces monitorowania i ewaluacji LPR zaangażowane są podmioty wskazane w podrozdziale Podmioty zaangażowane w zarządzanie

Opis procedury monitoringu LPR – sprawozdanie monitoringowe

Za koordynację procesu monitorowania LPR odpowiada właściwa komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialna za rewitalizację.

Do jej zadań należy m. in.:

Bieżąca współpraca z podmiotami/ osobami realizującymi projekty rewitalizacyjne, przygotowanie sprawozdania monitoringowego, zorganizowanie posiedzenia Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie zaopiniowania sprawozdania monitoringowego.

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przygotowany jest i opiniowany do końca kwietnia danego roku i obejmuje swoim zakresem poprzedni rok kalendarzowy (pierwsze sprawozdanie monitoringowe obejmuje swoim zakresem okres od przyjęcia LPR do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym LPR został przyjęty).

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego opracowywany jest w oparciu o dane i informacje przekazywane m.in. przez podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne.

Podmioty/osoby realizujące wynikające z Programu projekty rewitalizacyjne zobowiązane są zakończyć ich realizację najpóźniej do dnia 31.12.2023 r.⁶,

Podmioty/osoby realizujące projekty wynikające z LPR zobowiązane są przekazać do właściwej komórki urzędu odpowiedzialnej za rewitalizację co najmniej następujące informacje dla projektów planowanych do realizacji i realizowanych odpowiednio:

- Stan zaawansowania przygotowania/ realizacji projektu,

Dla projektów zakończonych:

- Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu (jeśli dotyczy: uzasadnienie nieosiągnięcia zakładanych wartości docelowych wskaźników),

---

⁶ Zgodnie z przepisami przejściowymi i końcowymi zawartymi w art. 52 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Istotne zmiany wpływające na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, które mogłyby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów. Informacje przekazywane są przez podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne do właściwej komórki organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialnej za rewitalizację do końca stycznia danego roku i przedstawiają stan na 31 grudnia roku poprzedniego.⁷ W przypadku projektów zakończonych ww. informacje przekazywane są przez kolejne 3 lata kalendarzowe po roku zakończenia ich rzeczowej realizacji, jednak nie dłużej niż do 2025 roku. Właściwa komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialna za rewitalizację może wezwać podmioty/ osoby realizujące projekty rewitalizacyjne do przedstawienia dodatkowych informacji oraz wyjaśnień.

Właściwa komórka urzędu odpowiedzialna za rewitalizację analizuje informacje przekazywane przez podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne, w tym w zakresie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz ich zgodności z wcześniej zatwierdzonymi założeniami w LPR, dotyczącymi co najmniej możliwości i terminu ich realizacji oraz zakładanych wartości docelowych wskaźników produktu/ rezultatu, a następnie przygotowuje projekt rocznego sprawozdania monitoringowego.

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego zawiera co najmniej:

Ocenę stopnia zaawansowania wdrażania LPR (narastająco), sporządzoną w oparciu o poziom osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu przez projekty rewitalizacyjne.

Rekomendacje odnośnie:

- Konieczności/braku konieczności ponowienia naboru projektów rewitalizacyjnych w celu wpisania nowych projektów rewitalizacyjnych do LPR, w następstwie m.in. analizy, o której mowa w pkt 8 ppkt a),
- Konieczności/braku konieczności wykreślenia projektów rewitalizacyjnych umieszczonych w LPR. Przyczyną wykreślenia projektu może być opóźnienie terminu realizacji, wystąpienie istotnych zagrożeń realizacji czy też zmniejszenie docelowej wartości wskaźników produktu i rezultatu;

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przedkładany jest pod obrady Zespołu ds. Rewitalizacji w celu jego zaopiniowania.

Zespół ds. Rewitalizacji może zaopiniować projekt rocznego sprawozdania monitoringowego:

- Pozytywnie bez zastrzeżeń;
- Pozytywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag;
- Negatywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag.

Zaopiniowany projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przedkładany jest do zatwierdzenia Burmistrzowi Strzegomia, w tym również w zakresie uwzględnienia/ nie uwzględnienia w nim uwag, o których mowa w pkt 12 ppkt b) albo c).

---

⁷ za wyjątkiem informacji dotyczących wskaźników produktu, których osiągnięta wartość podawana jest na dzień zakończenia rzeczowej realizacji projektu oraz wskaźników rezultatu, których osiągnięta wartość podawana jest za okres 1 roku od zakończenia rzeczowej realizacji projektu lub uruchomienia inwestycji, jeśli wynika to z jej specyfiki.

Zatwierdzone sprawozdanie monitoringowe za dany rok przedkładać jest do wiadomości Rady Miejskiej w Strzegomiu oraz publikowane na stronie internetowej gminy, w terminie do 30 czerwca danego roku, w którym zostało zatwierdzone.

Opis procedury ewaluacji LPR – raport ewaluacyjny

Za koordynację procesu ewaluacji LPR odpowiada właściwa komórka urzędu odpowiedzialna za rewitalizację.

Do jej zadań należy między innymi:

Samodzielne lub we współpracy z podmiotem zewnętrznym przygotowanie raportu ewaluacyjnego częściowego oraz raportu ewaluacyjnego końcowego, bieżąca współpraca z ewaluatorem, przygotowanie stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym częściowym oraz raporcie ewaluacyjnym końcowym, zorganizowanie posiedzenia Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie zaopiniowania przygotowanego stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raportach ewaluacyjnych.

Raport ewaluacyjny częściowy oraz raport ewaluacyjny końcowy zawiera co najmniej:

Ocenę stopnia zaawansowania wdrażania LPR, sporządzoną w oparciu o poziom osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu przez projekty rewitalizacyjne oraz ocenę ich zgodności z wcześniej zatwierdzonymi założeniami w LPR, przygotowaną m. in. na podstawie sprawozdań monitoringowych. Ocenę skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych, w odniesieniu do założonych dla obszaru rewitalizowanego celów w LPR (tj. poprawy sytuacji na obszarach rewitalizowanych), w oparciu o zbiór mierników rozwoju; Rekomendacje podjęcia działań korygujących, usprawniających, aktualizujących.

Projekt stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym przedkładać jest pod obrady Zespołu ds. Rewitalizacji w celu jego zaopiniowania.

Zespół ds. Rewitalizacji może zaopiniować projekt stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym:

- Pozytywnie bez zastrzeżeń;
- Pozytywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag;
- Negatywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag.

Zaopiniowany projekt stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym przedkładać jest do zatwierdzenia Burmistrzowi Strzegomia, w tym również w zakresie uwzględnienia/ nie uwzględnienia w nim uwag, o których mowa w pkt 4 ppkt b) albo c).

Raport ewaluacyjny częściowy oraz raport ewaluacyjny końcowy wraz ze stanowiskiem gminy do zawartych w nich rekomendacji, przedkładać są do wiadomości Rady Miejskiej w Strzegomiu oraz publikowane, co najmniej na stronie internetowej gminy w terminie do 31 grudnia danego roku, w którym zostały zatwierdzone.

4.4.3 Zasady wprowadzania modyfikacji

Przesłankami do wprowadzenia modyfikacji LPR są:

Zmiany w systemie rewitalizacji w Polsce wynikające np. ze zmiany wytycznych MR
Rekomendacje zawarte w zatwierdzonym sprawozdaniu monitoringowym lub raporcie ewaluacyjnym częściowym. Konieczność wprowadzenia nowych zadań do LPR.

Inicjatorem modyfikacji mogą być wszystkie podmioty określone w podrozdziale Podmioty zaangażowane w zarządzanie. Za koordynację procesu wprowadzania modyfikacji i zmian w ramach LPR odpowiada właściwa komórka Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialna za rewitalizację. Wprowadzanie modyfikacji w ramach LPR przebiega wg poniższych zasad:

Właściwa komórka urzędu w odpowiedzi na zaistniałe potrzeby podejmuje działania administracyjne związane z modyfikacją LPR. Efektem działań jest opracowanie projektu zmienionego Programu;

Propozycja modyfikacji LPR przedkładana jest przez właściwą komórkę urzędu odpowiedzialną za rewitalizację pod obrady Zespołu ds. Rewitalizacji w celu ich zaopiniowania;

Projekt zmodyfikowanego LPR uwzględniającego opinię Zespołu ds. Rewitalizacji jest akceptowany przez Burmistrza Strzegomia. Burmistrz przedkłada projekt zmodyfikowanego LPR Radzie Miejskiej w Strzegomiu w celu podjęcia stosownej uchwały;

Należy dopełnić wszelkich czynności i procedur przewidzianych dla zmian LPR, wynikających z przepisów prawa oraz wytycznych, w tym w szczególności wytycznych MR

4.5 Określenie zmian w obowiązujących aktach prawnych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 wskazuje na brak konieczności wprowadzenia zmian zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzegom. Również nie przewiduje się zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 nie przewiduje ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

5. Spójność Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025” jest instrumentem zarządzania rozwojem w obszarach kryzysowych, stanowiąc jednocześnie komponent strategicznego systemu programowania i planowania rozwoju gminy. Stąd też istotną przesłanką do określenia jego ram strategicznych (zdefiniowania celów strategicznych i kierunków działań rewitalizacyjnych) jest dotychczasowa polityka rozwoju gminy, wyrażona w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych poziomu lokalnego.

Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się bezpośrednio w założenia „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2015-2025” (SRL). Zdefiniowany w LPR cel strategiczny 1 „Poprawa ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz stanu środowiska naturalnego” bezpośrednio koresponduje z kilkoma celami strategicznymi wytyczonych LSR – celem 2: Ochrona środowiska oraz zarządzanie przestrzenią”, celem 3 „Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej” oraz celem 4 „Podnoszenie atrakcyjności gminy jako miejsca aktywnego wypoczynku”. Oba dokumenty w zakresie uszczegółowień poszczególnych celów strategicznych (w LPR są nimi kierunki działań rewitalizacyjnych, a w SRL cele operacyjne) kładą nacisk na tożsame zagadnienia tematyczne dotyczące właściwego kształtowania i optymalizacji przestrzeni publicznych, rozwoju infrastruktury społecznej (w szczególności w zakresie zasobów mieszkaniowych), rozwoju potencjału turystycznego oraz poprawy jakości środowiska naturalnego.

Wytyczony w LPR cel 2 „Podniesienie jakości życia mieszkańców i integracja społeczności lokalnej” ściśle koresponduje z celami strategicznymi ujętymi w SRL – mianowicie celem 3 „Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej” oraz celem 4 „Podnoszenie atrakcyjności gminy jako miejsca aktywnego wypoczynku”. Zarówno LPR, jak i SRL w ramach przyjętych uściśleń celów strategicznych akcentują wspólne zagadnienia tematyczne: aktywizację i integrację społeczności lokalnej, rozwój infrastruktury społecznej (w szczególności na obszarach wiejskich) oraz rozwój potencjału sportowo-rekreacyjnego i edukacyjnego w wymiarze „miękkim” (jako organizacja różnorodnych imprez) i wymiarze twardym (poprzez budowę bądź modernizację infrastruktury). Podobnie jak SRL, także LPR podkreśla konieczność dywersyfikacji docelowych grup wsparcia i objęcia interwencją w ramach działań rewitalizacyjnych w szczególności grup: osób w wieku starszym, osób z niepełnosprawnością, dzieci i młodzieży oraz osób wykluczonych społecznie m.in. bezrobotnych.

Zdefiniowany w LPR cel 3 „Rozwój gospodarczy i poprawa dostępności komunikacyjnej” jest spójny z celem strategicznym 1 SRL „Rozwój infrastruktury technicznej i dywersyfikacja rynku pracy”. Oba dokumenty w założonych uszczegółowieniach celów strategicznych dążą do realizacji tożsamych zagadnień tematycznych: rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał endogeniczny, wzrost konkurencyjności w skali

regionalnej i krajowej, pobudzeniu przedsiębiorczości lokalnej oraz optymalizacji sieci komunikacyjnej i rozwoju infrastruktury transportowej.

Reasumując, LPR w ramach wyznaczonych kierunków działań rewitalizacyjnych wykazuje ścisły związek ze wszystkimi celami operacyjnymi SRL, zapewniając kontynuację, a także wzmocnienie dotychczas realizowanej przez władze lokalne polityki rozwojowej w gminie (tab. 25).

Lokalny Program Rewitalizacji w wyznaczonej koncepcji strategicznej jest zgodny z obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzegom (SUIKZP) i nie wpływa na dotychczasowy układ funkcjonalno-przestrzenny gminy. SUIKZP dla gminy Strzegom zakłada:

- zachowanie i rozwój wykształconych podstawowych funkcji dla poszczególnych obszarów oraz jednostek osadniczych:
  - rozwój miasta Strzegomia jako wielofunkcyjnego ośrodka mieszkaniowego, przemysłowego i usługowego – centrum gminy,
  - zachowanie i aktywizacja obecnej funkcji rolniczo – przemysłowej i mieszkaniowej we wsiach: Żółkiewka, Kostrza, Rogoźnica, Goczałków, Graniczna, Rusko, Jarosów,
  - rozwój jednostek osadniczych na terenach o przewadze funkcji rolniczej z uzupełniającą funkcją mieszkaniową tj. Wieśnica, Żółkiewka, Goczałków Górny, Bartoszków, Żelazów, Godzieszówek, Tomkowice, Ganiczna, Stawiska, Modłęcin, Olszany, Stanowice, Grochotów, Morawa, Skarzyce,
  - utrzymanie dodatkowej funkcji usługowej w Rogoźnicy i Stanowicach,
- uzupełnienie przestrzeni produkcyjno-rolniczej o nowy element zagospodarowania przestrzennego – elektrownie wiatrowe,
- powiększenie obszaru miasta Strzegomia w kierunku północnym i południowym z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową oraz zabudowę mieszkaniową,
- modernizacja i zmiana układu komunikacyjnego.

Wskazane w LPR cele i kierunki działań rewitalizacyjnych są bezpośrednio powiązane z działaniami ujętymi w SUIKZP. Oba dokumenty dążą do realizacji przestrzennych procesów rozwojowych w sposób kompleksowy i wszechstronny w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym i infrastrukturalno-technicznym, determinując przekształcenia związane z poprawą jakości życia mieszkańców. Można zatem stwierdzić, że LPR wpisuje się w realizację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy Strzegom.

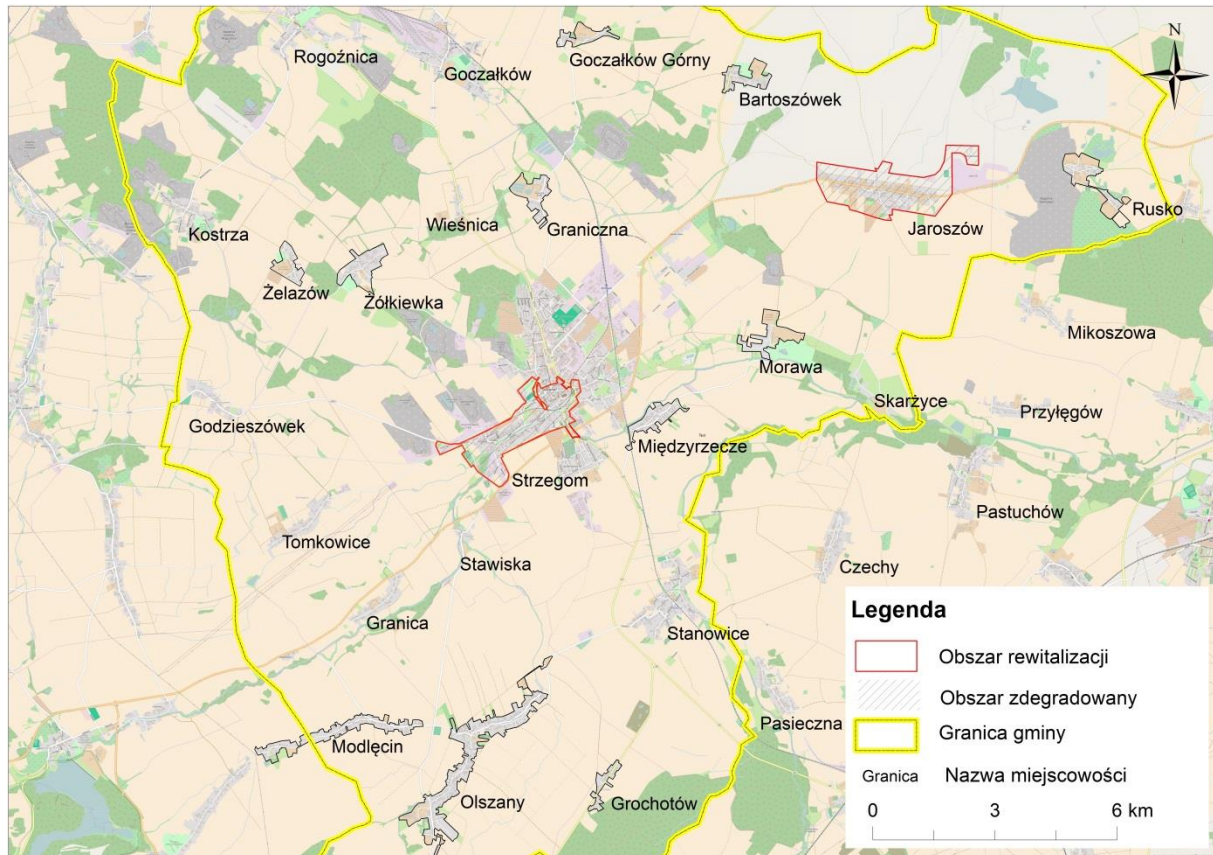

	1.4. Współpraca gminy z przedstawicielami lokalnego biznesu								x	x	
	1.5. Tworzenie warunków do rozwoju dużych, średnich, małych i mikro przedsiębiorstw								x	x	
2. Ochrona środowiska oraz zarządzanie przestrzenią	2.1. Przeciwdziałanie degradacji środowiska spowodowanej przemysłem wydobywczym			x							
	2.2. Optymalizacja przestrzeni (rozgraniczenie obszarów inwestycyjnych, przemysłowych, rekreacyjnych, mieszkalnych)	x		x							
3. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	3.1. Aktywizacja społeczności lokalnej				x	x	x	x			
	3.2. Poprawa infrastruktury społecznej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich	x	x					x			
	3.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu				x	x					
	3.4. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem kobiet					x					
4. Podnoszenie atrakcyjności gminy jako miejsca aktywnego wypoczynku	4.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich	x						x			
	4.2. Wspieranie rozwoju turystyki		x								
	4.3. Promowanie gminy i jej zasobów		x								

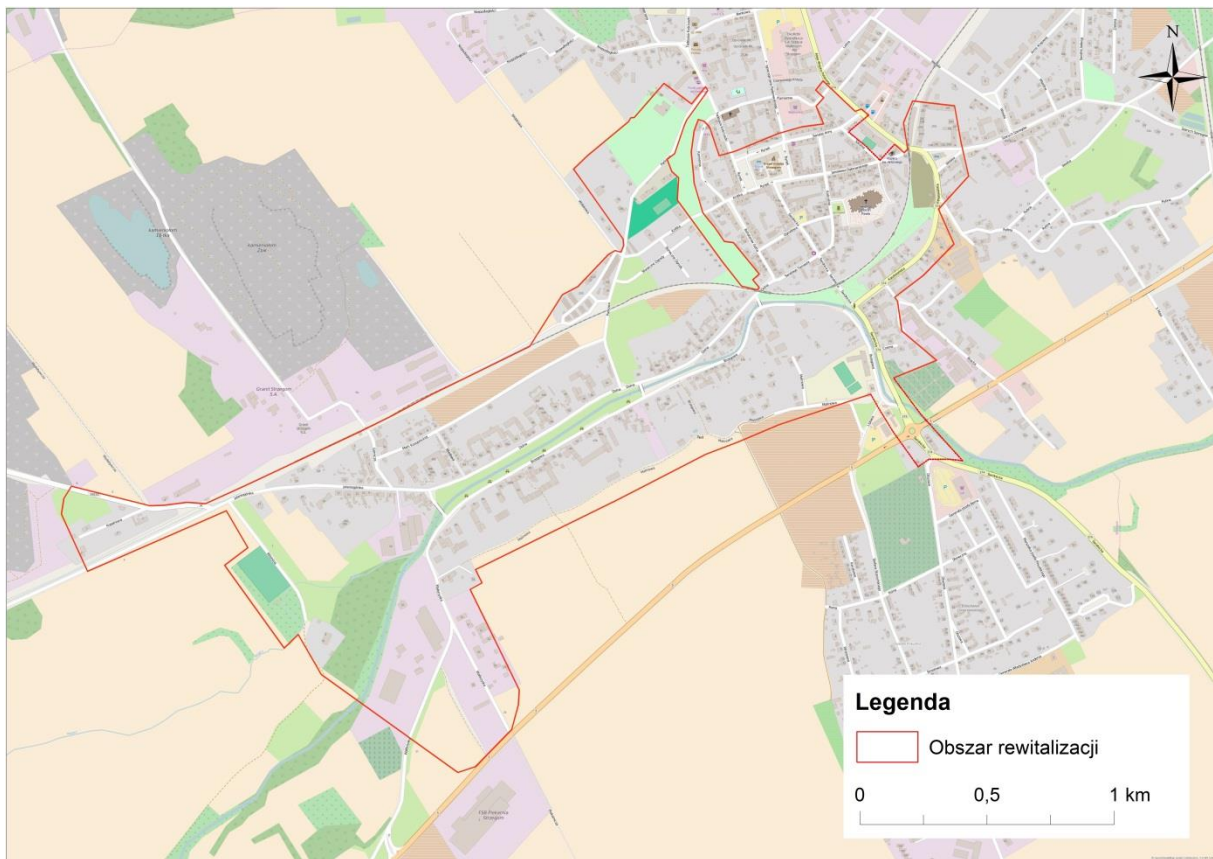
Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020”.

Załącznik nr 1 Mapy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji

Mapa nr 1 Obszary zdegradowane i rewitalizacji na w gminie Strzegom

Mapa nr 2 Obszar rewitalizacji – miasto Strzegom (Grabina)

Mapa nr 3 Obszar rewitalizacji - Jarosłów

